

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 7. detsember 2023
(OR. en)

16405/23

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0448(COD)

VETER 110
AGRI 792
AGRILEG 338
CODEC 2409
IA 357

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	7. detsember 2023
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2023) 770 final
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, mis käsitleb loomade kaitset vedamise ja sellega seotud toimingute ajal ning millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 1255/97 ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1/2005

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2023) 770 final.

Lisatud: COM(2023) 770 final

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 7.12.2023
COM(2023) 770 final

2023/0448 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

mis käsitleb loomade kaitset vedamise ja sellega seotud toimingute ajal ning millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 1255/97 ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1/2005

(EMPs kohaldatav tekst)

{SEC(2023) 397 final} - {SWD(2023) 399 final} - {SWD(2023) 401 final} -
{SWD(2023) 402 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Põhjendused

Komisjon teatas strateegia „Talust taldrikule“¹ kontekstis oma kavatsusest vaadata läbi loomade heaolu, sh nende vedamise ajal, käsitlevad ELi õigusaktid. Kõnealune läbivaatamine kuulub komisjoni 2023. aasta tööprogrammi². ELi loomade heaolu käsitlevaid õigusakte on välja töötatud alates 1974. aastast eesmärgiga parandada loomade heaolu ja tagada siseturu ladus toimimine. Kehtivad õigusaktid, mis käsitlevad loomade kaitset vedamise ajal, võeti vastu 2004. aastal (määrus (EÜ) nr 1/2005,³ edaspidi „vedamismäärus“).

Komisjon tegi ELi loomade heaolu käsitlevate õigusaktide toimivuskontrolli,⁴ mis viidi lõpule 2022. aastal. See näitas, et teaduslike ja tehnoloogiliste edusammude pakutavad märkimisväärsed võimalused, ühiskondlike eelistuste muutused ja kasvavad kestlikkusprobleemid ei kajastu kehtivates õigusaktides. Lisaks sellele on raske kehtivaid õigusnorme rakendada ja nende täitmist tagada, mis põhjustab loomade heaolu ebaühtlase ja optimaalsest madalama tasemevedamise ajal ning ebavõrdsed tingimused ELi siseturul. Komisjoni hinnangus ELi loomade heaolu strateegia (2012–2015) kohta⁵ leiti samuti, et teatavad nõuete mittejärgimisest tulenevad riskid loomade vedamisel on siiani maandamata.

Mitmes nõukogu järelduses on järjepidevalt rõhutatud vajadust rangemate loomade heaolu nõuete järele loomade vedamisel majandustegevuse käigus⁶. Eelkõige 16. detsembri 2019. aasta järeldustes loomade heaolu kohta⁷ rõhutatakse, et tuleks tagada loomade heaolu elusloomade rahvusvaheliste pikamaavedude ajal, sh kolmandatesse riikidesse.

Oma resolutsioonis strateegia „Talust taldrikule“ kohta⁸ rõhutas Euroopa Parlament, et „oluline on võtta arvesse uusimaid teadusandmeid loomade heaolu kohta ning vastata üldsuse, poliitiliste ja turuvajaduste rahuldamisele seoses loomade heaolu kõrgemate standarditega“. Lisaks sellele võttis Euroopa Parlament kooskõlas Euroopa Parlamendi loomade vedamise uurimiskomisjoni (ANIT-komisjon) aruandega 2022. aastal vastu oma

¹ Komisjoni teatis „Strateegia „Talust taldrikule“ õiglase, tervisliku ja keskkonnahoidliku toidusüsteemi edendamiseks“, COM(2020) 381 final.

² Euroopa Komisjon, *komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele*, „Euroopa Komisjoni 2023. aasta tööprogramm. Kindel ja üheskoos tegutsev liit“, COM(2022) 548 final.

³ Nõukogu 22. detsembri 2004. aasta määrus (EÜ) nr 1/2005, mis käsitleb loomade kaitset vedamise ja sellega seonduvate toimingute ajal ning millega muudetakse direktiive 64/432/EMÜ ja 93/119/EÜ ning määrust (EÜ) nr 1255/97 (ELT L 3, 5.1.2005, lk 1–44).

⁴ Euroopa Komisjon, *Commission Staff Working Document, Fitness Check of the EU Animal Welfare Legislation* (komisjoni talituste töödokument, ELi loomade heaolu alaste õigusaktide toimivuskontroll), SWD(2022) 328 final.

⁵ SWD(2021) 77 final.

⁶ Euroopa Liidu Nõukogu, „Nõukogu järeldused kogu ELis kehtiva loomade heaolu märgise kohta“, 15. detsember 2020 (viide 14047/20); Euroopa Liidu Nõukogu, „Nõukogu järeldused loomade heaolu kohta pikkaajal merevedudel kolmandatesse riikidesse“, 28. juuni 2021 (viide 10235/21).

⁷ Nõukogu järeldused loomade heaolu – säästva loomakasvatuse lahutamatu osa – kohta (16. detsember 2019).

⁸ Euroopa Parlamendi 20. oktoobri 2021. aasta resolutsioon strateegia „Talust taldrikule“ kohta õiglase, tervisliku ja keskkonnahoidliku toidusüsteemi edendamiseks (2020/2260(INI)).

soovituse loomade kaitse kohta vedamise ajal, mis sisaldas soovitusi vedamismääruse muutmiseks⁹.

Euroopa Kontrollikoda (edaspidi „kontrollikoda“) leidis oma 2018. aasta eriaruandes,¹⁰ et vedamise ajal esineb jätkuvalt puudusi. 2023. aasta jaanuaris avaldas kontrollikoda ülevaate loomade heaolu vedamise ajal käsitlevate ELi õigusaktide kohta,¹¹ milles toodi esile sarnaseid probleeme.

Eesmärgid

Selle läbivaatamise eesmärk on aidata kaasa kestlikule põllumajandus- ja toidutootmisele, tagades loomade heaolu kõrgema taseme ja vältides siseturu moonutusi. See aitab minna üle majanduslikult, keskkondlikult ja sotsiaalselt kestlikule toidusüsteemile, nagu on määratud kindlaks strateegias „Talust taldrikule“. Sel põhjusel kehtestatakse käesoleva ettepanekuga meetmed, mis soosivad loomade tapmist kohapeal, asendades sellega elusloomade vedamise rümpade ja liha vedamisega. Seeläbi aitavad need meetmed tugevdada lühikeste tarneahelate põhimõtet ja samal ajal kaitsta loomi, vältides pikaajalist transporti tapale.

Tuleks piirata ka vedu muul kui tapmise otstarbel ning liikuda selles suunas, et lõpuks asendada see võimaluste piires embrüote, sperma jms vedamisega, mis on märksa tõhusam veetavate loomade arvu seisukohast, samuti on see keskkonnahoidlik ja tekitab vähem kulusid.

Ettepaneku üldeesmärgid on järgmised:

- panustada kestlikku põllumajandusse ja toidutootmisse;
- tagada kõrgetasemeline loomade heaolu;
- viia loomade heaolu nõuded paremini kooskõlla viimaste teaduslike tõenditega;
- rahuldada ühiskonna nõudmisi;
- lihtsustada eeskirjade täitmise tagamist (sh digiülemineku teel);
- tagada siseturu ladus toimimine nii põllumajandusloomade kui ka muul majanduslikul otstarbel veetavate loomade puhul.

Täpsemalt on käesoleva muudatuse erieesmärgid muu hulgas järgmised:

- vähendada loomade heaolu probleeme, mis on seotud pikkade teekondade ning mitmest puhkeajast tuleneva korduva mahalaadimisega ja uuesti pealelaadimisega;
- tagada, et loomadel on vedamise ajal rohkem ruumi;
- parandada haavatavate loomade veotingimusi;
- vältida loomade kokkupuudet äärmuslike temperatuuridega;
- lihtsustada ELi loomakaitse-eeskirjade täitmise tagamist, sh digiülemineku teel;
- kaitsta paremini ELi mittekuuluvatesse riikidesse eksporditavaid loomi;

⁹ Euroopa Parlamendi 20. jaanuari 2022. aasta soovitus nõukogule ja komisjonile pärast loomade kaitset liidus ja väljaspool toimuvate vedude ajal käsitleva liidu õiguse kohaldamisel ilmnenu väidetavate rikkumiste ja haldusomavoli uurimist (2021/2736(RSP)).

¹⁰ Loomade heaolu ELis: kuidas vähendada lõhet ambitsioonikate eesmärkide ja tegeliku rakendamise vahel, Euroopa Kontrollikoda, 2018.

¹¹ Elusloomade vedu ELis: väljakutsed ja võimalused, Euroopa Kontrollikoda, 2023.

– kaitsta paremini majandustegevusega seoses veetavaid kasse ja koeri.

Käesolev seadusandlik ettepanek võetakse vastu samal ajal seadusandliku ettepanekuga, mis käsitleb koerte ja kasside heaolu ja nende jälgitavust. Need kaks ettepanekut on üksteisega kooskõlas.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Ettepanek on kooskõlas ELi õigusnormidega, mis käsitlevad toidutarneahela ametlikke kontrollide¹². Ettepanek on samuti kooskõlas komisjoni ettepanekuga kehtestada ettevõtetes kasvatatavate ja peetavate koerte ja kasside heaolu normid ning parandada liidu turule viidavate ja liitu tarnitavate koerte ja kasside jälgitavust.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Ettepanek on kooskõlas Euroopa rohelise kokkuleppe ja strateegia „Talust taldrikule“ eesmärkidega.

Ettepanek peaks toimima koosmõjus muude ELi algatuste ja poliitikameetmetega, mis mõjutavad elusloomi ja vedusid, eelkõige ELi loomatervise poliitikameetmed,¹³ ELi normid veokijuhtide sõiduaegade, pauside ja puhkeaegade kohta¹⁴ ning normid, mis käsitlevad teaduslikel eesmärkidel kasutatavate loomade kaitset¹⁵.

ELi kaubanduspoliitikal on samuti roll rangemate heaolustandardite edendamisel. Ettepanek sisaldab uusi ja selgemaid sätteid loomade heaolu eeskirjade kohta, mida kohaldatakse elusloomade vedamise suhtes kolmandast riigist liitu, ning samuti sätteid loomade heaolu eeskirjade kohta, mida kohaldatakse elusloomade vedamise suhtes liidust kolmandasse sihtriiki. Mõlemal juhul (import ja eksport) peavad ettevõtjad tagama, et ELi loomade heaolu käsitlevaid õigusnorme järgitakse alates lähtekohast kuni sihtkohani. Mõlemal juhul on ette nähtud viie aasta pikkune ülemineku periood, mis võimaldab ettevõtjatel kohaneda.

Sõidukite reaalajas jälgimise sätete suhtes kohaldatakse andmekaitse eeskirju (eelkõige isikuandmete kaitse üldmäärus).

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Ettepaneku õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 43, kuna vajadus kõrvaldada tõkked elusloomade vedamisele mõjutab loomsete saaduste siseturgu, et tagada loomade ja loomsete saaduste turuorganisatsioonide latus toimimine, kindlustades samal ajal loomade heaolu kõrgetasemelise kaitse.

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2017. aasta määrus (EL) 2017/625, mis käsitleb ametlikku kontrolli ja muid ametlikke toiminguid, mida tehakse eesmärgiga tagada toidu- ja söödaalaste õigusnormide ning loomatervise ja loomade heaolu, taimetervise- ja taimekaitsevahendite alaste õigusnormide kohaldamine (ametliku kontrolli määrus) (ELT L 95, 7.4.2017, lk 1–142).

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrus (EL) 2016/429 loomataudide kohta, millega muudetakse teatavaid loomatervise valdkonna õigusakte või tunnistatakse need kehtetuks (ELT L 84, 31.3.2016, lk 1).

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2006. aasta määrus (EÜ) nr 561/2006, mis käsitleb teatavate autovedusid käsitlevate sotsiaalõigusnormide ühtlustamist (ELT L 102, 11.4.2006, lk 1).

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. septembri 2010. aasta direktiiv 2010/63/EL teaduslikel eesmärkidel kasutatavate loomade kaitse kohta (ELT L 276, 20.10.2010, lk 33).

Ettepanek põhineb samuti Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklil 114, kuna ettepaneku eesmärk on tagada ka siseturu ladus toimimine, seda mitte ainult ühise põllumajanduspoliitikaga hõlmatud loomade puhul, vaid samuti muude loomade, näiteks kasside ja koerte, karusloomade, teatavat liiki metsloomade ning teaduslikul eesmärgil kasutatavate loomade jaoks, minnes seega kaugemale põllumajandusest ja toidutootmisest.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Loomi veetakse sageli üle piiride ja igal aastal transporditakse ühest ELi liikmesriigist teise 1,4 miljardit maismaalooma. Kindlaks tehtud loomade heaoluga seotud probleemid, sh nende algpõhjused, ilmnevad kõikjal ELis, kuid eri liikmesriikides erineval määral. Tuvastatud loomade heaoluga seotud probleemidel on piiriülesed tagajärjed, sh oht rahvatervisele, nt antimikroobikumiresistentsus. Nagu Euroopa Toiduohutusamet (edaspidi „toiduohutusamet“) on kindlaks teinud,¹⁶ suurendab loomade vedu antimikroobikumiresistentsete bakterite ülekandumise riski loomade vahel (mitme riskiteguri tõttu, nagu loomadevaheline kontakt, veo kestus, levimine sõidukisisese õhu kaudu, sellised kahjulikud keskkonnatingimused nagu temperatuur). Antimikroobikumiresistentsuse suurem levik loomade hulgas mõjutab kaudselt inimeste antimikroobikumiresistentsust.

Riiklikul tasandil võetavad meetmed ei paranda eeldatavasti märkimisväärselt loomade heaolu ja need aitaksid ainult osaliselt lahendada kodanike mureküsimusi. Kuigi seda valdkonda juba reguleeritakse määrusega (EÜ) nr 1/2005 ning see piirab liikmesriikide võimalusi võtta vastu siseriiklikke eeskirju, on jätkuvalt märkimisväärsed erinevusi selliste eeskirjade olulistest aspektides (nt haavatavate loomade vedamistingimused liikmesriigis, loomade eksportimise nõuded, nõuded loomade merevedudele), mis mõjutavad negatiivselt siseturu ladusat toimimist ning ettevõtjate võrdseid võimalusi. Jätkuvad meetmed riiklikul tasandil põhjustaksid nõuete täiendava killustatuse ja suurema erinevuse loomade heaolu tasemetes eri liikmesriikides. Liikmesriigid kohaldavad erinevalt ka teatavaid sätteid ja jõustavad erinevalt eeskirju ning tekitavad seeläbi samuti takistusi siseturu ladusale toimimisele. Lisaks sellele ei saa siseriiklikke eeskirju kohaldada teistest liikmesriikidest piiriülese vedamise suhtes ning seetõttu põhjustab piiriülene liikumine halvemaid loomade heaolunorme.

Loomade heaolu nõuded seoses vedudega ELi tasandil eeldavad ühtlustatud lähenemisviisi ning seega saab seda tulemuslikult reguleerida ELi tasandil. Käesolev ettepanek tagab ühtse eeskirjade kogumi abil ühtsed ja selgemad nõuded loomade vedamiseks ning kättesaadava tehnoloogia parema kasutamise. Muutmine tagab seega võrdsed tingimused ettevõtjatele siseturul, lihtsustab ELi-sisest loomakaubandust ja tagab tõhusama regulatiivse järelevalve.

Võttes arvesse neid elemente, on ELi tasandi meede põhjendatud: see aitab saavutada järjepideva lähenemisviisi tulemuslikumalt ja tõhusamalt võrreldes olukorraga, kui liikmesriigid tegutsesid üksinda ja üksteisest sõltumatult.

- **Proportsionaalsus**

Pakutud meetmete eesmärk on kõrgetasemelise loomade heaolu ja asjaomastele ettevõtjatele avalduva mõju tasakaalustamine. Täiendavad tingimused loomade ekspordi kohta kolmandatesse riikidesse tagavad vastavuse käesoleva määruse sätetele kuni kolmandas riigis

¹⁶ EFSA bioloogiliste ohtude teaduskomisjon (BIOHAZ), Koutsoumanis, K. jt, „Transmission of antimicrobial resistance (AMR) during animal transport“ (Antimikroobikumiresistentsuse ülekandumine loomade vedamise ajal), *EFSA Journal*, 20. kd, väljaanne 10 (e07586), Wiley, 2022, lk 1–93. 10.2903/j.efsa.2022.7586.

sihtkohta saabumiseni, kodifitseerides seeläbi asjasse puutuvad Euroopa Kohtu lahendid. Võttes arvesse, et alternatiiv keelata elusloomade eksport väljaspool ELi asutavatesse riikidesse avaldaks sektorile kahjulikku mõju, on rangemate eksporditingimuste eesmärk suurendada loomade heaolu, säilitades tegevuse majanduslikku kasumlikkust. Samal moel on maksimaalset teekonna kestust käsitlevad meetmed koostatud nii, et need ei mõjutaks enamikku vedudest.

Kõrgete või madalate temperatuuride juures loomade vedamisel kohaldatavad proportsionaalsed leevendamismeetmed võimaldavad vedada loomi ilma nende heaolu kahjustamata.

Käesoleva ettepanekuga nähakse ette üleminekuperioodid, et võimaldada osalistel järk-järgult kohaneda. Maksimaalseid teekonna kestusi käsitlevate uute eeskirjade puhul, sh maksimaalsed teekonna kestused võõrutamata vasikatele, ruuminõuded, eksport, import, miinimumvanus ja võõrutamata vasikate kaal ning reaalajas jälgimine, on üleminekuperiood viis aastat. Kasside ja koerte vedu käsitlevate uute eeskirjade puhul on üleminekuperiood kolm aastat.

- **Vahendi valik**

Võttes arvesse, et kehtivad sätted on kehtestatud määrusega, on kõnealuse muudatuse jaoks sobilik vahend määrus.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

ELi loomade heaolu käsitlevate õigusaktide suhtes on tehtud toimivuskontroll, sh elusloomade vedamise kohta.

Toimivuskontrolli tulemusena tehti kindlaks, et ELis ei ole loomade heaolu tase piisav ning esineb teatavaid siseturu moonutusi põllumajandustootjate ja muude toidukäitlejate puhul. Jätkuvalt esineb probleeme, mis on seotud pikkade teekondade, äärmuslikes temperatuuritingimustes vedamisega ning selliste haavatavate loomade vedamisega nagu võõrutamata vasikad ja tiined loomad. Lisaks sellele on praktilisi probleeme vedamismääruses sätestatud loomade liigipõhiste teekonna kestuste ning autovedusid käsitlevate teatavate sotsiaalõigusnormide alases määruses (EÜ) nr 561/2006¹⁷ sätestatud sõiduaegade koostööstamise. Samuti ei võeta kehtivate eeskirjadega nõuetekohaselt arvesse teaduse ja tehnoloogia arengut ning kestlikkusega seotud probleeme.

2022. aasta mais esitas õiguskontrollikomitee toimivuskontrolli kohta positiivse arvamuse koos teatavate soovitusetega.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Ülevaade konsultatsioonidest

Komisjon avaldas 2021. aasta juulis esialgse mõjuhinna¹⁸, milles olid esitatud poliitikavariandid, mida mõjuhinna kasutada. Pärast 983 vastuse analüüsimist tehti

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2006. aasta määrus (EÜ) nr 561/2006, mis käsitleb teatavate autovedusid käsitlevate sotsiaalõigusnormide ühtlustamist (ELT L 102, 11.4.2006, lk 1).

¹⁸

kindlaks neli kampaaniat ning asjakohaseks peeti 525 individuaalset panust, mis käsitlesid loomade kaitset transportimise ajal.

2021. aasta oktoobrist kuni 2022. aasta jaanuarini toimunud avalikule konsultatsioonile¹⁹ saadi ligi 60 000 vastust, mis käsitlesid kehtivate eeskirjade sobilikkust ja seda, kuidas neid saaks täiustada.

Lisaks sellele korraldas komisjon 9. detsembril 2021 ühepäevase sidusrühmade konverentsi²⁰ loomade heaolu teemal, millel oli ligi 500 osalejat.

Esialgne mõjuhindang, avalik konsultatsioon ja sidusrühmade konverents hõlmasid ELi loomade heaolu alaste õigusaktide käimasoleva läbivaatamise erinevaid aspekte, sh seoses loomade heaolu eeskirjade järgimisega veo ajal.

Mõjuhindangut toetava asutusevälise uuringu käigus on korraldatud sihtotstarbelised konsultatsioonid, sh üheksa esialgset küsitlust, sihtotstarbeline uuring 68 analüüsitud vastusega, 43 juhtumiuuringute küsitlust ja täiendav tagasiside kahe fookusrühma ja ühe seminari kaudu.

ELi loomade heaolu platvormi raamistikus loodi loomade vedamise allrühm, mis koosneb liikmesriikide, äriorganisatsioonide ja kodanikuühiskonna organisatsioonide ekspertidest ning ühest sõltumatust eksperdist. Komisjon korraldas kümme kohtumist, et arutada ettepaneku puhul kaalutavaid peamisi poliitikavariante, ning selle protokoll on avaldatud komisjoni veebisaidil.

Kolmandad riigid, kellel on kogemusi kariloomade vedamisega, osalesid nendel konsultatsioonidel.

Konsultatsioonide peamised tulemused

Kodanikud

Kodanikud toetavad teekonna kestuste piiramist ja kolmandatesse riikidesse ekspordi keelamist, eelkõige kui eesmärk on loomade tapmine. Haavatavate, eriti võõrutamata loomade puhul eelistavad kodanikud nende vedamise keelata.

Kodanikud toetavad samuti liigipõhiseid nõudeid.

Loomade heaoluga tegelevad valitsusvälised organisatsioonid

Samal moel sooviksid loomade heaolu organisatsioonid vähendada teekonna kestusi ja keelata ekspordi kolmandatesse riikidesse. Mõned organisatsioonid sooviksid vedamise täielikult keelata. Nende hinnangul ei tohiks haavatavaid loomi vedada.

Muude loomakategooriate puhul toetavad nad liigipõhiseid nõudeid ja tehnoloogiliste vahendite kasutamise täiustamist, et tagada parem nõuete täitmine. Loomade heaoluga tegelevad organisatsioonid soovivad ühtlustada ka karistusi.

Kättesaadav Euroopa Komisjoni platvormil „Avaldage arvamust!“: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12950-Loomade-heaolu-ELi-oigusaktide-labivaatamine_et.

¹⁹ Kättesaadav Euroopa Komisjoni platvormil „Avaldage arvamust!“: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12950-Animal-welfare-revision-of-EU-legislation/public-consultation_et.

²⁰ ELi loomade heaolu täna ja homme. Sidusrühmade võimalus kinnitada kehtivate loomade heaolu ELi õigusaktide toimivuskontrolli esialgseid järeldusi. https://commission.europa.eu/events/eu-animal-welfare-today-tomorrow-2021-12-09_en.

Ettevõtjad

Ettevõtjad (eelkõige tootjad) avaldavad kõige väiksemat toetust teekonna kestuste piiramisele. Enamik ettevõtjatest pooldavad liigipõhiseid nõudeid teatavate loomakategooriate vedamise keelu asemel.

Ettevõtjad rõhutavad vajadust tagada parem nõuete täitmine uute eeskirjade asemel ning toetavad sel otstarbel uue tehnoloogia kasutamist.

Riigi ametiasutused

Riigi ametiasutused ei poolda üldjuhul elusloomade ekspordi täielikku keeldu, aga nad avaldavad ulatuslikku toetust rangemate meetmete kehtestamisele võõrutamata ja muude haavatavate loomade puhul ning samuti maksimaalsete teekonna kestuste kehtestamisele.

Uue tehnoloogia puhul toetasid riikide ametiasutused üldiselt digirakenduse kasutuselevõttu ELi tasandil, et vähendada halduskulusid ja lihtsustada andmevahetust liikmesriikide vahel.

Komisjoni hinnang tulemustele

Konsultatsiooni tulemusi on kasutatud määruse praeguse rakendamise käigus tekkivate probleemide käsitlemisel, aga ka poliitikavariantidest teavitamisel ja nende mõju hindamisel, näiteks seoses mõjuga ettevõtjatele või määraga, milles võetakse arvesse kodanike mureküsimusi.

Sidusrühmadelt saadud tõendid aitasid samuti määrata kindlaks ülemineku perioode ja tagada meetmete proportsionaalsus.

- **Ekspertiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Kasutatud metoodika

Komisjon küsis toiduohutusameti ekspertiarvamusi ja toiduohutusamet andis 2022. aastal välja viis teaduslikku arvamust (vt ettepaneku põhjendus 4) loomade kaitse kohta hobuslaste, veiste, väikemäletsejaliste, sigade, kodulindude ja küülikute vedamise puhul.

Ettepanekus võeti samuti arvesse loomade kaitse rahvusvahelisi standardeid mere-, auto- ja lennuvedudel, mille on vastu võtnud Maailma Loomatervise Organisatsioon²¹.

Kasutati kõiki komisjoni talituste koostatud asjakohaseid auditaruandeid ning samuti asjakohaseid statistilisi allikaid või andmebaase (Eurostat, kaubanduse kontrolli- ja ekspertsüsteem (TRACES), jms).

Viidi ellu välisuuring²², mis toetas loomade heaolu vedamise ajal käsitlevate ELi õigusaktide läbivaatamise mõjuhinnangut. Selle uuringu raames koguti teavet ja andmeid algselt pakutud meetmetest ja poliitikavariantidest sidusrühmadele tekkiva mõju ja tekkivate kulude kohta.

Lisaks sellele korraldati uuring²³ kahe pakutud meetmepaketi ja poliitikavariantide kumulatiivse mõju hindamise kohta. Selles uuringus esitatakse (väliseksperdi koostatud)

²¹ [Maailma Loomatervise Organisatsioon, „Animal welfare standards during transport“ \(Loomade heaolu standardid vedamise ajal\)](#)

²² Euroopa Komisjon, tervise ja toiduohutuse peadirektoraat, *Study supporting the Impact Assessment accompanying the revision of the EU legislation on the welfare of animals during transport* (Uuring, mis toetab vedamise ajal loomade heaolu käsitlevate ELi õigusaktide muutmisele lisatud mõjuhinnangut), Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2023, jagu 5.2.1., doi: 10.2875/110728. (vedamisuuring).

tarneahela analüüsi ning (komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskuse koostatud) modelleerimise tulemused, mis käsitlevad kõnealuses tarneahela analüüsis kindlaks tehtud tootmiskulude muudatuste mõju tootmistasemetele, tarbijahindadele, ekspordile ja impordile. Uuring sisaldab hinnangut kahe paketi mõju kohta toiduga kindlustatusele ja toidu taskukohasusele (koostas komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskus).

Lisaks sellele võeti arvesse Euroopa Parlamendi taotlusel komisjoni tellitud kahe katseprojekti uuringuid, mis käsitlesid võõrutamata piimavasikate vedu²⁴ ja tootliku eluea lõppu jõudnud piimalehmade vedu²⁵. Samuti võeti arvesse ELis elusloomade vedu käsitlevat kontrollikoja ülevaadet²⁶.

Viimaks konsulteeris komisjon 2022. ja 2023. aastal ELi loomade heaolu platvormi allrühmaga, kes tegeleb loomade heaolu tagamisega veo ajal. Komisjon korraldas samuti mitu konsultatsioonikohtumist muutmisest mõjutatud eri sidusrühmadega.

Saadud ja arvessevõetud arvamuste kokkuvõte

Ettepanekus võeti arvesse toiduohutusameti soovitusi, eelkõige seoses järgmisega:

- teekonna kestuste piiramine,
- nõutava ruumi suurendamine,
- kriitilise temperatuuri ülempiiri kehtestamine vedamise ajaks.

Soovitusi kohandati ettepanekus, et tagada pakutud muudatuste tehniline ja majanduslik otstarbekus.

Auditaruannetest ja konsultatsioonidest loomade vedamise riiklike kontaktpunktidega hangiti teavet ja parimaid tavasid.

Ekspertiarvamuste avalikustamiseks kasutatud vahendid

Toiduohutusameti arvamused, rahvusvahelised soovitused, auditaruanded ja riiklike kontaktpunktidega ning loomade heaolu platvormi allrühmaga, kes tegeleb loomade heaolu tagamisega vedude ajal, peetud arutelude protokollid on internetis üldsusele kättesaadavad. Euroopa Komisjon on avaldanud ka mõjuhinnangut toetavad kaks asutusevälist uuringut.

• **Mõjuhinnang**

Mõjuhinnang käsitleb kuut meetet: teekonna kestused ja ruuminõuded, eksport kolmandatesse riikidesse, haavatavate loomade vedu, vedu kõrgel temperatuuril, uus järelevalve ja kontrolli tehnoloogia ning kasside ja koerte vedu.

²³ Euroopa Komisjon, tervise ja toiduohutuse peadirektoraat, *Modelling of policy options to support the Impact Assessment accompanying the revision of the EU legislation on the welfare of animals during transport* (Poliitikavariantide modelleerimine, et toetada mõjuhinnangut, mis on lisatud loomade heaolu vedamise ajal käsitlevate ELi õigusaktide läbivaatamisele), 2023, doi: 10.2875/061480

²⁴ Euroopa Komisjon, tervise ja toiduohutuse peadirektoraat, *Study on shifting from transport of unweaned male dairy calves over long distance to local rearing and fattening: final report* (Uuring võõrutamata isaste piimavasikate pikamaavedudelt kohalikule kasvatamisele ja nuumamisele ülemineku kohta: lõpparuanne), Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2022.

²⁵ Euroopa Komisjon, tervise ja toiduohutuse peadirektoraat, *Study on economic models to prevent the transport of unfit end-of-career dairy cows: final report* (Majandusmodelite uuring tootliku eluea lõppu jõudnud lehmade veo vältimise kohta: lõpparuanne), Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2022.

²⁶ Euroopa Kontrollikoda, ülevaade 03/2023 „Elusloomade vedu ELis: väljakutsed ja võimalused“. https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/RV-2023-03/RV-2023-03_ET.pdf.

Meetmed vastavad põhimõttele „ei kahjusta oluliselt“, kuna kõigi valitud meetmete rakendamine (teekonna kestuste piiramine, kuid nõutava ruumi suurendamine loomadele veokites) avaldaks kokkuvõttes vaevumärgatavat mõju kasvuhoonegaaside heitele.

Lisaks sellele vastab ettepanek vaikimisi digitaalsuse põhimõttele, kuna sellega on kavas minna üle digitehnoloogiale tunnistuste ja lubade puhul, mis kehtiva määrase alusel antakse välja paberandjal.

Maksimaalsed teekonna kestused ja ruuminõuded vedamise ajal

Mõjuhindangus hinnatud variandid on järgmised:

1. maksimaalne teekonna kestus 12 tundi kõigi loomade puhul ning ruuminõudeid käsitlevate normide muutmine kooskõlas toiduohutusameti soovitustega või
2. maksimaalne teekonna kestus üheksa tundi tapmisele veetavate loomade puhul ning 21 tundi (minimaalselt ühetunnise puhkeajaga pärast kümne tunni möödumist) + 24 tundi puhkust mahalaadimisega + 21 tundi (minimaalselt ühetunnise puhkeajaga pärast kümne tunni möödumist) muude loomade puhul ning ruuminõudeid käsitlevate normide muutmine kooskõlas toiduohutusameti soovitustega.

Mõjuhindangus järeldatakse, et eelistatud on teine variant. See variant on hästi kooskõlas sõidukijuhtide sotsiaalõigusi käsitlevate ELi normidega²⁷. Käesolev ettepanek kajastab seda eelistatud varianti, millega nähakse nende meetmete jaoks ette viieaastane ülemineku periood.

Teekonna kestuse piiramine avaldab väga positiivset mõju loomade heaolule nii tapmise kui ka muul eesmärgil veetavate loomade puhul. Seda mitte ainult teekonna kestuse piiramise tõttu, vaid ka seoses sellega, et väheneb stressi ja heaoluga seotud probleeme põhjustava mahalaadimise ja uuesti pealelaadimise sagedus (kui praegu puudub piirang 24 tunni jooksul puhkamiseks mahalaadimiste arvule, siis uued normid ei luba seda tapmise eesmärgil veetavate loomade puhul ning võimaldavad ainult ühte sellist mahalaadimisega puhkeajaga muul otstarbel veetavate loomade puhul). Igal aastal veetakse 2,6 miljonit imetajat tapmiseks teekondadel, mis kestavad üle üheksa tunni, ja üks miljon looma veetakse igal aastal rohkem kui 42 tundi kestvatel muud liiki eesmärgiga teekondadel liikmesriikide vahel.

Tapmise eesmärgil veetavate loomade puhul ei avalda see variant eeldatavasti suurt majanduslikku mõju, kuna ELis toimub suhteliselt vähe üle üheksa tunni pikkuseid teekondi (0,3–3,4 % liikmesriikides tapmise eesmärgil veetavatest loomadest, olenevalt liigist).

ELis mõjutaksid nuumamise ja tootmise eesmärgil veetavate loomade jaoks pakutud teekonna kestused 1,4 % veistest ja 0,2 % sigadest. Aretamise eesmärgil veetavate loomade teekonna kestused mõjutaksid 9–16 % lehmadest, kitsedest, sigadest ja lammastest, keda viiakse ühest liikmesriigist teise. Seega avaldab ka see eeldatavasti ettevõtjatele piiratud majanduslikku mõju.

²⁷ Meede, millega nähakse tapmisele veetavatele loomadele ette kuni üheksatunnised teekonna kestused, on kooskõlas sõidukijuhtide sotsiaalõigusi käsitlevate ELi õigusnormidega, millega nähakse ette kuni üheksa tundi ainult ühe sõidukijuhi puhul. Muul otstarbel veetavate loomade meede võimaldab samuti vastavusse viimist sõidukijuhtide sotsiaalõigusi käsitlevate ELi õigusaktidega, kui sõidukijuhte on kaks. Kahe sõidukijuhi puhul on sõidukijuhtide sotsiaalõigusi käsitlevate ELi õigusaktidega nähtud ette kuni 19-tunnine sõiduaeg. Kuna käesolevas ettepanekus käsitletud teekonna kestused hõlmavad loomade peale- ja mahalaadimist (ning hinnanguliselt tund aega loomade pealelaadimiseks ja tund aega nende mahalaadimiseks), vastab see maksimaalsele teekonna kestusele 21 tundi.

Koos nõutava ruumi suurendamisega veokites kooskõlas toiduohutusameti arvamusega suurendab see eeldatavasti märkimisväärselt loomade heaolu ning tekitab lisakulusid vedajatele, kuna nad peavad ostma täiendavaid veokeid, kuna uute normide tõttu suurenevad eeldatavasti vedamistundide arv ja vedamiskulud.

ELi tasandil on iga-aastased summaarsed netokulud erinevad olenevalt veetavate loomade liigist ja kategooriast, ulatudes 35 miljonist eurost munakanade vedamise puhul kuni 1 069 miljoni euroni lihavedamise puhul. Suurem osa neist kuludest tuleneb nõutava ruumi suurendamise nõuetest ja jääb vedajate kanda. Need koondandmed on seotud suures koguses loomse toiduga, mida ELis toodetakse (ning seega veetavate loomade suure arvuga). Keskmiselt suurendab see tootmiskulusid 1,4 eurosendi võrra kilo toodetud liha, piima või munade kohta. Mõju tarbijahindadele, nagu on kirjeldatud allpool üld hinnangus, vastab loomade heaolu tingimuste parandamisele vedamise ajal, millega reageeritakse suures osas liidu kodanike soovidele, nagu näitavad 2023. aasta Eurobaromeetri uuringu tulemused, milles 83 % vastanutest soovis kõnealuste tingimuste parandamist.

Sotsiaalse mõju seisukohast suurendaks vajalike vedude arvu suurenemine vajadust sõidukijuhtide järele. Keskkonnamõju seisukohast vähendab teekonna kestuste vähendamine heitkoguseid, aga nõutava ruumi suurendamine suurendab neid. Mõjuhinnang näitab, et nende meetmete koosmõjul suurenevad heitkogused vaevumärgatavalt.

Elusloomade eksport

Mõjuhinnangus hinnatud variandid on järgmised:

1. mäletsejaliste ekspordi keeld või
2. uued rangemad impordieeskirjad, sh eeskirjad, millega tagatakse, et meetmeid teekonna kestuste ja ruuminõuete kohta kohaldatakse kuni sihtkohta jõudmiseni, aluste pardal on loomade heaolu eest vastutav töötaja ning alused peavad sõitma mereohutusnormide kohaselt valge või halli lipu all.

Mõjuhinnangus järeldatakse, et eelistatud on teine variant. Käesolev ettepanek kajastab seda eelistatud varianti ja sellega nähakse nende meetmete jaoks ette viieaastane üleminekuperiood.

Rangematel tingimustel eksportimine (sh autovedude maksimaalsete teekonna kestuste normid ning rangemad mereohutusnõuded loomaveolaevadele) tähendaksid loomade heaolu märkimisväärset paranemist.

Autovedude puhul peavad ettevõtjad hoolimata läbitud kilomeetrite arvu vähenemisest täiustama veokeid, et suurendada nõutavat ruumi.

Merevedude puhul on loomade heaolu eest vastutava töötaja koolitamise keskmine kulu aastas inimese kohta hinnanguliselt 241 eurot. Võib eeldada, et suurenevad loomaveolaevade normide ajakohastamise variandiga seotud nõuete täitmise tagamise kulud.

Veokite ja loomaveolaevade heide ei ole eeldatavasti väga erinev, kuna veetavate loomade arv ei ole oletatavalt väga erinev.

Võõrutamata vasikate vedamine

Mõjuhinnangus käsitletud variant hõlmab võõrutamata vasikate puhul kaht meetet:

1. maksimaalsed teekonna kestused 19 tundi võõrutamata vasikate puhul (üheksa tundi + tund puhkeaega + üheksa tundi) tingimusel, et on olemas tõhus söötmissüsteem (üleminekuperiood viis aastat), ning

2. miinimumvanus viis nädalat ja miinimumkaal 50 kg võõrutamata vasikate vedamisel (üleminekuperiood kaks aastat).

Mõjuhinnaang kinnitab neid kaht meedet eelistatud poliitikavariandi puhul. Seadusandlik ettepanek kaldub sellest järeldusest kõrvale veetavate võõrutamata vasikate miinimumvanuse ja -kaalu üleminekuperioodi kestuse puhul ning näeb sel puhul üleminekuperioodina ette viis aastat. Selle eesmärk on leevendada mõju piimakarjakasvatajatele, kes peavad kohanema, et pidada vasikaid pikemat aega põllumajandusettevõttes.

Maksimaalsed teekonna kestused ning veetavate loomade miinimumvanus ja -kaal suurendaksid võõrutamata vasikate heaolu, keda peetakse haavatavateks loomadeks, kelle heaolu ja tervis on vedamise ajal eriti ohustatud.

Tehnoloogia areng veokites vasikate söötmise tulemusliku süsteemi loomiseks on olnud kiire, kuigi see ei ole veel üldkasutatav, ning see võimaldaks vedada vasikaid kuni 19 tundi (üheksa tundi sõitu, tund puhkeajaga ja söötmist, üheksa tundi sõitu). See leevendaks tõhusa söötmissüsteemi puudumisel kuni kaheksatunniste teekonna kestuste negatiivset majanduslikku mõju, kuigi see avaldaks jätkuvalt mõju kolmele Balti riigile, kuna need on praegu lähtekoht võõrutamata vasikate pikkadele teekondadele, mille kestus ületab 19 tundi. Tehakse ettepanek viieaastase üleminekuperioodi kohta, kuna käesolevast meetmest mõjutatud liikmesriigid vajavad aega oma sektori restruktureerimiseks. Kuigi söötmissüsteem oleks kõigil juhtudel üheksa tundi, ei arvestata vasikate veeremilaevadel vedamisel (nt Iirimaa mandrile) laeval veedetud teekonna osa eespool nimetatud maksimaalse teekonna kestuse hulka.

Olemasolevasse veokisse söötmissüsteemi paigaldamise kulu on hinnanguliselt 25 000–30 000 eurot, samas kui sellise söötmissüsteemiga varustatud uus veok maksab hinnanguliselt ligikaudu 500 000 eurot. Vasikate kõrgema vanuse tõttu tuleb muuta praegused kolmetasandilised veokid kahetasandilisteks, mis tekitab vedajatele piiratud kulusid.

Uued nõuded suurendavad tõenäoliselt piimakarjakasvatajatele tekkivaid kulusid, mis tulenevad loomade pikemaajalisest põllumajandusettevõttes pidamisest. Kuid vasikate müügihinnad oleksid kõrgemad, kuna nad on tugevamad. Vasikate parem tervislik seisund ja väiksem suremus saabumisel tänu suuremale vastupanuvõimele on nuumamisega tegelevatele põllumajandusettevõtetele samuti kasulik. Seega on mõju enamikule põllumajandustootjatele eeldatavasti positiivne.

Sellel variandil oleks positiivne keskkonnamõju, kuna lühemad maksimaalsed teekonna kestused vähendaksid vedamisega seotud kasvuhoonegaaside heidet.

Vedamine kõrgel temperatuuril

Mõjuhinnaangus käsitletud variant hõlmab vedamise pikkade teekondade heakskiitmist lähtuvalt ilmaennustustest. Kui temperatuur jääb ilmaennustuse kohaselt vahemikku 25–30 °C, siis lubatakse päeval ainult lühikesi teekondi (kuni üheksa tundi) ning nõutakse loomade jaoks veele juurdepääsu tagamist. Kui ilmaennustuse kohaselt on temperatuur kõrgem kui 30 °C, siis lubatakse loomade vedu ainult öösel (s.o ajavahemikus 21.00–10.00). Nähakse ette viieaastane üleminekuperiood. Mõjuhinnaang kinnitab, et see on eelistatud variant, mis kajastub ka käesolevas ettepanekus.

See poliitikavariant parandaks loomade heaolu, kuna see võimaldaks neil vältida kuumastressi.

Mitu liikmesriiki ei luba kooskõlas komisjoni soovitustega praegu pikki teekondi, kui prognoositakse temperatuuri üle 30 °C. Seetõttu võiks meetme majanduslik mõju olla

peamiselt seotud loomade öösel vedamise logistilise probleemiga, kui päevatemperatuuri prognoositakse üle 30 °C, kuid ELis sätestatakse selliste juhtumite jaoks ühtsed eeskirjad. Vedajate kulud suurenevad öösel juhtimise eest tasutavatest kõrgematest palkadest tulenevate kulude, aga samuti halduskulude tõttu, kui öösel tuleb teha inspekteerimisi ja kontrolle. Piiratud mõju avaldub eeldatavasti ka põllumajandustootjatele ja tapamajadele.

Keskkonnamõju ei ole oodata. Mis puudutab sotsiaalmõju, siis võib sektoris töötajatel, konkreetselt sõidukijuhtidel, tapamajade töötajatel ja veterinaarjärelevalve ametnikel tekkida vajadus töötada rohkem öises vahetuses, mis võib avaldada täiendavat mõju tööjõuvajadusele.

Uus tehnoloogia

Mõjuhinnangu koostamise käigus analüüsiti kaht varianti. Esimene variant sisaldab kaht järgmist meetet:

1. veokite asukoha reaajas kindlaksmääramine ning
2. keskandmebaas ja digirakendus.

Teine variant hõlmas sõidumeerikutel põhinevaid tagasiulatuvaid kontrolle koos eespool nimetatud keskandmebaasi ja digirakendusega.

Mõjuhinnangus järeldati, et eelistatud variant on neist esimene, mis kajastub käesolevas ettepanekus. Sellega nähakse ette, et veokite GPS-andmed edastatakse automaatse süsteemi (ELi keskandmebaas) abil, mis on omakorda ühendatud süsteemiga TRACES, et pädev asutus saaks juurdepääsu teabele aja kohta, millal veok jõudis teatavasse punkti (lähtekoht, kontrollpunkt, liikmesriikidevaheline piirületus, sihtkoht), et pädevad asutused saaksid teha selle teabe põhjal ametlikke kontrolle. Kuna maksimaalsete teekonna kestuste vähendamine on üks peamistest meetmetest loomade heaolu poliitikaeesmärgi saavutamiseks, on see vajalik, et tagada liikmesriikide pädevatele asutustele vahendid, mis võimaldavad neil tulemuslikult teha ametlikke kontrolle.

Reaajas jälgimise süsteemid võimaldavad paremini suunata ja teha tõhusamalt ametlikke kontrolle ELi keskandmebaasi abiga, mille tulemuseks on suurem loomade heaolu.

Kuna rohkem kui 77 % praegustest veokitest on juba varustatud jälgimissüsteemiga, oleksid ettevõtjate kulud uute nõuete täitmiseks väevumärgatavad.

Vedajate halduskoormus väheneb eeldatavasti märkimisväärselt tänu automaatse jälgimissüsteemi ja IT-platvormi kasutamisele.

Peamised kulud, kuigi need on piiratud, oleksid seotud komisjoni tegevusega olemasolevas süsteemis TRACES moodulite väljatöötamiseks (vt finantssalgitus). Liikmesriikide haldusasutustele tekiks piiratud kulud seoses töötajate väljaõppega.

Kuigi paberikasutust vähendav digiüleminek vähendab eeldatavasti paberiga seotud kasvuhoonegaaside heidet, eeldatakse suuremast energiakasutusest tulenevat kasvuhoonegaaside heite suurenemist.

Eeldatakse teatavat positiivset sotsiaalmõju. Kuigi ettevõtjad võivad vajada vähem haldustöötajaid, võib suurenda töötajate arv, keda vajatakse avalikes haldusasutustes kogutud andmete töötlemiseks. Ettevõtjate jaoks tähendab tänu digiüleminekule toimuv lihtsustamine paremaid töötingimusi.

Kaubanduslikul eesmärgil veetavate kasside ja koerte parem kaitse

Mõjuhinnangus hinnatud variandid on järgmised:

1. ajakohastatud ja konkreetsemad nõuded majanduslikul otstarbel kasside ja koerte vedamiseks, sh temperatuuritingimused ja miinimumvanus 15 nädalat vedamise ajal, või
2. ajakohastatud ja konkreetsemad nõuded kasside ja koerte vedamiseks miinimumvanusega 12 nädalat vedamise ajal.

Mõjuhinnaangus järeldatakse, et eelistatud variant on teine variant ja see kajastub käesolevas seadusandlikus ettepanekus koos kolmeaastase üleminekuperioodiga.

Meetmed parandaksid majandustegevuse kontekstis veetavate kasside ja koerte heaolu, mille kohta konkreetseid sätteid praegu suures osas puuduvad. Näiteks miinimumvanus vedamise ajal võimaldab tagada parema immuunsuse nakkushaiguste vastu.

Mis puudutab majanduslikku mõju, siis võivad veterinaararsti tehtavad täiendavad kasside ja koerte tervisekontrollid maksta 10–40 eurot looma kohta. Söötmise ja jootmise uute nõuete majanduslik mõju on eeldatavasti piiratud, kuna suhteliselt sarnased normid juba kehtivad. Vedajate puhul võib samuti eeldada täiendavate kulude teket, mis on seotud nende praeguste sõidukite täiustamise või asendamisega, et täita uusi nõudeid. Ilma kliimaseadmeta, kuid nõuetekohaselt konstrueeritud kaubanduslikult kättesaadav uus haagis kahe kuni nelja koera vedamiseks maksab hinnanguliselt 1 000–3 000 eurot.

Märkimisväärset keskkonnamõju ei ole ette näha. Võttes arvesse sotsiaalmõju, sh inimeste tervisele, võivad käesolevas meetmes pakutud täiendavad vaktsineerimisnõuded ja kõrgem vanus vedamise ajal põhjustada vähemate loomade haigestumist pärast saabumist, millel oleks positiivne mõju ka inimeste tervisele.

Üldhinnang

Mõjuhinnaangus on esitatud ka kahe valikuvõimaluste paketi eeldatav kumulatiivne mõju ning samuti nende mõju rahvusvahelisele konkurentsivõimele, toiduga kindlustatusele ja toidu taskukohasusele ning jaotuslik mõju. See näitas, et meetmete puhul, mis on seotud teekonna kestustega, ruuminõuetega, võõrutamata vasikate vedamisega, kõrge temperatuuriga ja uue tehnoloogiaga, tähendab eelistatud paketi (pakett 2) kumulatiivne mõju tootmiskuludele keskmiselt suuremaid kulusid 1,4 eurosentit kilo liha, piima või munade kohta aastas. See kulu suurenemine toimub eeldatavasti viieaastase üleminekuperioodi jooksul. Tehtud modelleerimine näitas, et tootmiskulude piiratud suurenemise mõju tootmise, impordi ja ekspordi tasemetele ning tarbijahindadele on piiratud. Seega on meetmetel eeldatavasti väga piiratud mõju ELi kariloomade sektori rahvusvahelisele konkurentsivõimele. Samal moel ei tehtud kindlaks märkimisväärset mõju seoses toiduga kindlustatuse kättesaadavuse mõõtmega (kusjuures linnuliha tarbimine väheneb ainult piiratud määral). Toidu taskukohasuse puhul näitab modelleerimine olenevalt kaubast mõju tarbijahindadele vahemikus 0,06–4,37 %. See tähendab täiendavat kulu 2,81–14,09 eurot isiku kohta aastas olenevalt toitumisharjumustest ja sissetulekust.

Mõjuhinnaang näitab, et käesolev ettepanek aitab kaasa kestliku arengu eesmärkide saavutamisele: see aitab saavutada kestliku arengu eesmärki nr 3 „hea tervis ja heaolu“, kuna loomade heaolu parandamine vedamise ajal aitab tõkestada antimikroobikumiresistentsuse teket nii inimeste kui ka loomade puhul; see aitab samuti saavutada kestliku arengu eesmärki nr 12 „vastutustundlik tarbimine ja tootmine“, kuna loomade rangemaid heaolustandardeid arvesse võttev toidutootmine tähendab vastutustundlikumat tootmissüsteemi.

Õiguskontrollikomitee arvamus mõjuhinnaangu kohta

Mõjuhindang esitati õiguskontrollikomiteele heakskiitmiseks 30. oktoobril 2023 ja see sai 17. novembril 2023 heakskiitva arvamuse koos reservatsioonidega. Õiguskontrollikomitee arvamuses paluti esitada kulude ja tulude analüüs selgemalt, et täiendada analüüsi, mis käsitleb mõju konkurentsivõimele ja jaotuslikku mõju tarneahelas, ning et selgitada variantide võrdlust. Mõjuhindangut muudeti kõnealuste õiguskontrollikomitee soovitude arvesse võtmiseks. Eelkõige ajakohastati tarneahela analüüsi, et muuta see terviklikumaks ning kajastada paremini mõju tootjatele, ning selgitati seost tarneahela analüüsi ja konkurentsivõimele avalduva mõju analüüsi vahel.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Ühtsemate nõuete kehtestamine – näiteks ühtsed normid maksimaalsete teekonna kestuste kohta – lihtsustab olukorda ettevõtjate jaoks ning samuti pädevate asutuste jaoks võrreldes kehtivate normidega, mis on liigiti ja loomade kategooriatest lähtuvalt erinevad. Lisaks sellele muudavad selgemad määratlused ja avatud normide vähesem kasutamine õigusaktid tõhusamaks ja nende järgimise lihtsamaks, kuna ettevõtjad ei pea enam tegema ise enda hindamisi, et teha otsuseid künniste kohta, mida kasutada erinevate sätete kohaldamiseks.

Digivahendite ulatuslikum kasutamine lihtsustab suhtlust ettevõtjate ja avaliku sektori asutuste vahel. Sõidukite reaalajas jälgimine võimaldaks paremini kavandada, suunata ja tõhustada kõiki loomaveo ametlikke kontrolle.

VKEdele ei ole erandeid ette nähtud, kuna peaaegu kõik mõjutatud ettevõtjad on VKEd ning seega on nende eripärasid juba meetmete valimisel ja üleminekuperioodide kindlaks määramisel arvesse võetud.

- **Põhiõigused**

Sättes sõidukite reaalajas positsioneerimise kohta koostati, et tagada isikuandmete kaitse kooskõlas isikuandmete kaitse üldmäärusega.

4. MÕJU EELARVELE

Käesoleval ettepanekul on ELi eelarvele ELi mitmeaastase finantsraamistiku raames ajavahemikus 2022–2027 järgmine mõju. Üksikasjad on esitatud finantsselgituses, mis on lisatud käesolevale ettepanekule.

Ettepaneku rakendamise inimressursid, uuringud, auditid, kolmanda taseme õigusaktid ja rahvusvahelised meetmed: 6,5 täistööaja ekvivalenti alates 2026. aastast.

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 1 „Panustamine inimeste, loomade ja taimede hea tervise ja heaolu tagamisse“ alusel: 2,4 miljonit eurot ajavahemikus 2024–2027.

See hõlmab järgmist:

ühikordsed kulud: uuring uue tehnoloogia kasutamise meetodite ja digiülemineku kohta, et lihtsustada vedamise ajal loomade heaolu käsitlevate normide rakendamist ja täitmise tagamist: 250 000 eurot;

ühikordsed kulud: süsteemis TRACES mooduli väljatöötamine: 1 400 000 eurot;

korduvad kulud: süsteemi TRACES hooldamine: 450 000 eurot aastas;

ühikordsed kulud: digirakenduse väljatöötamine: 300 000 eurot.

5. MUU TEAVE

• **Rakenduskavad ning seire, hindamise ja aruandluse kord**

Komisjon auditeerib korrapäraselt liikmesriike, et jälgida ulatust, milles nad järgivad ELi õigust²⁸. Ettepanek sisaldab artiklit kontaktasutuste võrgustiku kohta, kes tegelevad loomade heaoluga liikmesriikides vedamise ajal. Kõnealusel võrgustikul on oluline roll uue määruse ühtse rakendamise edendamisel kogu liidus.

Komisjon määras loomade heaolu referentkeskused, kes annavad tehnilist abi ELi loomade heaolu õigusaktide rakendamisel, sh vedamise valdkonnas. Komisjon toetab programmi „Parem koostöö ohutuma toidu nimel“ raames ka jätkuvat koolitust,²⁹ mis hõlmab loomade kaitset vedamise ajal. Uute õigusnormide rakendamist käsitletakse ka ELi loomade heaolu platvormil.

Kogu kõnealusel tegevus aitab kaasa selle läbivaatamise rakendamisele. Lisaks sellele on rakendamise määr nähtav uute nõuete kaudu, mis käsitlevad näitajate jälgimist ja aruandlust, kasutades peamiselt süsteemi TRACES reaalajas andmeid lisaks pädevate asutuste aruannetele. Kõnealusel järelevalvearuannet loomade heaolu seisukorra kohta liidus vedamise puhul esitatakse, kui uue määruse jõustumise kuupäevast on möödunud viis aastat, ning seejärel iga viie aasta tagant.

Selleks et oleks võimalik koguda kindlaid tõendeid pärast viieaastast ülemineku perioodi, tuleks kümne aasta möödumisel määruse jõustumisest esitada hindamisaruanne.

• **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

I peatükk. Reguleerimisese, kohaldamisala, mõisted ja üldsätted

Selles peatükis selgitatakse ettepaneku kohaldamisala, esitatakse mõisted ja see sisaldab kõigi transpordiettevõtjate suhtes kohaldatavaid üldnõudeid.

II peatükk. Korraldaja ja vedaja load

Selles peatükis määratakse kindlaks normid ja tingimused korraldajatele loomade vedamise korraldamise lubade väljastamiseks ning vedajatele loomade vedamiseks lubade väljastamiseks.

III peatükk. Transpordivahendid

See peatükk sisaldab tingimusi maanteeõidukite heakskiitmiseks loomade vedamise eesmärgil, mis on juba sätestatud kehtivas õigusaktis. Õhu teel vedamise peavad viima ellu Rahvusvahelise Lennutranspordi Assotsiatsiooni liikmetest vedajad.

IV peatükk. Väljumiseelsed kohustused

Selles peatükis nõutakse nii pikkade kui ka lühikeste teekondade puhul teekonnalehtede täitmist. Nende pidajad vastutavad pealelaaditud loomade veovalmiduse eest.

V peatükk. Kohustused veo ajal ja sihtkohas

See peatükk käsitleb vedajate kohustusi teekonna ajal. See hõlmab ka kogumiskeskusi.

Selle peatükiga nähakse ette kohustus jälgida maanteeõidukeid reaalajas.

²⁸ Audititega on võimalik tutvuda aadressil: <https://ec.europa.eu/food/audits-analysis/audit-report>.

²⁹ https://food.ec.europa.eu/horizontal-topics/official-controls-and-enforcement/legislation-official-controls/better-training-safer-food_en.

Vedajad on samuti kohustatud koguma teavet teatavate näitajate alusel, analüüsima seda ja võtma parandusmeetmeid, et suurendada veetavate loomade heaolu.

VI peatükk. Maismaaloomade veo tingimused

Selles peatükis nähakse ette maksimaalsed teekonna kestused nii tapmise kui ka muul eesmärgil veetavatele loomadele. Konkreetsed maksimaalsed teekonna kestused on määratud kindlaks ka võõrutamata loomade vedamiseks.

Äärmuslikes temperatuuritingimustes läbitavad teekonnad on ajaliselt piiratud ning nende puhul tuleb täita lisatingimusi.

VII peatükk. Vedu kolmandatesse riikidesse ja kolmandatest riikidest

See peatükk hõlmab uusi eeskirju loomade vedamiseks kolmandatesse riikidesse, näiteks korraldajate sertifitseerimine ja tunnistused, mille on allkirjastanud kolmanda riigi pädevad asutused enne loomaveolaeva teekonna algust.

Kontrollpunktid kolmandates riikides peavad vastama liidus kohaldatavate tingimustega võrdväärsetele tingimustele.

VIII peatükk. Pädevate asutuste kohustused

See peatükk sisaldab sätteid ettevõtjate koolituse ja pädevustunnistuste kohta ning samuti nõuet määrata kindlaks väljumispunktid. Selles peatükis on esitatud ka eeskirjad loomade vedamise valdkonna riiklike kontaktasutuste kohta ning samuti V peatükis osutatud näitajate põhjal kogutud andmete analüüs.

IX peatükk. Karistused

See peatükk sisaldab sätteid määruse rikkumise eest määratavate karistuste kohta, sh eelkõige tõsiste rikkumiste puhul.

X peatükk. Menetlussätted

XI peatükk. Muud sätted

See peatükk sisaldab sätteid rangemate riiklike meetmete kohta, digirakenduse loomise kohta, et lihtsustada määruse rakendamist ja täitmise tagamist, ning samuti äärepoolseimate piirkondade erandit kehtivatest riiklikest sätetest.

XII peatükk. Ülemineku- ja lõppsätted

Selle peatükiga muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 1255/97 kontrollpunktide kohta, nõudes et need oleksid asjaomaste loomaliikide ja -kategooriate jaoks piisavalt varustatud ning et korraldajate jaoks oleks kättesaadav broneerimissüsteem.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

mis käsitleb loomade kaitset vedamise ja sellega seotud toimingute ajal ning millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 1255/97 ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1/2005

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 43 lõiget 2 ja artikli 114 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust³⁰,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust³¹,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu määrusega (EÜ) nr 1/2005³² kehtestati ühised miinimumeeskirjad loomade kaitseks nende vedamise ajal. Alates nende vastuvõtmisest on teadus ja tehnoloogia edasi arenenud. Mõistetakse paremini ruuminõudeid ja loomade vajadusi vedamise ajal, eelkõige võõrutamata ja veeloomade puhul. Loomade veoga seotud haldustoimingute jaoks vajalike digilahenduste kättesaadavus on märkimisväärselt paranenud. Võttes arvesse kodanike teadlikkust loomade heaolust ja nende sellega seotud mureküsimumusi ning suundumust kestlikumate tootmismeetodite kasutuselevõtu poole, vaatavad mitu liikmesriiki läbi oma õigusnormid või võtavad vastu normid, mis on liidu miinimumnõuetest rangemad. Lisaks sellele ilmnes ELi loomade heaolu õigusaktide toimivuskontrolli käigus, et esineb probleeme³³ määruse (EÜ) nr 1/2005 teatavate sätete tõlgendamisel, kohaldamisel ja nende täitmise tagamisel, tekitades seeläbi eri osalejatele ebavõrdsed tingimused. Seega on vaja muuta norme, mis käsitlevad loomade kaitset nende vedamise ajal, et viia need vastavusse teaduse ja tehnoloogia viimaste saavutustega ning et neid oleks lihtsam kohaldada ja täita.

³⁰ ELT C , , lk. .

³¹ ELT C , , lk. .

³² Nõukogu 22. detsembri 2004. aasta määrus (EÜ) nr 1/2005, mis käsitleb loomade kaitset vedamise ja sellega seonduvate toimingute ajal ning millega muudetakse direktiive 64/432/EMÜ ja 93/119/EÜ ning määrust (EÜ) nr 1255/97 (ELT L 3, 5.1.2005, lk 1–44).

³³ Komisjoni talituste töödokument, „ELi loomade heaolu alaste õigusaktide toimivuskontroll“, SWD(2022) 328 final, 4.10.2022.

- (2) Loomade heaolu on liidu väärtus, nagu on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu („ELi toimimise leping“) artiklis 13. Lisaks sellele on liit ja mitu liikmesriiki allkirjastanud loomade kaitset rahvusvaheliste vedude ajal käsitleva muudetud Euroopa konventsiooni³⁴.
- (3) Elusloomade vedu on toidutarneahela oluline osa. Loomade kaitse vedamise ajal on pannud avalikkuse muretsema, mis mõjutab tarbijate suhtumist põllumajandustoodetesse. Käesoleva määruse eesmärk on lihtsustada menetlusi, vähendada halduskoormust ja hõlbustada ühtlustatud normide täitmist, tagades samal ajal loomade kõrgetasemelise kaitse vedamise ajal. Loomade kaitse tagamine vedamise ajal avaldab positiivset mõju loomade tervisele ja heaolule ning panustab loomsete saaduste paremasse kvaliteeti.
- (4) Käesoleva määruse eesmärk on tagada siseturu ladus toimimine, sh toidutootmiseks mittekasutatavate loomade, nt kasside ja koerte, karusloomade, teatavat liiki metsloomade ja teaduslikul eesmärgil kasutatavate loomade puhul.
- (5) Euroopa Parlament võttis 2022. aastal vastu soovitusel loomade kaitsmise kohta veo ajal, tuginedes uurimiskomisjoni aruandele, mis käsitleb loomade kaitset liidus ja väljaspool toimuvate vedude ajal (ANIT-komisjon). Soovitusel kutsutakse komisjoni ja nõukogu üles vaatama hoolikalt läbi ELi õigusaktid, mis käsitlevad loomade kaitset vedamise ajal, lähtuvalt põhjalikust teaduslikust uurimisest vedamise mõju kohta igat liiki ja vanuses loomadele ning põhjalikust sotsiaal-majanduslikust, keskkonna- ja tervisemõju hindamisest, võttes arvesse erinevaid geograafilisi olukordi ja eripärasid ning põllumajandusmudeleid liidus. ANIT-komisjoni aruandes toodi samuti esile praeguse rakendamise vajakajäämised liidus ning soovitatud meetmed, nagu teekonna kestuste piiramine, äärmuslikes temperatuuritingimustes vedamise keelamine, loomade vedamisel kolmandatesse riikidesse selle tagamine, et järgitakse loomade kaitse põhimõtteid kogu teekonna vältel kuni kolmandates riikides sihtkohta jõudmiseni. Lisaks sellele tõi Euroopa Parlament esile vajaduse asendada elusloomade vedamine tõhusama eetilise süsteemiga, mis soodustab sperma või embrüote vedamist tõukarja asemel ning rümpade ja liha vedamist tapmise eesmärgil veetavate loomade asemel.
- (6) 2022. aasta septembris avaldas Euroopa Toiduohutusamet (edaspidi „toiduohutusamet“) viis teaduslikku arvamust mitmesuguste heaolu mõjutavate tagajärgede ja ohtude kohta, mis tekivad väikemäletsejaliste³⁵ (lambad ja kitsed), hobuslaste³⁶ (hobused ja eeslid), veiste³⁷ (veised ja vasikad), sigade³⁸ ja konteinerites

³⁴ Loomade kaitset rahvusvaheliste vedude ajal käsitlev Euroopa konventsioon, Euroopa Nõukogu, Chişinău, 6.11.2003, Euroopa Nõukogu lepingute sari nr 193.

³⁵ EFSA loomade tervise ja heaolu komisjon, „Scientific Opinion on the welfare of small ruminants during transport“ (Teaduslik arvamus väikemäletsejaliste heaolu kohta vedamise ajal). EFSA Journal 2022; 20(9):7404, lk 101.

³⁶ EFSA loomade tervise ja heaolu komisjon, „Scientific Opinion on the welfare of equidae during transport“ (Teaduslik arvamus hobuslaste heaolu kohta vedamise ajal). EFSA Journal 2022; 20(9):7444, lk 113.

³⁷ EFSA loomade tervise ja heaolu komisjon, „Scientific Opinion on the welfare of small ruminants during transport“ (Teaduslik arvamus väikemäletsejaliste heaolu kohta vedamise ajal). EFSA Journal 2022; 20(9):7404, lk 101.

³⁸ EFSA loomade tervise ja heaolu komisjon, „Scientific Opinion on the welfare of pigs during transport“ (Teaduslik arvamus sigade heaolu kohta vedamise ajal). EFSA Journal 2022; 20(9):7445, lk 108.

veetavate loomade,³⁹ sh kodulindude (kanad, munakanad, kalkunid jms) ja küülikute vedamisel (edaspidi „toiduohutusameti arvamused“). Toiduohutusameti arvamustes järeldatakse üldiselt, et nii rohkema ruumi tagamine, maksimaalsete temperatuuride vähendamine ja teekonna kestuse minimeerimine on vajalikud, et kaitsta loomi vedamise ajal paremini. Seega tuleks määrus (EÜ) nr 1/2005 asendada uue määrusega, mis on kooskõlas teaduse ja tehnika viimaste edusammudega selles valdkonnas ning tarbijate nõudmistega, vältides samal ajal tõkkeid siseturu toimimisele ja elusloomadega kauplemisele ning tagades uute normide täidetavuse.

- (7) Käesoleva määruse järjekindla ja tõhusa kohaldamise tagamiseks kogu liidu territooriumil aluspõhimõtte valguses, mille kohaselt loomi ei tohi vedada viisil, mis tõenäoliselt põhjustab neile vigastusi või tarbetuid kannatusi, on asjakohane kehtestada üksikasjalikud sätted eri liikide eriomaste vajaduste käsitlemiseks, mis tekivad seoses mitut liiki vedudega. Kõnealuseid üksikasjalikke sätteid tuleks tõlgendada ja kohaldada kooskõlas eespool nimetatud põhimõttega ja neid oleks vaja ajakohastada õigel ajal, eelkõige võttes arvesse uusi teaduslikke teadmisi, kooskõlas uute toiduohutusameti arvamustega.
- (8) Navigatsioonisüsteemide ja elektrooniliste andmebaaside tehnoloogia on pärast määruse (EÜ) nr 1/2005 jõustumist märkimisväärselt edasi arenenud. Tänu sellele on võimalik lihtsustada menetlusi ja tugevdada kontrolli ning inspekteerimisi loomade kaitsmiseks vedamise ajal, tagades seeläbi liidu õigusnormide parema täitmise. Seega on oluline kasutada uut tehnoloogiat ja laiendada võimalusi, mida pakub kaubanduse kontrolli- ja ekspertsüsteem (TRACES-NT – TRAdE Control and Expert System, New Technology), kõigi sanitaar- ja fütosanitaarnõuete digisertifitseerimise ja haldamise platvorm, mis on kaasatud ametliku kontrolli teabehaldussüsteemi (edaspidi „IMSOC“)⁴⁰.
- (9) Käesoleva määrusega nähakse ette eeskirjad, mille kohaselt TRACESi andmebaas võib sisaldada digilube, heakskiidu tunnistusi, pädevustunnistusi, teekonnalehti, maanteeõidukite reaalajas jälgimist ja temperatuuriproгноose. TRACES peaks sisaldama ka kolmandate riikide kontrollpunktide ja EList väljumispunktide loetelu. See võimaldab ka realistlikumat teekondade planeerimist, tõhusat jälgitavust, paremat tegevuse ja loomade heaolu näitajate seiret, õigeaegseid hädaabi meetmeid ning andmete täielikku analüüsi, üldeesmärgiga tagada vedamise ajal loomade kaitset käsitlevate liidu eeskirjade tulemuslikum kohaldamine ja parem täitmine ning vähendada märkimisväärselt halduskoormust.
- (10) Liidu ettevõtjate kohustus kaitsta loomi vedamise ajal ei lõpe liidu välispiiridel. Loomade liidust kolmandas riigis asuvasse sihtkohta vedamise korraldajad peavad tagama, et liidu eeskirju loomade kaitse kohta veo ajal järgitakse ka väljaspool liitu toimuvate veoetappide kestel ning kuni loomad saavad kolmandas riigis asuvasse lõplikku sihtkohta. See on kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega kohtuasjas C-424/13⁴¹.

³⁹ EFSA loomade tervise ja heaolu komisjon, „Scientific Opinion on the welfare of domestic birds and rabbits transported in containers“ (Teaduslik aramus konteinerites veetavate kodu peetavate lindude ja küülikute heaolu kohta). EFSA Journal 2022; 20(9):7441, lk 188.

⁴⁰ Komisjoni 30. septembri 2019. aasta rakendusmäärus (EL) 2019/1715, millega kehtestatakse ametliku kontrolli teabehaldussüsteemi ja selle süsteemikomponentide toimimise eeskirjad (IMSOCi määrus), C/2019/7005 (ELT L 261, 14.10.2019, lk 37–96).

⁴¹ 23. aprilli 2015. aasta otsus kohtuasjas Zuchtvieh-Export GmbH, C-424/13, ECLI:EU:C:2015:259, punkt 56.

Käesolevat määrust tuleks seega kohaldada loomade veo suhtes, mis algab liidu territooriumil, ja olenemata sellest, kas sihtkoht asub liidu territooriumil või kolmandas riigis.

- (11) Elusloomade vedu kolmandatest riikidest liidu territooriumile on peamiselt seotud teatavate loomaliikidega ja see toimub üldjuhul otsemarsruutide kaudu. Kui elusloomi imporditakse liitu, siis peaksid kõnealuseid loomi kolmandast riigist liidus asuvasse sihtkohta vedavad ettevõtjad tagama, et loomi kaitstakse vähemalt võrdväärsel viisil liidu territooriumil veetavate loomadega ja seda alates hetkest, kui loomad laaditakse transpordivahendisse kolmandas riigis, kuni sihtkohani liidus. See on vajalik, võttes arvesse liidu kodanike muret loomade heaolu pärast vedamise ajal, mis laieneb kõigile loomadele, keda veetakse liitu ja liidust. Käesolevat määrust tuleks seega kohaldada loomade veo suhtes, mis algab kolmanda riigi territooriumilt ja mille sihtkoht asub liidu territooriumil. Selleks et tagada sellisele veole kehtestatud nõuete sobilik kohaldamine lähtekohas, on vaja, et kolmanda riigi pädev asutus kontrolliks asjaomase teekonna planeerimist ning kinnitaks ametlikus loomatervise sertifikaadis loomade liitu importimise ja teekonnalehe heakskiitmise teel, et teekond on kavandatud kooskõlas käesoleva määrusega või võrdväärsete nõuetega. Loomade vedaja peaks vastutama kõnealuse plaani järgimise tagamise eest kuni sihtkohani ja mitte unustama teekonnalehe täitmise kohustust.
- (12) Loomade kolmandast riigist teise või samasse kolmandasse riiki liidu territooriumi kaudu transiidi suhtes tuleks kohaldada liidu õigusnorme liidu territooriumil läbitava teekonna osa puhul. Kuigi päritolukoht ega veo sihtkoht ei asu liidus, tuleks loomade heaolu huvides ja kodanike muret arvesse võttes kohaldada käesolevat määrust selle teekonna osa suhtes, mis läbitakse liidu territooriumil. Vedajad peaksid tagama, et loomi veetakse tingimustes, mis vastavad käesolevale määrusele, eelkõige seoses ruuminõuete, söötmise ja jootmisega, kuna need on liidu territooriumil veetavate loomade heaolu jaoks hädavajalikud. Kuid neil juhtudel ei tohiks nõuda teekonna kestust käsitlevate normide järgimist, kuna see võib põhjustada asjasse puutuvate loomade jaoks veelgi pikema teekonna, nõudes kolmandate riikide ettevõtjatelt liidu territooriumi vältimist pikemate marsruutide abil, mis võib avaldada veel halvemat mõju loomade heaolule.
- (13) Maailma Loomatervise Organisatsiooni (edaspidi „WOAH“) maismaaloomade tervise kodeks⁴² sisaldab suuniseid, millega kehtestatakse miinimumnõuded üleilmsel tasandil muu hulgas seoses loomade käitumise, loomade vedamisel eri osalejate kohustuste ja pädevustasemetega, esitatavate dokumentidega, teekondade planeerimisega, laadimisega ja meetmetega loomadest keeldumise puhul. Käesolevas määruses võetakse neid suuniseid arvesse.
- (14) Kogemused määruse (EÜ) nr 1/2005 jõustamisel ning samuti Euroopa Kohtu kohtupraktika, näiteks kohtuasjas C-301/14,⁴³ näitavad, et loomade vedamisega seotud majandustegevust tuleks tõlgendada laiemas mõttes. Loomade vedamisega seotud majandustegevust ei tohiks käsitada piiratuna juhtumitega, mis hõlmavad otsest raha, kauba või teenuste vahetust või vedamist kasumi teenimise eesmärgil. Kui

⁴² WOAH maismaaloomade tervise kodeks, 2023, [Terrestrial Code Online Access - WOAHP - World Organisation for Animal Health](#).

⁴³ 3. detsembri 2015. aasta kohtuotsus.

vedamine on osa kaupade või teenuste pakkumisest konkreetset turul, siis tuleks seda käsitada majandustegevusega seotud veona.

- (15) Peamised liidus ja liidust kolmandatesse riikidesse majanduslikul otstarbel veetavad loomaliigid on selgroogsed loomad, sh väikemäletsejalised, hobuslased, veised, sead, kodulinnud, küülikud ja veeloomad, nimelt kalad, peajalgised ja kümnejalalised. Proportsionaalsuse tagamiseks peaks käesoleva määruse kohaldamisala piirduma nende liikidega.
- (16) Dekoratiivkalu veavad tavaliselt kiirkullerid väikestesse kastidesse asetatud veekottides, mis on konkreetset kalade vajadustele kohandatud, ja teekonna kestus on üldjuhul alla 24 tunni. Seetõttu tekitab dekoratiivkalade vedamine harva märkimisväärset riski loomade heaolule ja see tuleks käesoleva määruse kohaldamisalast välja jätta.
- (17) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2010/63/EL⁴⁴ reguleeritakse teaduslikel eesmärkidel kasutatavate loomade kaitset. Lähtuvalt rangetest nõuetest teadusuuringute ja katsete jaoks vajalike loomade kvaliteedile avaldavad mis tahes kompromissid loomade tervise või heaolu valdkonnas nende loomade sihtkohta saabumisel otsest mõju võimalusele kasutada neid kõnealusel otstarbel. Lisaks sellele võivad teaduslikud protseduurid nõuda loomade kasutamist, keda võib pidada käesoleva määruse alusel vedamiseks sobimatuks, näiteks mõned geneetiliselt muundatud loomad ja loomad, kes on läbinud kirurgilised protseduurid kooskõlas direktiiviga 2010/63/EL toimuvate projektide jaoks. Elusloomi veavad teaduslikul eesmärgil spetsialistidest ettevõtjad konkreetset sel eesmärgil projekteeritud sõidukite abil, millel on vajalik varustus, et tagada loomade tervis ja heaolu kogu planeeritud teekonna jooksul. Kuigi võib eristada nende loomade vedamise otstarvet, peaks nende heaolu olema tagatud. Kuid ei oleks sidus ega vastuvõetav kaasata need täielikult käesoleva määruse kohaldamisalasse. Neil põhjustel ei tohiks liigipõhiseid norme, mis on seotud vedamiseks sobilikkuse, jootmise ja söötmise vahemikuga, ning teatavaid sätteid, mis käsitlevad teekonna kestusi, temperatuure ja puhkeaegu, kohaldada Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/63/EL alusel lubatud teadusprojekti raames teaduslikul eesmärgil kasutatavate või kasutamiseks mõeldud loomade vedamise suhtes.
- (18) Kogemused määruse (EÜ) nr 1/2005 kohaldamisel näitavad, et ettevõtjad pikendavad sageli teekondi üle asjakohaste sätetega kehtestatud piiride, vedades loomi pidamiskohast järjest mitmesse kogumiskeskusesse. Loomad koondatakse nendesse kogumiskeskustesse koos muudest pidamiskohtadest pärit loomadega ja lähtekohana registreeritakse ainult viimane kogumiskeskus. Seega tuleks kehtestada loomade lähte- ja sihtkohas kohustusliku viibimise nõue ning kogumiskeskuste kasutamist lähtekohana tuleks lubada ainult juhul, kui need paiknevad samas asukohas, et vältida ühest kogumiskeskusest teise liikumist.
- (19) Loomade pikaajalist vedu tuleks lubada ainult loomade veo korraldajatel, kellel on olemas vahendid käesoleva määruse nõuete täitmiseks. Seega on kohane määrata kindlaks korraldajatele lubade väljastamise süsteem. Korraldajad peaksid vastutama liidu normidele vastavuse tagamise eest alates lähtekohast kuni sihtkohani. Nad võivad sõlmida loomade veo alltöövõtulepinguid vedajatega ja nad peaksid jääma

⁴⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. septembri 2010. aasta direktiiv 2010/63/EL teaduslikel eesmärkidel kasutatavate loomade kaitse kohta (ELT L 276, 20.10.2010, lk 33).

vastutavaks selle tagamise eest, et kõnealune vedaja ja vedamises osalevad mis tahes muud isikud järgivad liidu norme. Korraldaja peaks esitama pädevatele asutustele tõendid võime kohta tagada, et vedu käsitlevaid liidu norme täidetakse kuni loomade sihtkohta saabumiseni.

- (20) Vedajatel ja nende töötajatel on loomade vedamisel keskne roll, mis mõjutab märkimisväärselt veetavate loomade heaolu tingimusi. Loomade heaolu vedamise ajal sõltub märkimisväärselt vedajate igapäevasest käitumisest. Neil peaks olema vajalik pädevus, et tagada vastavus käesolevale määrusele ja töötajate vastavus nõuetele, ning kasutatavate transpordivahendite asjakohane vastavuskinnitus koos situatsiooniplaanidega hädaolukordade lahendamiseks. Seega on kohane määrata kindlaks vedajatele lubade väljaandmise süsteem. Vedajate staatuse ja tegevuse üle tuleks pidada arvestust ja see peaks olema läbipaistev. Eelkõige peaksid nad teatama mis tahes raskustest ning täpselt registreerima oma toimingud ja tulemused.
- (21) Transpordivahendid tuleks projekteerida nii, et vältida loomadele tekkivaid vigastusi või kannatusi. Seetõttu on kohane määrata kindlaks tehnilised nõuded, millele transpordivahendid peavad heakskiidu saamiseks vastama, võttes arvesse pardal olevate konkreetsete loomaliikide ja -kategooriate vajadusi.
- (22) Loomade vedamine õhu teel on märksa vähem levinud võrreldes loomade maantee- ja merevedudega. Lähtuvalt seda liiki vedudega seonduvatest kuludest on õhu teel veetavad loomad üldjuhul lemmikloomad ja väärtuslikud loomad, kes on mõeldud tõuaretuseks või sporditegevuseks. Loomade lennuveod toimuvad kooskõlas Rahvusvahelise Lennutranspordi Assotsiatsiooni (edaspidi „IATA“) tehniliste normidega, mis on sätestatud elusloomade veoeskirjades ning mida ajakohastab igal aastal elusloomade ja riknevate toodete nõukogu (LAPB), et tasakaalustada loomade heaolu ja kaitse põhimõtteid ja ohutust õhusõiduki pardal, ning võttes arvesse lennuvedude eripärasid ja piiranguid. IATA liikmetest vedajad on kohustatud veotoimingute tegemisel ja oma õhusõidukite varustamisel järgima eeskirjades sätestatud norme. Loomade lennuvedu tuleks seega lubada ainult IATA liikmetest vedajatele kuuluvates õhusõidukites.
- (23) Nagu näitavad komisjoni auditid ja pädevate asutuste inspekteerimised, ei vasta märkimisväärtne osa praegu liidus tegutsevatest loomaveolaevadest asjakohastele mereohutuse nõuetele ja ohustavad nii loomi kui ka laevaperet. Et tagada nende loomaveolaevade vastavus ohutusstandarditele ja selliste oluliste süsteemide nagu elektritootmis-, stabiilsus-, ventilatsiooni-, vee magestamise ja äravoolusüsteem nõuetekohane toimimine, peaksid liikmesriikide asjaomased pädevad asutused kiitma loomade vedamiseks heaks ainult loomaveolaevad, mis sõidavad valge või halli lipu all kooskõlas sadamariigi kontrolli käsitleva vastastikuse mõistmise Pariisi memorandumiga⁴⁵. Lisaks sellele peaksid pädevad asutused lubama loomi nendele alustele laadida ainult juhul, kui laevade riskiprofiil on määratletud madala või tavapärasena kooskõlas sadamariigi kontrolli käsitleva vastastikuse mõistmise Pariisi memorandumiga.
- (24) Loomaveolaevade heakskiitmise registrit peetakse praegu infosüsteemis, mis toetab sadamariigi kontrolli käsitlevast direktiivist (EL) 2009/16/EÜ⁴⁶ tulenevat uut

⁴⁵ <https://www.parismou.org/>.

⁴⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiiv 2009/16/EÜ, mis käsitleb sadamariigi kontrolli (uuesti sõnastatud) (EMPs kohaldatav tekst) (ELT L 131, 28.5.2009, lk 57–100).

ülevaatuskorda. Euroopa laevade valimise ja kontrolli hübriidsüsteem (THETIS) on andmebaas, mis lihtsustab merelaevade, sh loomaveolaevade ametlikke kontrole liidus. See andmebaas sisaldab moodulit, mis käsitleb konkreetset loomade kaitse nõuetele keskenduvaid ametlikke kontrole. Teave loa saanud loomaveolaevade kohta peaks olema süsteemis TRACES samuti kättesaadav, et oleks võimalik teekonnalehti selles süsteemis digitaalselt luua, ajakohastada ja täita. Pädevad asutused peaksid vastutama kõnealuse teabe korrapärase ajakohastamise eest.

- (25) Kooskõlas rakendusmäärusega (EL) 2023/372⁴⁷ peaks veterinaarjärelevalve ametnik olema loomade saadetisega kaasas esimesel teekonnal pärast loomaveolaeva heakskiitmist ja enne heakskiidu mis tahes uuendamist. See võimaldab veterinaarjärelevalve ametnikul teha ametlikke kontrole kogu esimese teekonna vältel, et teha kindlaks, kas loomaveolaeva mehaanilised ja juhtimissüsteemid ei kahjusta teekonna ajal laeva pardal viibivate loomade heaolu.
- (26) Teekonnalehed on olulised vahendid, et võimaldada kõigil loomade vedamises osalejatel ja pädevatel asutustel olla kursis kavandatud marsruudi ja teekonna toimumise ajaga ning kontrollida, et kavandatud marsruuti järgitakse ka tegelikkuses, lihtsustades seega nõuete täitmise tagamist. Teekonnalehe konkreetsed elemendid tuleks koostada nii, et tagada loomade heaolu nõuete parem täitmine, eelkõige suurendades sellise tegevuse jälgitavust ja läbipaistvust. Pädevad asutused liikmesriikides peaksid kiitma heaks teekonnalehed nii liidu piires toimuvate kui ka kolmandatesse riikidesse suunduvate pikkade ja ka lühikeste teekondade puhul. Teekonnalehed tuleks täielikult digiteerida, kasutades ja laiendades süsteemi TRACES pakutavaid võimalusi. Teekonnalehtede digiteerimine parandab andmete kogumist ning võimaldab riske paremini analüüsida ja kindlaks teha.
- (27) Tagamaks et teekonnad ei ületa kavandatud pikkust ning et võimaldada paremat jälgitavust, tuleks võtta kasutusele lihtsustatud teekonnalehed liidu piires toimuvate lühikeste teekondade jaoks. Need teekonnalehed, mille täidab korraldaja ja mida pädev asutus ei pea heaks kiitma, aitavad pädevatel asutustel inspekteerimiste ja kontrollide ajal hinnata ettevõtjate tegevust. Lisaks sellele võimaldab see nii pädevatel asutustel kui ka komisjonil saada teavet kõigi transporditoimingute kohta.
- (28) Tiined loomad on vedamise ajal eriti haavatavad. Kuna vedajal ei ole alati võimalik hinnata kõnealuste loomade tiinusetappi, peaks loomapidaja vastutama vedajale tiinusetapi või seemenduskuupäeva kohta teabe esitamise eest.
- (29) Kasside ja koerte vedu käsitlevate konkreetsete sätete (eelkõige eri tõugu kutsikate ja kassipoegade kohta) nappus liidu õiguses ning ka kehtivate liidu eeskirjade erinev tõlgendamine ja jõustamine liikmesriikides on olnud põhjuseks, miks neid loomi on sageli veetud tingimustes, mis ohustavad nende heaolu ja tekitavad ettevõtjatele ebavõrdsed tingimused. Seetõttu on vaja paremini määrata kindlaks konkreetsed eeskirjad, mis käsitlevad veetavate kasside ja koerte miinimumvanust ning söötmise ajavahemikke teekonna ajal, nõuda ennetavaid veterinaarprotseduure, mille eesmärk on vältida stressiga seotud ja liigipõhiseid haigusi, ning seeläbi laiendada konkreetseid

⁴⁷ Komisjoni 17. veebruari 2023. aasta rakendusmäärus (EL) 2023/372, millega kehtestatakse eeskirjad loomaveolaevadel tehtud ametlikke kontrole kajastavate kirjalike dokumentide registreerimise, säilitamise ja jagamise kohta, loomaveolaevade varuplaanide kohta hädaolukordade puhuks, loomaveolaevade heakskiitmise kohta ning väljumispunktide suhtes kohaldatavate miinimumnõuete kohta (ELT L 51, 20.2.2023, lk 32–39).

ja ühtlustatud norme, mis käsitlevad kasside ja koerte vedamist kaubanduslikul eesmärgil. Samal otstarbel on vaja kehtestada normid, näiteks temperatuuri- ja niiskushõuded ning teekonnalehe kohustuslikkus pikkade teekondade puhul.

- (30) WOAH suunistes tehistingimustes peetavate kalade heaolu kohta vedamise ajal määrati kindlaks miinimumnõuded, mida tuleb järgida rahvusvahelisel tasandil, ning need sisaldavad soovitusi, mis käsitlevad kohustusi, kavandamist, sõidukite projekteerimist, seadmeid, käitlemist, vett, ettevalmistusi, liigipõhiseid küsimusi, situatsiooniplaane, dokumente, peale- ja mahalaadimist. Nende suuniste põhjal tuleks määrata kindlaks konkreetset sätteid veeloomade kohta ja neid tuleks ajakohastada lähtuvalt uutest teaduslikest teadmistest, kui toiduohutusameti asjakohased arvamused on kättesaadavad. Veetavate loomade heaolu oluline element on neile transpordivahendi pardal eraldatud ruum, mis oleneb nende liigist, kategooriast ja suurusest. Toiduohutusameti arvamustes soovitatakse, et loomadel peaks pardal olema piisavalt ruumi asendi muutmiseks, joomiseks ja puhkamiseks. Seetõttu tuleks määruses (EÜ) nr 1/2005 sätestatud ruuminõudeid kooskõlas toiduohutusameti soovikutega suurendada.
- (31) Õhusõidukite, merelaevade ja rongide reaalajalised asukohad on praegu ohutuse ja teabe kaalutlustel üldsusele kättesaadavad ja juurdepääsetavad. Enamik maantesõidukeid on juba varustatud satelliitnavigatsioonisüsteemiga, mis registreerib tegeliku läbitud marsruudi ja teekonna pikkuse. See teave on pädevatele asutustele hädavajalik, et rakendada ja paremini suunata nende ametlikke kontrolle lähtuvalt riskidest. Kuid see teave maantesõidukite kohta ei ole pädevatele asutustele kättesaadav.
- (32) Teekonna pikkuse piiramine on väga oluline, et tagada loomade kaitse nende vedamise ajal. On tõendeid selle kohta, et esialgu kavandatud teekonna kestusi sageli ületatakse, millel võib olla väga kahjulik mõju veetavate loomade heaolule. Praegu ei ole pädeval asutusel võimalik kontrollida saadetiste asukohta teekonna ajal, et teha määruse (EL) 2017/625 kohaseid sihipäraseid teekonna ja puhkeaegade kontrolle ja ülevaatusi. Seetõttu on pädevatel asutustel keeruline kontrollida, kas teekonna tegelik kestus vastab deklareeritud kestusele. Mitu neist probleemidest lahendatakse teabe abil, mis kogutakse reaalajas positsioneerimise vahendeid kasutava infosüsteemi kaudu.
- (33) Juurdepääs teabele aja kohta, millal maantesõidukid on jõudnud teekonna teatavatesse olulistesse punktidesse, näiteks kontrollpunktidesse või sihtkohta, võimaldaks pädevatel asutustel oma kontrolle tugevdada ja paremini kavandada. Nad saaksid eelkõige paremini kindlaks teha vedusid, mis ületavad maksimaalseid teekonna kestusi, tehes seega kindlaks veod, mille lõpus on loomade heaolu suurema tõenäosusega ohus. Seetõttu peaks kõigil maantesõidukitel olema reaalajas positsioneerimissüsteem, mis suudab edastada nende asukoha kogu teekonna vältel ja pärast teekonna lõppu süsteemiga TRACES ühendatud infosüsteemi.
- (34) Andmed teekonna pikkuse ja puhkeaegade kohta tuleks registreerida ja säilitada kõigi teekondade kohta, et töödelda teavet ainult ametliku kontrolli ja sellise kontrolliga seotud muu ametliku tegevuse otstarbel. Nende andmete säilitamise aeg peaks olema kuus aastat, et need oleksid pädevatele asutustele juurdepääsetavad, eelkõige et kontrollida, kas korraldaja või vedaja täidab nõutavaid tingimusi loa saamiseks või uuendamiseks pärast viieaastase kehtivusperioodi lõppu. Süsteemiga TRACES ühendatud infosüsteemis registreeritud positsioneerimisandmed tuleks salvestada ja

säilitada üksnes ametlike kontrollide ning nende kontrollidega seotud muu ametliku tegevuse otstarbel. Nende andmete säilitamise aeg peaks samuti olema kuus aastat.

- (35) Lisaks määrusele (EL) 2016/679⁴⁸ ja määrusele (EL) 2018/1725⁴⁹ ning et anda andmekaitsega seotud konkreetseid piisavad tagatised, tuleks nende andmete salvestamiseks kasutatava andmebaasi suhtes kohaldada rakendusmääruse (EL) 2019/1715⁵⁰ sätteid, mis käsitlevad andmete töötlemist ja kontrollimist.
- (36) On oluline, et lähtekoha pädevad asutused oleksid teadlikud loomade seisundist sihtkohta saabumisel. Mõlemad sõidukijuhid, või kui see on asjakohane, siis saatjad ning sihtkoha loomapidajad peaksid deklareerima süsteemis TRACES loomade seisukorra sihtkohta saabumisel, sh teabe loomade heaolu näitajate kohta. Teekonnalehe elektrooniline versioon võimaldab nii lähte- kui ka sihtkoha pädevatel asutustel saada kõnealuse teabe, mis omakorda võimaldab neil võtta meetmeid, kui loomade seisukord ei ole nõuetekohane või kui loomapidajate, sõidukijuhtide või saatjate esitatud teabes esineb lahknevusi.
- (37) Üldiselt näitavad teaduslikud tõendid, et pikemad teekonnad mõjutavad looma heaolu negatiivsemalt kui lühikesed teekonnad. Võttes arvesse tapamajade praegust paigutust liikmesriikides ja viimaseid teaduslikke seisukohti loomade heaolu kohta vedamisel ning kavatsust hoida teekondi võimalikult lühikesena, ei tohiks tapamajja vedamise teekonnad kesta kauem kui üheksa tundi. Üldiselt on praegu kasutatavad tapamajad tehnoloogiliselt kohandatud nende loomade liikidele ja kategooriatele, keda nad tapavad. Selleks et vältida olukorda, kui tapmine ei ole võimalik nõuetekohase varustusega tapamaja puudumise tõttu üheksatunnise vedamisaja kaugusel asuvas piirkonnas, tuleks näha ette erand üheksatunnisest piirangust, et lubada erandkorras pikemaid teekondi nõuetekohaselt varustatud tapamajadesse, kui pädev asutus on andnud selleks loa.
- (38) Toiduohutusameti arvamused on kinnitanud, et liiga palju peatusi maha- ja pealelaadimisega teekonna kontrollpunktides kahjustavad loomade heaolu, kuna nende tulemuseks on täiendav loomade käitlemine, mis põhjustab suuremat stressi ning suuremat vigastuste ja nakkuste tekke ohtu. Seetõttu ei tohiks pikad teekonnad hõlmata rohkem kui ühte maha- ja pealelaadimisega puhkeaga. Maanteedel ja raudteedel toimuvate teekondade puhul, mis on pikemad kui üheksa tundi ja mille eesmärk ei ole tapmine, tuleks võtta arvesse määruses (EÜ) nr 561/2006⁵¹ sätestatud maksimaalseid sõiduperioode ja minimaalseid puhkeagu autojuhtidele, et paremini koordineerida transporditavate loomade teekonna kestusi ja puhkeagu.

⁴⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1–88).

⁴⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39–98).

⁵⁰ Komisjoni 30. septembri 2019. aasta rakendusmäärus (EL) 2019/1715, millega kehtestatakse ametliku kontrolli teabehaldussüsteemi ja selle süsteemikomponentide toimimise eeskirjad (IMSOCi määrus) (C/2019/7005, ELT L 261, 14.10.2019, lk 37–96).

⁵¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2006. aasta määrus (EÜ) nr 561/2006, mis käsitleb teatavate autovedusid käsitlevate sotsiaalõigusnormide ühtlustamist ja millega muudetakse nõukogu määrusi (EMÜ) nr 3821/85 ja (EÜ) nr 2135/98 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 3820/85 (ELT L 102, 11.4.2006, lk 1–14).

- (39) Võõrutamata loomad on vedamise ajal eriti haavatavad ja tuleks tagada nende nõuetele vastav söötmine sõiduki pardal. Toiduohutusameti teaduslike nõuannete kohaselt tuleks suurendada selliste loomade miinimumvanust ja -kaalu, millest alates nende vedamist lubatakse, et nad oleksid vastupanuvõimelisemad ja veovalmid. Lisaks sellele tuleks neid loomi vedada kuni kaheksa tunni jooksul, v.a juhul, kui transpordivahendi pardal on kasutusel süsteem, mis võimaldab võõrutamata loomi tulemuslikult ja sobivatel tingimustel sööta piima või piimaasendajaga, mida on soojendatud kehatemperatuurini.
- (40) Kogemused määruse (EÜ) nr 1/2005 kohaldamisel näitavad, et võõrutamata loomade nõuetekohase söötmise tagamine on keeruline nõue. Võõrutamata loomi tuleb sööta liigile sobiva piima või sobiliku piimaasendajaga, mis on soojendatud kehatemperatuurini, ja loomuliku söötmisega sarnastel tingimustel, ning selliste ajavahemike tagant, mis hoiavad ära pikaajalise nälja tekke. Söötmissüsteemid tuleks seega kavandada nii, et need võimaldaksid piima või piimaasendaja manustamist igale loomale pardal ja saatjate või juhtide minimaalse sekkumisvajadusega. Hooldustööde käigus peaks olema võimalik süsteeme sobilikult puhastada ja desinfitseerida, et vältida piima saastumist. Söötmissüsteemi tuleks kohandada vastavalt olukorrale ja transpordivahendi liigile, milles seda on kavas kasutada. Kui loomi veetakse veeremilaeval, siis tuleks eelkõige võtta arvesse piiratud vaba ruumi transpordivahendi ümbruses ja laeva liikumist. Selleks et vältida ebakõlade tekkimist söötmissüsteemides, peaks komisjon need süsteemid heaks kiitma, tuginedes teaduslikele ja tehnilistele tõenditele nende kavandatud kasutuse tõhususe ja käesolevas määruses sätestatud eeskirjadele vastavuse kohta. Selle ülesande täitmisel peaks komisjoni abistama ka toiduohutusamet.
- (41) Kuigi toiduohutusameti teaduslikes arvamustes on kindlaks tehtud, et liikumisest põhjustatud stress on oluline risk maantesõidukites veetavate loomade heaolule, ei ole nad jõudnud samale järeldusele liikumisest põhjustatud stressi kohta merel olevas transpordivahendis. Piiratakse teekonna kestusi maantee- ja raudteetranspordivahendite puhul ning nõutakse puhkeaegu, et leevendada sõiduki liikumisest põhjustatud stressi mõju veetavate loomade heaolule. Meritsi veetavad loomad ei puutu kokku sama liiki liikumisega kui maanteedel või raudteedel veetavad loomad. Merelaevade liikumine ei mõjuta loomade stabiilsust samal moel kui liikumine maantesõidukites, mille liikumisviis korduvalt ja ootamatult muutub. Seetõttu avaldab merevedu loomade heaolule vähem kahjustavat mõju. Kui merelaevade, näiteks loomaveolaevade, konteinerilaevade ja veeremilaevade pardal veetavatel loomadel on piisavalt ruumi, et maha heita ja puhata, neile tagatakse piisavas koguses ja piisava ajavahemike järel sööta ja vett, siis ei tohiks merel veedetud aega võtta arvesse teekonna kestuse arvestamisel.
- (42) Vedamise ajal loomade kogetud temperatuur on oluline nende heaolu mõjutav tegur. Sisetemperatuuri mõõtmine teekonnal on osutunud keerukaks ja see ei võimalda kergesti võtta parandusmeetmeid. Sõidukis temperatuuri teatavates piirides säilitamine on keerukas, kuna see oleneb mitmest tegurist, sh niiskus ja ruuminõuded transpordivahendi pardal. Loomade vedamine kliimaseadmega varustatud sõidukis on kulukas ja tõenäoliselt ei ole jätkusuutlik. Seega on kohane piirata teekonna kestusi äärmuslike temperatuuritingimuste ajal, et vähendada loomade kokkupuudet selliste tingimustega, ning kõige äärmuslikumatel juhtudel lubada loomade vedu ainult öösel. Lisaks sellele tuleks võtta meetmeid, mis leevendavad temperatuuri võimalikku

negatiivset mõju pardal, nagu veoki ventilatsiooniavade avamine ja loomadele enama ruumi tagamine.

- (43) Loomi kolmandas riigis asuvasse sihtkohta vedavad korraldajad peavad tagama, et esimest teekonda hindaks sertifitseerimisasutus, et teha kindlaks korraldaja võime tagada vastavus käesolevale määrusele kuni loomade saabumiseni sihtkohta kolmandas riigis. Kui käesolevas määruses sätestatud tingimusi ei täideta, siis peaksid pädevad asutused peatama korraldaja loa seoses vedudega kolmandatesse riikidesse. Sertifitseerimisasutus peaks korrapäraselt hindama korraldaja organiseeritavaid teekondi kolmandatesse riikidesse, et teha kindlaks käesoleva määruse nõuetele vastavuse tagamiseks vajalike vahendite olemasolu. Sertifitseerimisasutustel peaksid olema vajalikud teadmised ja kvalifikatsioon, nad peaksid andma tagatised, et nad jäävad jätkuvalt sõltumatuks korraldajatest, vedajatest ja mis tahes muudest isikutest või üksustest, kes osalevad loomade vedamisel või käitlemisel loomade vedamise ajal, ning neid peaksid akrediteerima riiklikud akrediteerimisasutused, kes on asutatud kooskõlas määrusega (EÜ) nr 765/2008⁵².
- (44) Nõukogu määrusega (EÜ) nr 1255/97⁵³ on kehtestatud nõuded kontrollpunktidele ja nende kontrollpunktide kasutamisele liidus. Tagamaks et loomade liidust kolmandatesse riikidesse vedajad täidavad käesoleva määruse nõudeid, eelkõige seoses teekonna kestuse, puhkeaegade ja loomade pidamistingimustega puhkeaegade ajal, peaksid kolmandates riikides asuvad kontrollpunktid vastama liidu õigusaktides, eelkõige nõukogu määruses (EÜ) nr 1255/97 sätestatuga võrdväärsetele tingimustele.
- (45) Kontrollpunktide käitajad või korraldajad kolmandates riikides võivad esitada taotluse, et nad lisataks komisjoni vastuvõetavasse loetellu, tingimusel et nad tõendavad vastavust vähemalt liidu eeskirjadega võrdväärsetele nõuetele, eelkõige määrusele (EÜ) nr 1255/97. Sel eesmärgil võivad kolmandate riikide kontrollpunktid esitada tõendi selle kohta, et sertifitseerimisasutus on tõendanud vastavust liidu õiguses, eelkõige nõukogu määruses (EÜ) nr 1255/97 sätestatud nõuetega vähemalt samaväärsetele nõuetele. Komisjon peaks rakendusaktidega võtma vastu kolmandates riikides heaks kiidetud kontrollpunktide loetelu.
- (46) Selleks et tagada paremini kontrollpunktide vastavus nendes puhkavate loomade vajadustele, tuleks neid kohandada vastavalt asjakohastele loomaliikidele ja -kategooriatele. Tuleks võtta kasutusele broneerimissüsteem, et vältida viivitusi või kontrollpunktide ülebroneerimist. Seetõttu tuleks määrust (EÜ) nr 1255/97 vastavalt muuta.
- (47) Kogemused näitavad, et liidus asuva väljumispunkti määramine on oluline, et tagada elusloomade ladus vedamine liidust kolmandatesse riikidesse. Loomad peaksid liidust lahkuma kindlaks määratud väljumispunktide kaudu, mis vastavad loomade heaolu vajalikele kontrollinõuetele, nagu on osutatud määruse (EL) 2017/625 artikli 21 lõike 2 punktis c,⁵⁴ ning mis suudavad tagada sellega seotud suhtluse pädevate

⁵² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 765/2008, millega sätestatakse akrediteerimise ja turujärelevalve nõuded seoses toodete turustamisega ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 339/93 (ELT L 218, 13.8.2008, lk 30–47).

⁵³ Nõukogu 25. juuni 1997. aasta määrus (EÜ) nr 1255/97 ühenduse kriteeriumide kohta peatuspaikadele ja direktiivi 91/628/EMÜ lisas osutatud teekonnaplaanide muutmise kohta (EÜT L 174, 2.7.1997, lk 1–6).

⁵⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2017. aasta määrus (EL) 2017/625, mis käsitleb ametlikku kontrolli ja muid ametlikke toiminguid, mida tehakse eesmärgiga tagada toidu- ja söödaalaste

asutustega lähtekohtades, kogumiskeskustega, kontrollpunktidega ja sihtkoha ettevõtetega. Pädevad asutused peaksid pidama kõnealuste määramiste registrit süsteemis TRACES.

- (48) Kogemused on näidanud, et on olemas risk, et sihtriik võib mere kaudu veetavate loomade saadetised esitatud dokumentide, näiteks loomatervise sertifikaatide alusel tagasi lükata. Teatavatel juhtudel võib see mõjutada loomade heaolu, kuna neid ei saa loomatervise kaalutlustel tuua tagasi lähtekohta. Lähtekoha pädevad asutused peaksid teekonnalehe heaks kiitma ainult siis, kui ettevõtjad esitavad neile tõendi elusloomade rahvusvahelise mereveo dokumentide aktsepteerimise kohta, millele on alla kirjutanud lõppsihtriigi meresadama pädev asutus. Seetõttu on kohane määrata kindlaks kinnituse vorm.
- (49) Liikmesriigid peaksid kehtestama tulemuslikud, proportsionaalsed ja heidutavad karistused käesoleva määruse sätete rikkumiste eest ja tagama nende kohaldamise. Selleks et tagada käesoleva määruse järjepidev ja tulemuslik kohaldamine liidus, on vaja vältida erinevaid täitmise tagamise tasemeid ning seda, et täitmata jätmise eest kohaldatavate karistuste erinev raskusaste eri liikmesriikides tooks kaasa veotegevuse kavandamise kooskõlas teatavate liikmesriikide määratavate leebemate karistustega. On asjakohane teha kindlaks käesoleva määruse need rikkumised, mis põhjustavad märkimisväärset riski loomade heaolule, ning kehtestada sellistel juhtudel rahaliste karistuste miinimumtasemed lähtuvalt loomasaadetiste väärtusest. Üks arvesse võetavatest teguritest peaks olema ka rikkumiste esinemissageduse määr ja korduvaid rikkumisi tuleks käsitada tõsisemadena. See peaks aitama edaspidiseid rikkumisi ära hoida ja parandama määruse nõuete täitmise tagamist.
- (50) ELi loomade heaolu alaste õigusaktide toimivuskontroll on näidanud probleeme määruse (EÜ) nr 1/2005 tulemuslikkuse hindamisel loomade heaolu suurendamise valdkonnas, kuna kõnealuses määruses ei ole sätestatud vastavaid näitajaid. On asjakohane luua loomade heaolu näitajate kontrolli süsteem.
- (51) Vedajatelt ja loomapidajatelt tuleks nõuda, et nad koguksid andmeid oma vedamistegevusega seotud loomade heaolu näitajate alusel. Andmete analüüs võimaldab vedajatel ja loomapidajatel teha kindlaks loomade heaoluga seotud puudused ning võtta vajaduse korral kasutusele sobilikud parandusmeetmed. Andmed näitajate kohta tuleks teha kättesaadavaks ka pädevatele asutustele ja komisjonile süsteemis TRACES.
- (52) Selleks et ajakohastada tehnilisi eeskirju I lisa I, II, V ja VII peatükis ja II lisas, viia need vastavusse uusimate teaduslike ja tehniliste teadmistega, kui need muutuvad kättesaadavaks, tuleks komisjonile anda volitus võtta vastu delegeeritud õigusakte kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290. Selleks et edendada käesoleva määruse nõuetekohast rakendamist, tuleks komisjonile anda kooskõlas

õigusnormide ning loomatervise ja loomade heaolu, taimetervise- ja taimekaitsevahendite alaste õigusnormide kohaldamine, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 999/2001, (EÜ) nr 396/2005, (EÜ) nr 1069/2009, (EÜ) nr 1107/2009, (EL) nr 1151/2012, (EL) nr 652/2014, (EL) 2016/429 ja (EL) 2016/2031, nõukogu määruseid (EÜ) nr 1/2005 ja (EÜ) nr 1099/2009 ning nõukogu direktiive 98/58/EÜ, 1999/74/EÜ, 2007/43/EÜ, 2008/119/EÜ ja 2008/120/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 854/2004 ja (EÜ) nr 882/2004, nõukogu direktiivid 89/608/EMÜ, 89/662/EMÜ, 90/425/EMÜ, 91/496/EMÜ, 96/23/EÜ, 96/93/EÜ ja 97/78/EÜ ja nõukogu otsus 92/438/EMÜ (ametliku kontrolli määrus) (ELT L 95, 7.4.2017, lk 1–142).

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 volitus võtta vastu delegeeritud õigusakte, et ajakohastada III lisas esitatud teekonnalehe vormi ja IV lisas esitatud kinnituse vormi. On eriti oluline, et komisjon korraldaks ettevalmistava töö käigus asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid toimuksid kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes⁵⁵ sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

- (53) Selleks et tagada käesoleva määruse ühtsed rakendamistingimused, sh situatsiooniplaanide elemendid ja nende vormid, loomaveolaevade heakskiitmist käsitlevad tehnilised eeskirjad, reaalajas jälgimise navigatsioonisüsteemi salvestiste seadistamiseks vajalikud tehnilised elemendid, pardal olevate võõrutamata loomade söömissüsteemide heakskiitmine, kolmandatesse riikidesse loomi vedavate korraldajate sertifitseerimiseks vajalike hindamiste sisu ja nõutav sagedus, nende kontrollpunktide loetelu, mis vastavad nõukogu määruses (EÜ) nr 1255/97 sätestatule võrdväärsetele tingimustele, ning heaolunäitajate määratlused ja nende seire meetodid ning süsteemi TRACES kasutamise tehnilised eeskirjad, tuleks komisjonile anda rakendusvolitused. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011⁵⁶.
- (54) On oluline tagada, et liikmesriigid ei kasuta siseriiklikke eeskirju viisil, mis kahjustab käesoleva määruse sätete nõuetekohast kohaldamist või mõjutab siseturu toimimist. Liikmesriigid peaksid teavitama komisjoni mis tahes sellistest siseriiklikest eeskirjadest. Komisjon peaks teavitama neist muid liikmesriike. Kui siseriiklikud eeskirjad kuuluvad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/1535 kohaldamisalasse, siis tuleks neist teavitada komisjoni kooskõlas selle direktiiviga.
- (55) Käesoleva määruse koostamiseks tehtud mõjuhinnang näitab, et mõned käesolevas määruses sätestatud uutest nõuetest eeldavad nendest mõjutatud ettevõtjatelt kavandamist ja investeeringuid. Uued eeskirjad, mis käsitlevad sõiduaegu ja võõrutamata loomade toitmist vedamise ajal, nõuavad transpordimudelite muutmist ja investeeringuid uutesse veoautodesse, et pakkuda loomadele rohkem ruumi ja võimaluse korra ka uusi söömissüsteeme. Seepärast on vaja käesoleva määrusega ette näha asjakohane üleminekuperiood, mis võimaldab asjaomastel ettevõtjatel kohaneda käesolevas määruses sätestatud nõuetega.
- (56) Kuna käesoleva määruse eesmärki tagada loomade kaitse ühtlustatud lähenemisviis vedamise ajal ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid vedude ulatuse, mõju ning piiriülese ja rahvusvahelise olemuse tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud

⁵⁵ Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel sõlmitud institutsioonidevaheline parema õigusloome kokkulepe (ELT L 123, 12.5.2016, lk 1–14).

⁵⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13–18).

proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

- (57) Vastavalt määruse (EL) 2018/1725 artikli 42 lõikele 1 on konsulteeritud Euroopa Andmekaitseinspektoriga, kes esitas oma arvamuse [PP.KK.AAAA],

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

REGULEERIMISESE, KOHALDAMISALA JA MÕISTED

Artikkel 1 *Reguleerimise*

Käesoleva määrusega kehtestatakse eeskirjad loomade kaitseks majandustegevusega seotud vedude ajal.

Artikkel 2 *Kohaldamisala*

1. Käesolevat määrust kohaldatakse loomade veo suhtes:
 - liidu piires;
 - kolmandas riigis asuvast lähtekohast liidus asuvasse sihtkohta;
 - liidus asuvast lähtekohast kolmandas riigis asuvasse sihtkohta ning
 - liitu sisenemise piiripunkti kuni liidust väljumise piiripunkti, kui loomade vedu toimub läbi liidu territooriumi.
2. Veod toimuvad ainult artikli 4 kohaselt:
 - a) kui põllumajandustootjad veavad enda loomi neile endile kuuluvate transpordivahenditega seoses hooajalise rändkarjatamisega;
 - b) kui põllumajandustootjad veavad enda loomi neile endile kuuluvate transpordivahenditega muul eesmärgil kui rändkarjatamine; vedada ei tohi kaugemale kui 50 km ettevõttest, kus loomi peetakse;
 - c) kui loomi veetakse treeningul, näitustel, võistlustel, kultuurisündmustel, tsirkuses ning ratsaspordi- ja vabaajaüritustel osalemiseks.
3. Käesolevat määrust ei kohaldata järgmist liiki vedude suhtes:
 - a) loomade vedu, mis ei ole seotud majandustegevusega;
 - b) loomade vedu otse veterinaarpraksistesse või -kliinikutesse või sealt tagasi;
 - c) kaitsealuste liikide vedu ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsiooni (CITES) raames⁵⁷;
 - d) loomade vedu loomaaedade vahel, nagu on määratletud nõukogu direktiivi 1999/22/EÜ artiklis 2⁵⁸;

⁵⁷ Nõukogu 6. märtsi 2015. aasta otsus (EL) 2015/451, mis käsitleb Euroopa Liidu ühinemist ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsiooniga (CITES) (ELT L 75, 19.3.2015, lk 1–3).

- e) dekoratiivkalade vedu;
 - f) veeloomade otsetarned lõpptarbijat varustavatele toidukäitlejatele.
4. Artikli 4 lõike 2 punkti b, artikleid 20 ja 26, I lisa I ja V peatükki ning II lisa punkti 4 ei kohaldata loomade veo suhtes direktiivi 2010/63/EL⁵⁹ kohase heakskiidetud projekti raames.

Artikkel 3 *Mõisted*

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

1. „loomad“ – elusad selgroogsed, peajalgseid ja kümnejalalised;
2. „lähtekoht“ –
 - a) koht, kus looma on hoitud vähemalt nädal aega enne lahkumist ja kus loom esimest korda transpordivahendile laaditakse, või
 - b) kogumiskeskus, kui loom on kogutud kuni 100 km kauguselt;
3. „sihtkoht“ – tapamaja või mõni muu koht, kus loom transpordivahendilt maha laaditakse ja kus teda hoitakse vähemalt nädal aega enne järgmist lahkumist;
4. „teekond“ – loomade liikumine, mis toimub ühe või mitme transpordivahendiga ning algab esimese looma pealelaadimisega esimesele transpordivahendile lähtekohas ja lõpeb viimase looma mahalaadimisega sihtkohas, ning sellega seotud toimingud, sh puhkeajad ja üleviimine ühelt transpordivahendilt teisele;
5. „transpordivahend“ – maantesõidukid, raudteesõidukid, laevad ja õhusõidukid, mida kasutatakse loomade vedamiseks;
6. „veeloomad“ – kalad, peajalgseid ja kümnejalalised;
7. „korraldaja“ –
 - a) vedaja, kes veab loomi kogu teekonna või selle osa vältel või on selle jaoks sõlminud alltöövõtulepingu vähemalt ühe teise vedajaga, või
 - b) füüsiline või juriidiline isik, kes on sõlminud loomade veo lepingu vedajaga, või
 - c) isik, kes on kirjutanud alla III lisas esitatud TRACESi teekonnalehe 1. osale;
8. „pikk teekond“ – üle üheksa tunni kestev teekond;
9. „pädev asutus“ – pädev asutus määruse (EL) 2017/625 artikli 3 punktis 3 määratletud tähenduses;
10. „TRACES“ – määruse (EL) 2017/625 artikli 133 lõikes 4 osutatud elektrooniline süsteem andmete, teabe ja dokumentide vahetamiseks;
11. „vedaja“ – ettevõtja, kelle majandustegevus seisneb loomade vedamises enda või kolmanda isiku nimel;

⁵⁸ Nõukogu 29. märtsi 1999. aasta direktiiv 1999/22/EÜ, mis käsitleb metsloomade pidamist loomaaedades (EÜT L 94, 9.4.1999, lk 24-26).

⁵⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. septembri 2010. aasta direktiiv 2010/63/EL teaduslikel eesmärkidel kasutatavate loomade kaitse kohta (ELT L 276, 20.10.2010, lk 33–79).

12. „lühike teekond“ – kuni üheksa tundi kestev teekond;
13. „saatja“ – isik, kes otseselt vastutab nende loomade heaolu eest, keda ta maantee- või raudteeveo ajal saadab;
14. „sõiduk“ – ratastega transpordivahend, mida veetakse või pukseeritakse;
15. „loomade heaolu eest vastutav töötaja“ – isik, kes vastutab otseselt loomaveolaevaga veetavate loomade heaolu eest merel vedamise ajal;
16. „loomaveolaev“ – merelaev, mis on ehitatud või kohandatud muude maismaaloomade kui kodus peetavate lindude või küülikute veoks;
17. „konteiner“ – puur, kast, mahuti või muu jäik struktuur, mida kasutatakse loomade veoks ja mis ei ole transpordivahend;
18. „konteinerilaev“ – laev, millega veetakse muid maismaaloomi kui kodus peetavaid linde ja küülikuid mittestatsionaarsetes konteinerites;
19. „maismaaloomad“ – peetavad hobuslased ning veised, sead, lambad, kitsed, hirvlased, küülikud ja kodus peetavad linnud, sh kodulinnud;
20. „veeremilaev“ – laev seadmetega, mis võimaldavad maantee- või raudteesõidukitel laevale ja laevalt maha sõita;
21. „suurloomade konteiner“ – konteiner, mida kasutatakse muude maismaaloomade kui kodus peetavate lindude ja küülikute veoks maanteel, raudteel või konteinerilaevadel;
22. „veterinaarjärelevalve ametnik“ – veterinaarjärelevalve ametnik määruse (EL) 2017/625 artikli 3 punktis 32 määratletud tähenduses;
23. „kogumiskeskus“ – määruse (EL) 2016/429 artikli 97 lõike 1 kohaselt registreeritud kogumissetevõtte, kus rohkem kui ühest põllumajandusettevõttest pärit veised, lambad, kitsed, hobuslased või sead kogutakse kokku saadetiste moodustamiseks;
24. „kontrollpunktid“ – kontrollpunktid määruse (EÜ) nr 1255/97 artiklis 1 määratletud tähenduses;
25. „teekonna kestus“ – aeg, mille vältel loomi transpordivahendiga veetakse, sh loomade peale- ja mahalaadimise aeg;
26. „loomapidaja“ – füüsiline või juriidiline isik, kes ei ole vedaja ja kes vastutab või hoolitseb loomade eest ajutiselt või alaliselt;
27. „väljumispunkt“ – väljumispunkt määruse (EL) 2017/625 artikli 3 punktis 39 määratletud tähenduses;
28. „piiripunkt“ – piiripunkt määruse (EL) 2017/625 artikli 3 punktis 38 määratletud tähenduses;
29. „positsioneerimissüsteemid“ – taristusüsteemid, mis osutavad üleilmseid, pidevaid, täpseid ja tagatud aja ja asukoha määramise teenuseid, mida on vaja käesoleva määruse kohaldamiseks;
30. „puhkeaeg“ – pidev ajavahemik teekonna käigus, mille kestel loomi ei veeta transpordivahendiga;
31. „bioturvaline vedu“ – direktiivi 2010/63/EÜ raames toimuv loomade vedu, mille korral on olemas füüsiline barjäär, mis kaitseb loomi mikroobsete saasteainete

ülekandumise eest, ning mille korral on tagatud loomade heaolu seeläbi, et pakutakse nende liigile ja arenguetapile sobivat sööta ja jooki ning keskkonnatingimusi, sh piisavalt ruumi puhkamiseks ja sirutamiseks;

32. „sertifitseerimisasutus“ – määruse (EÜ) nr 765/2008 kohaselt akrediteeritud juriidiline isik, kes tegutseb kooskõlas standardiga ISO/IEC/17065 „Vastavushindamine. Nõuded asutustele, kes sertifitseerivad tooteid, protsesse ja teenuseid“;
33. „väljaõpetamata hobuslane“ – hobuslane, keda ei saa lõastada ega päitsmeidpidi juhtida ilma põhjendamatut ärritust, valu või kannatusi tekitamata.

Artikkel 4

Loomade vedamise üldtingimused

1. Loomi ei ole lubatud vedada ega lasta vedada viisil, mis põhjustab või võib neile tõenäoliselt põhjustada vigastusi või tarbetuid kannatusi.
2. Iga isik, kes veab loomi või laseb neid vedada, tagab vastavuse järgmistele nõuetele:
 - a) eelnevalt on võetud kõik vajalikud meetmed teekonna kestuse minimeerimiseks, nii et kõige levinumad heaoluga seotud ohud, sh nälja, janu, väsimuse, vigastuste või valede temperatuuritingimuste käes kannatamine on minimeeritud;
 - b) loomad on kogu teekonna jaoks veovalmis;
 - c) transpordivahendite konstruktsioon, ehitus, hooldus ja käitus peavad aitama ära hoida loomade vigastusi ja tarbetuid kannatusi ning tagama nende ohutuse;
 - d) peale- ja mahalaadimisseadeldiste konstruktsioon, ehitus, hooldus ja käitus peavad aitama vältida loomade vigastusi ja tarbetuid kannatusi ning tagama nende ohutuse;
 - e) kõik füüsilised isikud, kes vastutavad loomade eest nende veo mis tahes etapis, on selleks ja veetavate loomade käitlemiseks pädevad ning ei kasuta oma ülesannete täitmisel vägivalda ega muid meetodeid, mis võivad põhjustada vigastusi või tarbetuid kannatusi;
 - f) vedu toimub põhjendamatult viivitusega;
 - g) loomade heaolu kontrollitakse korrapäraselt ja tagatakse selle püsimine;
 - h) transpordivahendi põrandapind ja kõrgus ning maha- ja pealeladimisseadeldised on kohandatud vastavalt asjaomaste loomade liigile, suurusele ja kategooriale ning kavandatud teekonnale;
 - i) korrapärase ajavahemike tagant võimaldatakse loomadele nende liigist ja psühholoogilistest vajadustest sõltuvalt sobiva kvaliteediga ja piisavas koguses süüa ja juua ning puhkust;
 - j) veeloomi varustatakse piisavas koguses ja piisava kvaliteediga veega.

II PEATÜKK KORRALDAJA JA VEDAJA LOAD

Artikkel 5

Korraldaja loa taotlus pikkade teekondade jaoks

1. Korraldajad võivad korraldada loomade vedu pikkadel teekondadel üksnes juhul, kui neil on selleks artikli 6 kohaselt antud luba.
2. Korraldaja esitab taotluse sellise loa saamiseks, mille alusel ta võib vedada loomi pikkadel teekondadel, pädevale asutusele TRACESi kaudu, kasutades V lisa 1. osa vormi. Taotluses täpsustatakse, kas korraldaja kavatseb korraldada loomade vedu kolmandatesse riikidesse või ei.
3. Korraldajad saavad luba taotleda ainult ühelt pädevalt asutuselt ainult ühes liikmesriigis.
4. Lõikes 2 osutatud taotlus peab sisaldama tõendeid selle kohta, et täidetud on järgmised tingimused:
 - a) korraldaja asub vastava pädeva asutuse liikmesriigis, või kui ta asub mõnes kolmandas riigis, on tal pädeva asutuse liikmesriigis esindaja;
 - b) korraldaja suudab täita artikli 14 nõudeid.

Artikkel 6

Korraldaja loa andmine, uuendamine, peatamine ja tühistamine

1. Pädev asutus annab artiklis 5 osutatud loa TRACESis, kasutades V lisa 1. osa vormi, eeldusel et artikli 5 lõikes 4 sätestatud tingimused on täidetud.
2. Lõikes 1 sätestatud loas täpsustatakse loomaliigid ja -kategooriad ja hõlmatud veoliik/-liigid ning see, kas see hõlmab loomade vedu kolmandatesse riikidesse või ei.

Luba kehtib kuni viis aastat alates väljaandmise kuupäevast.
3. Üks kuu enne loa kehtivusaja lõppu võib korraldaja taotleda TRACESis loa uuendamist. Uuendamistaotlus peab sisaldama tõendeid selle kohta, et artikli 5 lõikes 4 sätestatud tingimused on täidetud, artiklis 33 sätestatud sertifikaati, kui see on vajalik, ning eelmise heakskiidu kehtivusaja näitajate seire dokumenteeritud analüüsi ja vajaduse korral artiklis 33 sätestatud dokumenteeritud tõendeid kehtestatud meetmete kohta, kui näitajaid kvantifitseerivad väärtused ületavad artikli 26 lõikes 3 sätestatud künniseid. Pädev asutus kiidab uuendamistaotluse heaks või lükkab selle tagasi ning registreerib uuendamise või tagasilükkamise ning tagasilükkamise korral selle põhjused TRACESis.
4. Kui korraldaja ei vasta enam artikli 5 lõikes 4 või artikli 33 lõikes 6 sätestatud tingimustele, annab pädev asutus korralduse loa peatamiseks vastavalt määruse (EL) 2017/625 artikli 138 lõike 2 punktile j ja registreerib peatamise viivitamata TRACESis. Vajaduse korral peatab pädev asutus loa selle osa, mis hõlmab vedu kolmandasse riiki.

Pädev asutus esitab korraldajale kirjaliku selgituse peatamise põhjuste kohta ja soovitusel avastatud puuduste kõrvaldamiseks.

Pädev asutus lõpetab peatamise, kui korraldaja esitab tõendid, et ta on peatamise aluseks olevad puudused kõrvaldanud.

Kui tegemist on liidusiseste vedudega ja korraldaja ei ole ühe kuu jooksul alates peatamise algusest puudusi kõrvaldanud, tühistab pädev asutus loa.

Kui tegemist on kolmandatesse riikidesse toimuvate vedudega ja korraldaja ei ole puudusi kolme kuu jooksul alates peatamise algusest kõrvaldanud, tühistab pädev asutus loa.

Artikkel 7

Vedaja loa taotlus lühikeste teekondade jaoks

1. Vedajad võivad vedada loomi lühikestel teekondadel üksnes juhul, kui neil on:
 - a) lühikestel teekondade jaoks antud luba, mis on antud asjaomasete liikide ja kategooriate jaoks kooskõlas artikli 9 lõikega 1, või
 - b) pikkade teekondade jaoks antud luba, mis on antud asjaomasete liikide ja kategooriate jaoks kooskõlas artikli 9 lõikega 1.
2. Vedaja esitab taotluse sellise loa saamiseks, mille alusel ta võib vedada loomi lühikestel teekondadel, pädevale asutusele TRACESi kaudu, kasutades V lisa 2. osa vormi. Taotlus peab sisaldama tõendeid selle kohta, et täidetud on järgmised tingimused:
 - a) vedaja asub vastava pädeva asutuse liikmesriigis, või kui ta asub mõnes kolmandas riigis, on tal pädeva asutuse liikmesriigis esindaja;
 - b) vedajal on piisavalt sobivaid töötajaid ja varustust ning tal on töötajate jaoks kirjalikud juhised loomade jootmise, söötmise ja hooldamise kohta ning ta on kehtestanud töökorra, mis võimaldab töötajatel täita käesoleva määruse nõudeid;
 - c) vedaja palgatud või talle teenuseid osutavad juhid ja saatjad on läbinud asjakohased koolituskursused ja neil on artiklis 38 sätestatud pädevustunnistused;
 - d) vedaja ega tema esindajad liikmesriigis, kus taotlus esitatakse, ei ole taotluse esitamise kuupäevale eelnenud viie aasta jooksul toime pannud artiklis 44 sätestatud tõsist rikkumist.

Kui vedaja või tema esindajad on kõnealuse ajavahemiku jooksul pannud toime tõsise rikkumise, tõendavad nad punkti d kohaldamisel pädevale asutusele rahuldaval viisil, et nad on võtnud kõik vajalikud meetmed edasiste rikkumiste ärahoidmiseks.

Artikkel 8

Vedaja loa taotlus pikkade teekondade jaoks

1. Vedajad võivad vedada loomi pikkadel teekondadel üksnes juhul, kui neil on selleks artikli 9 lõike 1 kohaselt antud luba. Sellised load kehtivad ka lühikeste teekondade puhul.
2. Vedaja esitab taotluse sellise loa saamiseks, mille alusel ta võib vedada loomi pikkadel teekondadel, pädevale asutusele TRACESi kaudu, kasutades V lisa 3. osa

vormi. Vedajad saavad luba taotleda ainult ühelt pädevalt asutuselt ainult ühes liikmesriigis.

3. Lõikes 2 sätestatud taotlus peab sisaldama tõendeid selle kohta, et täidetud on järgmised tingimused:
 - a) vedaja vastab artikli 7 lõikes 2 sätestatud tingimustele ning
 - b) vedajal on järgmised dokumendid:
 - i. artikliga 12 või 13 ette nähtud kehtivad vastavustunnistused transpordivahendite kohta, mida vedaja kasutab pikkadel teekondadel;
 - ii. dokument, kus on üksikasjalikult sätestatud menetlused, mis võimaldavad vedajal jälgida ja registreerida tema vastutusel olevate sõidukite ja laevade liikumist, ja menetlused, mis võimaldavad kontakteeruda juhtidega mis tahes ajal pika teekonna vältel;
 - iii. situatsiooniplaan kavandatud veo ajal esinevate hädaolukordade puhuks.
4. Tagamaks, et punkti b alapunktis iii osutatud situatsiooniplaanid pikal teekonnal esinevate hädaolukordade puhuks oleksid ühtmoodi esitatud, on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 49 vastu rakendusakte, et sätestada situatsiooniplaani sisu käsitlevad miinimumnõuded eri liiki teekondade puhul ning kehtestada kõnealuste plaanide esitamiseks standardvormide näidised ja neid ajakohastada.

Artikkel 9

Vedaja loa andmine, uuendamine, peatamine ja tühistamine

1. Pädev asutus annab vedajale artikli 7 lõikes 1 ja artikli 8 lõikes 1 nõutud lühikestel või pikkadel teekondadel vedamise loa TRACESis, kasutades vastavalt V lisa 2. või 3. osa vormi, eeldusel et artikli 7 lõikes 2 või artikli 8 lõikes 2 osutatud tingimused on täidetud.
2. Lõikes 1 sätestatud loas täpsustatakse loomaliigid ja -kategooriad ja hõlmatud veoliik ning see, kas luba käib pika või lühikese teekonna kohta.

Luba kehtib kuni viis aastat alates väljaandmise kuupäevast.
3. Üks kuu enne pika või lühikese teekonna jaoks antud loa kehtivusaja lõppu võib vedaja taotleda TRACESis loa uuendamist. Uuendamistaotlus peab sisaldama artikli 7 lõikes 2 või artikli 8 lõikes 2 nõutud dokumente ning eelmise heakskiidu kehtivusaja näitajate seire dokumenteeritud analüüsi ja vajaduse korral dokumenteeritud tõendeid kehtestatud meetmete kohta, kui näitajaid kvantifitseerivad väärtused ületavad artikli 26 lõikes 3 sätestatud künniseid.
4. Pädev asutus kiidab uuendamistaotluse heaks või lükkab selle tagasi ning registreerib uuendamise või tagasilükkamise ning tagasilükkamise korral selle põhjused TRACESis.
5. Vedaja teavitab asjaomast pädevat asutust kõigist muudatustest artikli 7 lõikes 2 ja artikli 8 lõikes 2 osutatud dokumentides hiljemalt viie tööpäeva jooksul alates muudatuse tegemise kuupäevast.
6. Kui vedaja ei vasta enam artikli 7 lõikes 2 või artikli 8 lõikes 2 sätestatud tingimustele, annab pädev asutus korralduse loa peatamiseks vastavalt määruse (EL)

2017/625 artikli 138 lõike 2 punktile j ja registreerib peatamise viivitamata TRACESis.

Pädev asutus esitab vedajale kirjaliku selgituse peatamise põhjuste kohta ja soovitud avastatud puuduste kõrvaldamiseks.

Pädev asutus lõpetab peatamise, kui vedaja esitab tõendid, et ta on peatamise aluseks olevad puudused kõrvaldanud.

Kui vedaja ei ole puudusi ühe kuu jooksul alates peatamise algusest kõrvaldanud, tühistab pädev asutus loa.

Artikkel 10

Juhtide, saatjate ja loomade heaolu eest vastutavate töötajate koolitamine

Vedaja kannab hoolt, et juhid, saatjad ja artiklis 21 osutatud loomade heaolu eest vastutavad töötajad läbiksid ühe loomade heaolu käsitlevatest heakskiidetud koolituskursustest, millele on osutatud artikli 37 punkti 1 alapunktis b. Selline koolitus peab olema seotud nende ülesannete, nende käideldavate loomade liikide ja kategooriate ja kasutatavate transpordivahenditega.

III PEATÜKK TRANSPORDIVAHENDID

Artikkel 11

Transpordivahendeid käsitlevad üldeeskirjad

1. Loomade maantee- või raudteevedudel on pikal teekonnal lubatud kasutada ainult transpordivahendeid, mis on artikli 12 kohaselt kontrollitud ja kasutusse lubatud.
2. Rohkem kui kümne meremiili kaugusele liidu sadamast on loomi loomaveolaevaga lubatud vedada ainult siis, kui loomaveolaev on artikli 13 kohaselt kontrollitud ja kasutusse lubatud.
3. Lõikeid 1 ja 2 kohaldatakse konteinerite suhtes, mida kasutatakse muude maismaaloomade kui kodus peetavate lindude ja küülikute vedamiseks maanteel, raudteel või konteinerilaevaga.
4. Loomi võib vedada üksnes õhusõidukitega, mis kuuluvad Rahvusvahelise Lennutranspordi Assotsiatsiooni liikmeks olevatele lennuettevõtjatele.
5. Loomi võib vedada veeremilaevaga üksnes juhul, kui on täidetud 1. lisa II peatüki punkti 3 nõuded.

Artikkel 12

Maantee- ja raudteetranspordivahendite ning suurloomade konteinerite vastavussertifikaat

1. Vedaja esitab taotluse pikkadel teekondadel kasutatava maantee- või raudteetranspordivahendi või suurloomade konteineri vastavussertifikaadi saamiseks pädevale asutusele TRACESi kaudu, kasutades V lisa 5. osa vormi.
2. Pädev asutus annab vedajale transpordivahendi vastavussertifikaadi TRACESis, kasutades V lisa 5. osa vormi, kui transpordivahend vastab järgmistele tingimustele:

- a) transpordivahendi suhtes ei ole esitatud vastavussertifikaadi saamise taotlust ühelegi teisele pädevale asutusele samas või teises liikmesriigis ning ükski selline asutus ei ole sellist sertifikaati andnud ega otsustanud sellist taotlust tagasi lükata;
 - b) pädev asutus on transpordivahendit kontrollinud ja kindlaks teinud, et see vastab I lisa II ja VI peatükis esitatud nõuetele pikkadel teekondadel kasutatava maanteetranspordivahendi konstruktsiooni, ehituse ja hoolduse kohta.
3. Pädev asutus registreerib kõik vastavussertifikaadi taotluste tagasilükkamised TRACESis ja põhjendab oma otsust.
Vastavussertifikaat kehtib kuni viis aastat alates väljaandmise kuupäevast.
 4. Üks kuu enne lõikes 2 sätestatud vastavussertifikaadi kehtivusaja lõppu võib vedaja taotleda TRACESis selle uuendamist vastavalt lõigete 1 ja 2 nõuetele.
 5. Vedaja teatab pädevale asutusele igast veetavate loomade heaolu mõjutada võivast transpordivahendi muutmisest, kohandamisest või remondist viie päeva jooksul pärast sellist muutmist, kohandamist või remonti.
 6. Kui transpordivahend ei vasta enam lõikes 2 sätestatud tingimustele, annab pädev asutus korralduse sertifikaadi kehtivuse peatamiseks vastavalt määruse (EL) 2017/625 artikli 138 lõike 2 punktile j ja registreerib peatamise viivitamata TRACESis.
Pädev asutus esitab vedajale kirjaliku selgituse peatamise põhjuste kohta ja soovitusel avastatud puuduste kõrvaldamiseks.
Pädev asutus lõpetab peatamise, kui vedaja esitab tõendid, et ta on sertifikaadi kehtivuse peatamise aluseks olevad puudused kõrvaldanud.
Kui vedaja ei ole puudusi ühe kuu jooksul alates peatamise algusest kõrvaldanud, tühistab pädev asutus sertifikaadi.

Artikkel 13

Loomaveolaevade vastavussertifikaat

1. Vedaja esitab taotluse loomade veol kasutatava loomaveolaeva vastavussertifikaadi saamiseks pädevale asutusele TRACESi kaudu, kasutades V lisa 6. osa vormi. Taotlusele peavad olema lisatud järgmised dokumendid:
 - a) dokument, milles on taotleja ja loomaveolaeva andmed, sh vajaduse korral ümberehitamise kuupäev, laeva plaan koos aedikute paigutuse, valgustus-, äravoolu-, tuletõrje- ja ventilatsioonisüsteemidega;
 - b) dokument, milles kirjeldatakse punktis a loetletud süsteemide toimimist ja seda, mil viisil energiaallikad suudavad pakkuda nende süsteemide toetamiseks piisavalt energiat.
2. Pädev asutus annab loomaveolaeva vastavussertifikaadi TRACESis, kasutades V lisa 6. osa vormi, kui transpordivahend vastab järgmistele tingimustele:
 - a) laeva esimene teekond algab liikmesriigist, kus taotlus esitatakse;

- b) laeva suhtes ei ole esitatud vastavussertifikaadi saamise taotlust ühelegi teisele pädevale asutusele samas või teises liikmesriigis ning ükski selline asutus ei ole sellist sertifikaati andnud ega otsustanud sellist taotlust tagasi lükata;
- c) pädev asutus on laeva kontrollinud ja kindlaks teinud, et see vastab I lisa II ja IV peatükis esitatud nõuetele loomaveolaeva ehituse ja varustuse kohta;
- d) laev sõidab sadamariigi kontrolli käsitleva vastastikuse mõistmise Pariisi memorandumi kohaselt valgesse või halli lipuriikide nimekirja kuuluva riigi lipu all.

Loomaveolaeva heakskiit peatatakse, välja arvatud juhul kui veterinaarjärelevalve ametnik on teinud loomaveolaeval ametlikku kontrolli kogu heakskiitmisele järgneva esimese reisi jooksul ja enne heakskiidu uuendamist ning kontrolli tulemused on näidanud, et laeva ehitus ja varustus ei kahjusta pardal olevate loomade heaolu või et on võetud tulemuslikke parandusmeetmeid.

3. Pädev asutus registreerib kõik vastavussertifikaadi taotluste tagasilükkamised TRACESis ja põhjendab oma otsust.

Vastavussertifikaat kehtib kuni viis aastat alates väljaandmise kuupäevast.

4. Üks kuu enne lõikes 2 sätestatud loomaveolaeva vastavussertifikaadi kehtivusaja lõppu võib vedaja taotleda TRACESis selle uuendamist vastavalt lõigete 1 ja 2 nõuetele.
5. Vedaja teatab asjaomasele pädevale asutusele igast veetavate loomade heaolu mõjutada võivast laeva muutmisest, kohandamisest või remondist viie päeva jooksul pärast sellist muutmist, kohandamist või remonti või siis, kui lõike 2 punkti d nõuded ei ole enam täidetud.

6. Kui laev ei vasta enam lõikes 2 sätestatud tingimustele, annab pädev asutus korralduse sertifikaadi kehtivuse peatamiseks vastavalt määruse (EL) 2017/625 artikli 138 lõike 2 punktile j ja registreerib peatamise viivitamata TRACESis.

Pädev asutus esitab vedajale kirjaliku selgituse peatamise põhjuste kohta ja soovitusel avastatud puuduste kõrvaldamiseks.

Pädev asutus lõpetab peatamise, kui vedaja esitab tõendid, et ta on sertifikaadi kehtivuse peatamise aluseks olevad puudused kõrvaldanud.

Kui vedaja ei ole puudusi ühe kuu jooksul alates peatamise algusest kõrvaldanud, tühistab pädev asutus sertifikaadi.

7. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 49 vastu rakendusakte seoses järgmisega:
 - a) elektroonilise andmebaasi loomine loomaveolaevadel tehtud kontrollide registreerimiseks käesoleva artikli kohaldamise eesmärgil ja määruse (EL) 2017/625 alusel tehtud ametlike kontrollide jaoks;
 - b) lõikes 1 osutatud kontrolle tegevate inspektorite rühmade loomine;
 - c) üksikasjalikud eeskirjad veterinaarjärelevalve ametniku pardal viibimise kohta loomaveolaeva heakskiitmise eesmärgil.

IV PEATÜKK

VÄLJUMISEELSE KOHUSTUSED

Artikkel 14

Korraldajate kohustused

1. Korraldajad vastutavad selle eest, et kogu teekond lähtekohast sihtkohta, mis asub liidus või kolmandas riigis, oleks kooskõlas käesoleva määrusega.
2. Korraldajad vastutavad teekonna planeerimise eest lähtekohast kuni sihtkohani. Korraldaja järgib artiklis 15 osutatud teekonnalehega seotud sätteid ja allkirjastab TRACESis teekonnalehe 1. jao vastavalt III lisa punktidele 1 ja 2.
3. Korraldajad tagavad iga teekonna puhul, et
 - a) veetavad loomi hoitakse lähtekohas vähemalt üks nädal enne lahkumist;
 - b) teekonna eri etapid on eriti siis, kui neid viivad läbi eri ettevõtjad, kooskõlastatud nii, et teekonna eri osade või eri ettevõtjate vahelise puuduliku kooskõlastamise tõttu ei satuks ohtu loomade heaolu;
 - c) teekonna korraldamisel võetakse arvesse prognoositavat õhutemperatuuri, kui see on asjaomaste loomaliikide ja -kategooriate puhul vastavalt artiklile 31 ja I lisa V peatükile asjakohane;
 - d) on määratud isik, kes esitab mis tahes ajal lähtekoha pädevatele asutustele, kogumiskeskustele, kontrollpunktidele ja sihtettevõtetele teavet teekonna planeerimise, läbiviimise ja lõpetamise kohta.

Artikkel 15

Teekonnaleht kõigi pikkade teekondade jaoks ning kolmandatesse riikidesse viivate lühikeste teekondade jaoks

1. Pikkade teekondade ja kolmandatesse riikidesse viivate lühikeste teekondade korral täidavad korraldajad TRACESis teekonnalehe 1. osa, nagu on sätestatud III lisa punktis 1.
2. Kui teekonnaleht käib pika teekonna või kolmandasse riiki viiva lühikese teekonna kohta, esitab korraldaja TRACESis teekonnalehe lähtekoha pädevale asutusele heakskiitmiseks vähemalt kaks, kuid mitte rohkem kui viis päeva enne kavandatud väljumiskuupäeva. Teekond ei saa alata enne, kui pädev asutus on teekonnalehe vastavalt lõikele 4 heaks kiitnud.
3. Teekonnaleht sisaldab kinnitust broneerimise kohta kontrollpunktis, kui teekonna kestus võib teekonna plaani kohaselt ületada 21 tundi.
4. Pädev asutus kiidab TRACESi teekonnalehe heaks, kui on täidetud järgmised tingimused:
 - a) teekonnaleht on realistlik ja näitab vastavust käesolevale määrusele;
 - b) teekonnalehel näidatud vedajatel on kehtivad vedaja load, transpordivahendite vastavussertifikaadid ning juhtide ja saatjate kehtivad pädevustunnistused.

5. Kui lõikes 4 sätestatud tingimused ei ole täidetud, nõuab pädev asutus korraldajalt kavandatud teekonna korralduse muutmist selliselt, et see oleks kooskõlas käesoleva määrusega.
6. Pädevad asutused tagavad, et pikkade teekondade ja kolmandatesse riikidesse viivate lühikeste teekondade teekonnalehti säilitatakse vastavalt määruse (EL) 2017/625 artiklile 21 TRACESis järgneva ametliku kontrolli jaoks kuni kuus aastat.

Artikkel 16

Teekonnaleht liidusiseste lühikeste teekondade jaoks

1. Liidusiseste lühikeste teekondade korral täidavad korraldajad TRACESis teekonnalehe, nagu on sätestatud III lisa punktis 2.
2. Pädevad asutused tagavad, et liidusiseste lühikeste teekondade teekonnalehti säilitatakse TRACESis järgneva ametliku kontrolli jaoks kuus aastat kooskõlas määruse (EL) 2017/625 artikliga 21.

Artikkel 17

Loomapidajate kohustused enne teekonna algust

1. Lähtekoha loomapidajad vastutavad selle eest, et transpordivahendile laaditavad loomad on veovalmis.

Tiinete loomade puhul märgib lähtekoha loomapidaja teekonnalehele kunstliku seemendamise kuupäeva või loomuliku seemendamise arvatava kuupäeva.
2. Loomade laadimine transpordivahendile toimub veterinaararsti järelevalve all.

V PEATÜKK

KOHUSTUSED VEO AJAL JA SIHTKOHAS

Artikkel 18

Vedajate üldised kohustused

1. Vedaja veab loomi kuni nende saabumiseni liidus või kolmandas riigis asuvasse sihtkohta vastavalt käesolevale määrusele, eelkõige vastavalt veetavate liikide suhtes kehtivatele asjaomastele eeskirjadele, mis on maismaaloomade puhul sätestatud I lisa ja veeloomade puhul II lisa.
2. Vedaja vastutab loomade veovalmiduse eest alates loomade pealelaadimisest lähtekohas kuni loomade mahalaadimiseni sihtkohas.
3. Maantee- või raudteeveo korral usaldab vedaja loomade käitlemise juhtidele ja saatjatele, kellel on artiklis 38 osutatud pädevustunnistus.
4. Maantee- või raudteeveo korral tagab vedaja, et kõigi loomasaadetistega on kaasas saatja, välja arvatud järgmistel juhtudel:
 - a) loomi veetakse konteinerites, mis on kinnitatud, piisavalt ventileeritud ja vajaduse korral sisaldavad ümberminemise ohuta jaoturites piisavalt toitu ja vett kahekordse oodatava teekonna kestuse jaoks;
 - b) kui juht täidab saatja ülesandeid.

5. Maantee- või raudteeveo korral, mille veoetapp hõlmab vedu veeremilaevaga, tagavad vedaja ja sõidukite laevale laadimise eest vastutav isik, et laev vastab 1. lisa II peatüki punktis 3 esitatud nõuetele.

Artikkel 19

Korraldajate, vedajate, juhtide ja saatjate kohustused maantee- või raudteeveo ajal

1. Juht või saatja kontrollib loomi vähemalt iga 4,5 tunni järel, et hinnata nende heaolu ja veovalmidust.
2. Juht ja saatja teavitavad vedajat ja korraldajat viivitamata artiklis 8 osutatud situatsiooniplaanis määratletud korras igast tõsisest sündmusest, mis võib negatiivselt mõjutada loomade heaolu. Korraldaja edastab selle teabe asjaomasele pädevale asutusele.
3. Vedaja vastutab iga looma eest, kes muutub teekonnal veoks sobimatuks seetõttu, et saatja või juht ei täida oma ülesandeid nõuetekohaselt.
4. Ühelt transpordivahendilt teisele üleviimisel tagab juht või saatja I lisa I ja III peatükis esitatud tehniliste eeskirjade järgimise veetavate loomade puhul.

Artikkel 20

Loomapidajate kohustused kogumiskeskustes, kontrollpunktides ja sihtkohtades

1. Kogumiskeskustes, kontrollpunktides ja sihtkohtades peetavate loomade pidajad tagavad vajaduse korral I lisa I peatüki punktides 1–3 ja II lisa punktis 4 esitatud tehnilistele eeskirjadele järgimise.
2. Kogumiskeskuste või kontrollpunktide loomapidajad registreerivad looma seisundi saabumisel ning täidavad ja allkirjastavad TRACESis teekonnalehe 3. jao, nagu on sätestatud III lisa punktis 1.

Artikkel 21

Loomade heaolu eest vastutav töötaja loomaveolaevadel

1. Loomaveolaevaga toimuva teekonna puhul määrab vedaja loomade heaolu eest vastutava töötaja, kes on läbinud koolituse ja kellel on artikli 38 kohane pädevustunnistus.
2. Loomade heaolu eest vastutav töötaja tegutseb vedaja otseses alluvuses ning annab talle ja korraldajale aru loomade heoluga seotud küsimustes.
3. Loomade heaolu eest vastutav töötaja vastutab järgmise eest:
 - a) loomade eest hoolitsemine ja nende kontrollimine vähemalt kaks korda päevas, et hinnata nende heaolu ja veovalmidust, ning meetmete võtmine nende heaolu säilitamiseks;
 - b) lähtekoha pädeva asutuse ja korraldaja teavitamine artikli 8 lõike 3 punkti b alapunktis iii osutatud situatsiooniplaanis määratletud korras igast tõsisest sündmusest, mis võib negatiivselt mõjutada loomade heaolu;
 - c) määruse nr 1099/2009 järgimise tagamine, kui loomad surmatakse mereteekonnal nende kannatuste lõpetamiseks.

4. Korraldaja teavitab loomaveolaeva kaptenit veo ajal loomade heaolu eest vastutava töötaja kohustustest, mis on sätestatud lõikes 3.

Artikkel 22 *Kogumiskeskused*

1. Kogumiskeskuste käitajad pakuvad oma töötajatele koolitusi I lisa I ja III peatüki punktis 1 sätestatud tehniliste eeskirjade kohta.
2. Kogumiskeskuste käitajad
 - a) teevad loomade käitlemise ülesandeks ainult töötajatele, kes on läbinud kursused I lisa toodud asjaomaste tehniliste eeskirjade kohta;
 - b) teavitavad regulaarselt kogumispunkti lubatud töötajaid ja muid isikuid nende ülesannetest ja kohustustest käesoleva määruse raames ja karistustest käesoleva määruse nõuete rikkumiste korral;
 - c) teevad kogumispunkti lubatud töötajatele ja muudele isikutele pidevalt kättesaadavaks selle pädeva asutuse kontaktandmed, kellele kõigist käesoleva määruse nõuete võimalikest rikkumistest tuleb teatada;
 - d) kui kogumiskeskuses viibiv isik ei täida käesoleva määruse nõudeid, võtab vajalikke meetmeid rikkumise heastamiseks ja selle kordumise vältimiseks, ilma et see piiraks ühtki pädeva asutuse võetud meedet;
 - e) võtavad punktide a kuni d nõuete täitmise tagamiseks vastu ja jõustavad vajalikud sisekorra eeskirjad ning teostavad järelevalvet nende järgimise üle.
3. Artiklites 15 ja 16 osutatud teekonnalehel ei märgita sihtkohana kogumiskeskust.

Artikkel 23 *Viivitused vedamisel*

1. Korraldajad ja vajaduse korral pädev asutus võtavad vajalikke meetmeid, et vältida või viia miinimumini veo ajal toimuvaid viivitusi.
2. Pädevad asutused tagavad, et lähtekohtades, kogumiskeskustes, kontrollpunktides, sihtettevõtetes, väljumispunktides ja piiripunktides kehtestatakse erikord, millega antakse loomade veole eesõigus, sh pakutakse kiirkoridore, nii et loomi kontrollitakse vajaduse korral ilma põhjendamatute viivitusteta.

Artikkel 24 *Transpordivahendite positsioneerimissüsteemid*

1. Maanteedtranspordivahendid peavad olema varustatud positsioneerimissüsteemiga, mis suhtleb lõikes 8 osutatud tehnilistel nõuetel põhineva teabesüsteemiga, millele on osutatud lõikes 3.
2. Lõikes 1 osutatud positsioneerimissüsteem registreerib maantesõiduki asukoha lühikese intervalliga ja töötab kogu teekonnal lähtekohast sihtkohta saabumiseni.
3. Transpordivahendite positsioneerimissüsteemidest saadud andmeid hoitakse TRACESist juurdepääsetavas teabesüsteemis, mille komisjon on loonud vastavalt lõikele 7.

4. III lisa punktis 1 esitatud teekonnalehe 1. jagu täites määravad korraldajad kindlaks järgmiste teekonnapunktide asukohad:
 - a) väljumiskoht;
 - b) kontrollpunktid;
 - c) liidust väljumise punkt ja liikmesriikidevahelised piiriületuskohad ning
 - d) sihtkoht.
5. Pärast teekonna lõppu saab TRACES lõikes 3 osutatud teabesüsteemist andmed aja kohta, millal transpordivahend jõudis lõikes 4 sätestatud kohtadesse. Seda teavet säilitatakse TRACESis ametliku kontrolli jaoks, sh lõppenud teekondade analüüsimiseks.
6. Komisjon võib kasutada lõikes 5 osutatud teavet määruse (EL) 2017/625 artiklis 114 osutatud aastaaruannete koostamiseks pärast isikuandmete anonüümimist ja auditite korraldamiseks liikmesriikides.
7. [Kolme aasta jooksul alates käesoleva määruse jõustumise kuupäevast] töötab komisjon välja lõikes 3 osutatud teabesüsteemi.
8. [Kolme aasta jooksul alates käesoleva määruse jõustumise kuupäevast] kehtestab komisjon rakendusaktidega vajalikud tehnilised protokollid, mis võimaldavad lõikes 1 osutatud positsioneerimissüsteemidel edastada sõiduki asukoha kindlaksmääratud geograafilise täpsusega lõikes 3 osutatud teabesüsteemile, et TRACESi kaudu saaks kasutada teabesüsteemi ja protokolle nõutava teabe saamiseks teabesüsteemist.

Artikkel 25

Kohustused sihtkohas

1. Juht või saatja ja sihtkoha loomapidaja registreerivad TRACESis loomade saabumise kuupäeva ja kellaaja ning nende seisundi, täites ja allkirjastades III lisa punktis 1 esitatud teekonnalehe 3. osa.

Juhul, kui juht või saatja ja sihtkoha loomapidaja ei jõua kokkuleppele loomade seisundi osas sihtkohta saabumisel, või kui teekonnalehest nähtub, et loomad on saabunud halvas seisukorras, märgivad loomapidaja ja juht või saatja leitud kõrvalekalded III lisa punktis 1 esitatud teekonnalehe 5. jakku.
2. Erandina lõikest 1 registreerib direktiivi 2010/63/EL kohase heakskiidetud projekti raames loomi vedav juht või saatja TRACESis üksnes saabumiskuupäeva ja -kellaaja.
3. Mahalaadimine toimub veterinaararsti järelevalve all.

Artikkel 26

Näitajate jälgimine

1. Artikli 25 lõike 1 kohaldamisel hindavad juht või saatja ja sihtkoha loomapidaja maismaaloomade seisundit saabumisel järgmiste näitajate abil:
 - a) loomade koguarv;
 - b) igas saadetises olevate surnud loomade arv saabumisel;
 - c) igas saadetises olevate veo jooksul vigastatud loomade arv;

- d) muud saadetise loomadel täheldatud tervise- ja füüsilised probleemid kui vigastused, sh, kui see on asjakohane, kuuma- või külmastress, pikaajaline joomata ja söömata olek.
- 2. Loomapidaja märgib lõikes 1 esitatud näitajatega seotud tähelepanekud TRACESis teekonnalehe 3. jakku.
- 3. Korraldaja ja vedaja jälgivad lõikes 1 osutatud näitajaid ja analüüsivad pärast veo lõppu kogutud teavet. Kui analüüsi tulemused näitavad, et artikli 4 nõuded ei ole täidetud või kui näitajaid kvantifitseerivad väärtused ületavad komisjoni poolt lõike 5 kohaselt kehtestatud künniseid, võtavad nad parandusmeetmeid.
- 4. Komisjon võtab kooskõlas artikliga 49 vastu rakendusaktid, millega määratakse kindlaks lõike 1 punkti d kohaselt jälgitavad tervise- ja füüsilised probleemid, samuti näitajate kvantifitseerimisel kasutatavad meetodid.
- 5. Komisjon võib Euroopa Toiduohutusameti (edaspidi „toiduohutusamet“) nõuannete põhjal võtta kooskõlas artikliga 48 vastu delegeeritud õigusakte parandusmeetmeid nõudvate künniste kehtestamiseks.

VI PEATÜKK

MAISMAALOOMADE VEO TINGIMUSED

Artikkel 27

Teekonna kestus, puhkeajad, söögi- ja joogikordade sagedus täiskasvanud maismaaloomade maanteel ja raudteel vedamise korral

- 1. Ilma et see piiraks käesolevas peatükis ja I lisa V peatükis esitatud rangemate teekonna kestust käsitlevate eeskirjade kohaldamist, peab muuks otstarbeks kui tapmiseks ette nähtud maismaaloomade (v.a kodus peetavad linnud ja küülikud) maantee- või raudteevedu pikal teekonnal vastama järgmistele tingimustele:
 - a) teekond koosneb maksimaalselt kahest osast, millest kumbki ei ületa 21 tundi, misjärel peavad loomad sihtkohta jõudma;
 - b) pärast esimest teekonna algusele järgnevat 21 tundi laaditakse loomad juhul, kui nad ei ole veel sihtkohta jõudnud, kontrollpunktis vähemalt 24-tunniseks puhkeajaks maha, misjärel võib vedu jätkuda;
 - c) mõlemad punktis a osutatud teekonna etapid hõlmavad vähemalt ühetunnist puhkeaega pärast maksimaalselt kümnetunnist teekonda; puhkeajal jäävad loomad pargitud transpordivahendile.
- 2. Pikkade teekondade puhul kohaldatakse I lisa VI peatükis esitatud nõudeid.
- 3. Kodus peetavate lindude ja küülikute maanteeveol muuks otstarbeks kui tapmiseks järgitakse I lisa V peatüki punktis 2 sätestatud erieeskirju.
- 4. Maismaaloomadele (v.a kodus peetavad linnud ja küülikud) pakutakse vett ja sööta korrapäraste ajavahemike tagant, nagu on sätestatud I lisa V peatükis.
- 5. Raudteevedude korral lõike 1 punkti c ei kohaldata.
- 6. Lõikeid 1–5 ei kohaldata loomade suhtes, keda veetakse bioturvaliselt heakskiidetud projekti raames või aretuse eesmärgil vastavalt direktiivile 2010/63/EL.

Artikkel 28

Teekonna kestus ja puhkeajad tapmiseks ette nähtud maismaaloomade maanteel ja raudteel vedamise korral

1. Maismaaloomade (v.a kodus peetavad linnud ja küülikud) tapmisele veoks tohib kasutada ainult lühikesi teekondi.
2. Kui liidus ei ole konkreetsest lähtekohast lühikese teekonna kaugusel lõikes 1 osutatud loomaliikide ja -kategooriate jaoks kohandatud tapamaju, võivad lähtekoha pädevad asutused anda loa pikaks teekonnaks lähimasse transporditava liigi jaoks kohandatud tapamajja.
3. Küülikute ja kodulindude tapmisele vedamisel järgitakse I lisa V peatüki punktis 2 nende liikide suhtes kehtestatud eeskirju.

Artikkel 29

Võõrutamata vasikate, lamba- ja kitsetallede, põrsaste ja varssade teekonna kestus, puhkeajad, söötmine ja jootmine

1. Võõrutamata vasikate, lamba- ja kitsetallede, põrsaste ja varssade maanteeveo kestus ei tohi ületada kaheksat tundi.
2. Erandina lõikest 1 võib tingimusel, et transpordivahend on varustatud lõike 5 kohaselt heakskiidetud söötmissüsteemiga, vedada võõrutamata vasikaid, lamba- ja kitsetallesid, põrsaid ja varssasid kuni üheksa tundi, pärast mida on vähemalt ühe tunni pikkune puhkeaeg ilma mahalaadimiseta, enne kui teekonda jätkatakse veel kuni üheksa tundi.
3. Kui osa võõrutamata vasikate, lamba- ja kitsetallede, põrsaste ja varssade veo teekonnast toimub meritsi, ei arvestata seda teekonna osa teekonna kestuse hulka.
4. Võõrutamata vasikatele, lamba- ja kitsetalledele, põrsastele ja varssadele antakse vett piiramatult ja neile söödetakse liigiomast piima või sobivat piimaasendajat üheksatunniste ajavahemike järel alates teekonna algusest ja olenemata transpordivahendist, milles neid veetakse.
5. Lõikes 2 osutatud söötmissüsteemi tootja, kes asub liidus või kellel on liidus esindaja, juhul kui ta asub mõnes kolmandas riigis, võib esitada komisjonile taotluse söötmissüsteemi heakskiitmiseks.
6. Komisjon kiidab lõikes 2 osutatud söötmissüsteemi artikli 49 kohaste rakendusaktidega heaks tingimusel, et on olemas teaduslikud ja tehnilised tõendid selle kohta, et söötmissüsteem võimaldab teekonna ajal sööta kõigile võõrutamata vasikatele, lamba- ja kitsetalledele, põrsastele ja varssadele kehatemperatuuril ja nõuetekohasel hügieenitasemel piima või piimaasendajaid.

Artikkel 30

Muude maismaaloomade kui kodus peetavate lindude ja küülikute maanteevedu loomaveolaevadele ja veeremilaevadele ning nendelt laevadelt

1. Muude maismaaloomade kui kodus peetavate lindude ja küülikute vedamise teekonna kestust teekonna puhul, mille üks osa toimub meritsi ja kus veetakse koos eri päritolukohtadest saadetisi, arvestatakse alates loomade pealelaadimisest kohas, kuhu sõidetakse laadimissadamast kõige kauem. Teekonna kestuse arvestus

peatatakse alates viimase looma laevale laadimisest kuni esimese looma mahalaadimiseni sihtsadamasse.

2. Söötmissaegade puhul pardal järgitakse I lisa V peatüki punktis 1 esitatud erieeskirju

Artikkel 31

Muude maismaaloomade kui kodus peetavate lindude ja küülikute teekonna kestus ja veotingimused äärmuslike temperatuuride korral

1. Kui korraldaja esitab teekonnalehe TRACESis ja kui pädev asutus teekonnalehe kinnitab, võtavad nad arvesse prognoositavat õhutemperatuuri lähtekohas, sihtkohas ja vajaduse korral kontrollpunkti kohas ajal, mil loomad nendes kohtades eeldatavasti viibivad. Kolmandatesse riikidesse veetavate saadetiste korral võtab korraldaja arvesse ka prognoositavat õhutemperatuuri väljumispunktis või kolmanda riigi piiripunktis.
 2. Maismaaloomade (v.a koerad ja kassid) maanteeveol kehtib järgmine:
 - a) kui prognoositav õhutemperatuur on alla 0 °C, peavad maanteeõidukid olema kaetud ja õhuringlus loomade veoruumis peab olema kontrollitud, et kaitsta loomi teekonna ajal külma tuulega kokkupuute eest;
 - b) kui prognoositav õhutemperatuur on alla –5 °C, kehtib lisaks punktis a sätestatud meetmetele tingimus, et teekonna kestus ei tohi ületada üheksat tundi;
 - c) kui prognoositav õhutemperatuur on 25–30 °C, ei tohi teekonna kestus ajavahemikul 10.00–21.00 ületada üheksat tundi;
 - d) kui prognoositav õhutemperatuur on üle 30 °C, lubatakse ainult vedusid, mis toimuvad täies ulatuses ajavahemikul 21.00–10.00;
 - e) kui prognoositav õhutemperatuur on ajavahemikul 21.00–10.00 üle 30 °C, tuleb loomadele arvestada 20 % ettenähtust rohkem ruumi.
 3. Koeri ja kassi veetakse veoruumis, mille ümbritseva õhu temperatuur on 20–25 °C ja õhuniiskus 30–70 %.
 4. Lõikeid 1–3 ei kohaldata loomade suhtes, keda veetakse bioturvaliselt heakskiidetud projekti raames või aretuse eesmärgil vastavalt direktiivile 2010/63/EL.
 5. Lõike 1 kohaldamisel lisavad liikmesriigid käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäevaks lingi oma määratud ilmateenistusele TRACESisse, et jagada temperatuuriprognosi kõigi pädevate asutuste ja ettevõtjatega.
- Loomade veol kolmandasse riiki tehakse kindlaks kolmandates riikides asuvate kohtade eeldatavad temperatuurid lähtekoha määratud ilmateenistuse andmete põhjal.

VII PEATÜKK

VEDU KOLMANDATESSE RIIKIDESSE JA KOLMANDATEST RIIKIDEST

Artikkel 32

Kohustused, mis on seotud loomade vedamisega kolmandatesse riikidesse

1. Korraldajad võivad korraldada loomade vedu kolmandatesse riikidesse üksnes juhul, kui neil on selleks artikli 5 kohaselt antud luba.
2. Korraldajad täidavad III lisa punktis 1 esitatud teekonnalehe 1. jao nii lühikeste kui ka pikkade teekondade puhul kooskõlas artikliga 15 ning tagavad, et vedajad ja sihtkoha loomapidajad täidavad neid puudutavad teekonnalehe osad.
3. Teekondadel, mis hõlmavad vedu loomaveolaevaga, tagab korraldaja, et sihtriigiks oleva kolmanda riigi pädev asutus on täitnud, allkirjastanud ja templiga kinnitanud IV lisas esitatud tõendi ning edastanud selle lähtekoha pädevale asutusele. Pädev asutus ei kiida teekonnalehte heaks, kui seda tõendit ei esitata.
4. Loomasaadetised viiakse liidu tolliterritooriumilt välja üksnes artiklis 39 osutatud määratud väljumispunktide kaudu.

Artikkel 33

Sertifikaat loomade veoks kolmandatesse riikidesse

1. Korraldaja lepib sertifitseerimisasutusega kokku, et see hindaks korraldaja organiseeritud esimest teekonda kolmandas riigis asuvasse sihtkohta.
2. Sertifitseerimisasutus hindab, kas lõikes 1 osutatud esimese teekonna jooksul on täidetud järgmised tingimused:
 - a) sõidukid ja laevad vastavad I lisa asjakohastele eeskirjadele;
 - b) käesolevas määruses sätestatud maksimaalne teekonna kestus, äärmuslikel temperatuuridel vedamise eritingimused ning puhkeajad on vastavuses teekonnalehel esitatuga;
 - c) veoruumi mõõtmed vastavad I lisa VII peatükile;
 - d) loomad viibivad deklareeritud sihtkohas vähemalt seitse päeva või kuni nad tapetakse;
 - e) teekonna eesmärk on vastavuses teekonnalehel esitatuga;
 - f) teekondade puhul, mille üks etapp toimub loomaveolaevaga, saabuvad loomad sihtsadamasse heas seisukorras;
 - g) loomi käideldakse vastavalt käesolevale määrusele;
 - h) vajaduse korral loetletakse kasutatud kontrollpunktid vastavalt artikli 34 lõikele 3;
 - i) veeloomade vedamisel vastavad sõidukid ja veod II lisas esitatud eeskirjadele.
3. Kui lõikes 2 sätestatud tingimused on täidetud, annab sertifitseerimisasutus korraldajale välja sertifikaadi loomade veoks kolmandatesse riikidesse. Sertifikaat kehtib viis aastat.

4. Korraldaja edastab sertifikaadi pädevale asutusele, kes andis artiklis 5 osutatud loa.
5. Pädevad asutused registreerivad sertifitseeritud korraldajad TRACESis.
6. Kui lõikes 2 sätestatud tingimused ei ole täidetud, teavitab sertifitseerimisasutus sellest korraldajat ja pädevat asutust, kes peatab korraldaja loa veoks kolmandatesse riikidesse vastavalt artikli 6 lõikele 4.
7. Sertifitseerimisasutused teevad vähemalt kaks etteteatamata hindamist korraldaja poolt sertifikaadi viieaastasel kehtivusajal läbi viidud teekondade kohta, et kontrollida lõikes 2 loetletud tingimuste täitmist.
8. Sertifitseerimisasutus saadab etteteatamata hindamiste aruanded korraldajale ja pädevale asutusele ning teavitab neid pärast etteteatamata kontrolle tõsisest nõuete rikkumistest. Sellisel juhul peatab pädev asutus korraldaja loa veoks kolmandatesse riikidesse vastavalt artikli 6 lõikele 4. Need etteteatamata hindamised ei piira määruse (EL) 2017/625 kohaselt tehtavat ametlikku kontrolli.
9. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 49 vastu rakendusakte, et täiendavalt kehtestada hindamiste käigus kontrollitavad elemendid ja hindamiste sagedus.

Artikkel 34

Kontrollpunktid kolmandates riikides

1. Kolmandates riikides on loomadel puhkeaeg ainult kontrollpunktides, mis vastavad nõuetele, mis on vähemalt samaväärsed määruses (EÜ) nr 1255/97 sätestatud nõuetega, ja mis on kantud lõikes 3 osutatud loetellu.
2. Kolmandates riikides asuvad kontrollpunktid lisatakse lõikes 3 sätestatud loetellu üksnes juhul, kui sertifitseerimisasutus on väljastanud sertifikaadi, et neil on vahendid määruses (EÜ) nr 1255/97 sätestatud nõuetega samaväärsete nõuete täitmiseks. Sertifikaat kehtib viis aastat. Kontrollpunkti käitaja või korraldaja võib taotleda komisjonilt kontrollpunkti lisamist lõikes 3 osutatud loetellu.
3. Komisjon kiidab artikli 49 kohaste rakendusaktidega heaks loetelu kontrollpunktidest, mis vastavad määruses (EÜ) nr 1255/97 sätestatud standarditega samaväärsetele standarditele. Loetelu tehakse TRACESis kättesaadavaks.
4. Komisjon eemaldab kontrollpunkti lõikes 3 osutatud nimekirjast, kui sertifitseerimisasutuse hinnangu või komisjoni auditi põhjal on tõendeid, et kontrollpunkt ei vasta enam määruses (EÜ) nr 1255/97 sätestatud standarditega samaväärsetele standarditele. Kohaldatakse artiklis 49 osutatud menetlust.

Artikkel 35

Liitu toodavad loomad

1. Loomi liitu toovad vedajad teevad järgmist:
 - a) tagavad, et loomi veetakse kolmandas riigis asuvast lähtekohast kuni liidus asuva sihtkohani kooskõlas käesoleva määrusega või tingimustel, mille liit on tunnistanud samaväärseteks käesolevas määruses sätestatudutega;
 - b) täidavad TRACESis III lisa punktis 1 esitatud teekonnalehe, märkides sinna eelkõige kolmandast riigist lahkumise koha, kuupäeva ja kellaaja.

2. Kolmandatest riikidest ja territooriumidelt liitu toodavate loomadega kaasas olev ametlik tervisesertifikaat peab sisaldama lähtekoha pädeva asutuse kinnitust selle kohta, et teekonna planeerimine vastab nõuetele, mis on vähemalt samaväärsed käesoleva määruse omadega.
3. Pikkade teekondade puhul vaatab kolmanda riigi lähtekoha pädev asutus teekonnalehe TRACESis enne lahkumist läbi ja kiidab selle heaks.

Artikkel 36

Läbi liidu territooriumi veetavad loomad

Kui loomi veetakse kolmandas riigis asuvast päritolukohast samas või muus kolmandas riigis asuvasse sihtkohta ja nad läbivad liidu territooriumi, tagavad ettevõtjad, et liidu territooriumil kulgeva teekonna osa jooksul järgitakse käesoleva määruse eeskirju, v.a maksimaalse teekonna kestuse sätteid, mis on sätestatud artikli 27 lõigetes 1, 2 ja 3, artiklis 28, artikli 29 lõigetes 1 ja 2 ning I lisa V peatüki punktis 2.2.

VIII PEATÜKK

PÄDEVATE ASUTUSTE KOHUSTUSED

Artikkel 37

Koolitused

1. Artikli 10 kohaldamiseks määravad liikmesriigid pädeva asutuse, mis vastutab järgmise eest:
 - a) tagab loomade veoga tegelevatele juhtidele, saatjatele ja loomade heaoluga tegelevatele töötajatele asjaomaste loomaliikide ja -kategooriate puhul sobivate koolituskursuste kättesaadavuse;
 - b) peab juhtidele, saatjatele ja loomade heaoluga tegelevatele töötajatele kättesaadavate heakskiidetud koolituskursuste nimekirja;
 - c) korraldab juhtide, saatjate ja loomade heaoluga tegelevate töötajate teadmiste kontrollimiseks sõltumatu lõpueksami, mille sisu on asjaomaste loomakategooriate puhul asjakohane ja vastab asjaomasele veoetapile;
 - d) väljastab pädevustunnistusi sõltumatu lõpueksami sooritamise kohta;
 - e) määrab kindlaks punktis a osutatud koolituskursuste sisu ja punktis b osutatud eksami läbiviimise korra.
2. Lõikes 1 osutatud koolituskursused hõlmavad vähemalt järgmisi pädevusi, teadmisi ja oskusi:
 - a) loomade heaoluga seotud kohustused, eelkõige need, mis on sätestatud I ja II lisas;
 - b) loomade liigiomane käitumine ning nende füsioloogilised ja etoloogilised vajadused teekonnal;
 - c) loomade heaoluga seotud riskide minimeerimise võimalused teekonna ajal;
 - d) loomade positiivsetest ja negatiivsetest emotsioonidest, sh mis tahes kannatustest märkuandmise äratundmine teekonna ajal;

- e) transpordivahendisse paigutatud loomade jaoks ette nähtud seadmete kasutamine ja hooldamine;
- f) näitajate jälgimise meetodid vastavalt artiklile 26 ning
- g) artikli 8 kohased situatsiooniplaanid.

Artikkel 38 *Pädevustunnistus*

1. Pädev asutus annab TRACESis pädevustunnistuse, kui on täidetud järgmised tingimused:
 - a) taotleja on edukalt sooritanud artikli 37 lõike 1 punktis c osutatud lõpueksami;
 - b) taotleja on esitanud kirjaliku kinnituse selle kohta, et ta ei ole kolme aasta jooksul enne kõnealuse tunnistuse taotlemist toime pannud artiklis 44 sätestatud tõsist rikkumist.
2. Pädev asutus ei anna pädevustunnistust, kui mõni teine pädev asutus on keelanud taotlejal loomade käitlemise.
3. Pädevustunnistus sisaldab V lisa 4. jaos osutatud andmeid. See kehtib kuni viis aastat alates väljaandmise kuupäevast.
4. Liikmesriigid tunnistavad teistes liikmesriikides antud kehtivaid pädevustunnistusi.
5. Liikmesriigid võivad käesoleva määruse kohaldamisel tunnistada pädevustunnistustega samaväärseteks ka kvalifikatsiooni, mis on omandatud muul eesmärgil kui pädevustunnistuse saamiseks, tingimusel et selle omandamise tingimused on samaväärsed käesolevas artiklis sätestatutega. Pädevad asutused teevad interneti kaudu avalikkusele kättesaadavaks ja ajakohastavad selliste kvalifikatsioonide loetelu, mis on tunnistatud pädevustunnistusega samaväärseks.
6. Pädevad asutused tunnistavad käesoleva määruse alusel antud pädevustunnistuse TRACESis kehtetuks, kui seda sertifikaati omav isik ei tõenda enam piisavat pädevust, teadmisi või teadlikkust oma ülesannetest.

Artikkel 39 *Väljumispunktide määramine*

Liikmesriigid

- a) määravad väljumispunktid, mille kaudu võib toimuda loomade vedu kolmandatesse riikidesse;
- b) kannavad oma territooriumil asuvad määratud väljumispunktid TRACESisse ja ajakohastavad seda teavet korrapäraselt.

See teave tehakse TRACESis avalikult kättesaadavaks.

Artikkel 40 *Loomaveolaevade kontroll peale- ja mahalaadimisel*

1. Enne loomade laadimist loomaveolaevale kontrollib pädev asutus laeva, et veenduda eelkõige järgmises:

- a) loomaveolaev on ehitatud ja varustatud vastavalt veetavate loomade arvule ja liigile;
 - b) veoruumid, kuhu loomad paigutatakse, on heas seisukorras;
 - c) I lisa IV peatükis osutatud seadmed on töökorras;
 - d) loomaveolaeva riskiprofiil on sadamariigi kontrolli käsitleva vastastikuse mõistmise Pariisi memorandumi kohaselt standardne või madal.
2. Enne loomade laadimist loomaveolaevale või sealt mahalaadimist kontrollib pädev asutus laeva, et veenduda eelkõige järgmises:
- a) loomad on valmis teekonda jätkama;
 - b) peale- ja mahalaadimistoimingud vastavad I lisa III peatüki punkti 2 nõuetele;
 - c) söötmise ja jootmise korraldus vastab I lisa IV peatüki punkti 2 nõuetele.

Artikkel 41

Kontaktasutused, kes käsitlevad loomade kaitset veo ajal

1. Kontaktasutustel, kes käsitlevad loomade kaitset veo ajal ja on määratud kooskõlas määruse (EL) 2017/625 artikli 103 lõikega 1, on lisaks määruses (EL) 2017/625 sätestatud ülesannetele ja kohustustele järgmised ülesanded:
- a) vastastikune abi käesoleva määruse sujuva kohaldamise hõlbustamiseks, sh maanteel, raudteel või laeval veetavate loomade vedude hilinemise või kolmandate riikide poolse saadetiste tagasilükkamise korral;
 - b) käesoleva määruse järgimist käsitlevate nõuannete ja parimate tavade vahetamine.
2. Komisjon korraldab lõikes 1 osutatud kontaktasutuste võrgustiku korrapäraseid kohtumisi, et hõlbustada käesoleva määruse ühetaolise täitmise tagamist liidus.

IX PEATÜKK KARISTUSED

Artikkel 42

Nõuetele täitmise tagamiseks rakendatavad meetmed ja karistused

Ilma et see piiraks määruse (EL) 2017/625 kohaldamist, sätestavad liikmesriigid eeskirjad meetmete ja karistuste kohta, mida kohaldatakse käesoleva määruse rikkumise toime pannud füüsilise isiku või rikkumise eest vastutava juriidilise isiku suhtes. Eelkõige teevad liikmesriigid süstemaatiliselt järgmist:

- a) uurivad kahtlustatavaid rikkumisi, et kahtlustele kinnitust leida või need kõrvaldada;
- b) võtavad rikkumise avastamise korral asjakohaseid meetmeid, sh rikkumise lõpetamiseks, ning
- c) kohaldavad käesoleva peatüki ja määruse (EL) 2017/625 kohaseid karistusi käesoleva määruse rikkumise toime pannud füüsilise isiku või rikkumise eest vastutava juriidilise isiku suhtes.

Artikkel 43
Karistused käesoleva määruse rikkumise eest

1. Ilma et see piiraks määruse (EL) 2017/625 kohaldamist, tagavad liikmesriigid, et käesoleva määruse rikkumise toime pannud füüsilise isiku või rikkumise eest vastutava juriidilise isiku suhtes kohaldatakse halduskaristusi vastavalt käesolevale määrusele ja siseriiklikule õigusele. Liikmesriigid võivad kasutada ka kriminaalkaristusi.
2. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva määruse ja siseriikliku õiguse asjakohaste sätete kohaselt kohaldatavad karistused on proportsionaalsed rikkumiste raskusastmega ning piisavalt rasked, et tõhusalt karistada ja ära hoida edasisi rikkumisi.
3. Karistuste määramisel, sh rahaliste karistuste summa kindlaksmääramisel vastavalt lõikele 5, võtavad liikmesriigid arvesse rikkumise laadi, raskusastet ja ulatust, sh kahju asjaomaste loomade heaolule, nende arvu, tüüpi, vanust või haavatavust, rikkumise kestust, selle korduvust ja samaaegsete rikkumiste kuhjumist ning seda, kas rikkumine pandi toime tahtlikult või hooletuse tõttu.
4. Raskendavate asjaoludena käsitatakse järgmist:
 - a) pettuse või eksitava tegevuse või võltsitud või teadaolevalt kehtetute dokumentide/sertifikaatide kasutamise teel toime pandud rikkumised;
 - b) valede või eksitavate andmete tahtlik esitamine teekonnalehtedel.
5. Tõsise rikkumise korral tagavad liikmesriigid, et seda tõsist rikkumist karistatakse haldustrahviga, mille miinimumsumma on vähemalt saadetise väärtus. Kolmeaastase ajavahemiku jooksul korduva tõsise rikkumise korral tagavad liikmesriigid, et seda tõsist rikkumist karistatakse haldustrahvidega, mille miinimumsumma on vähemalt kahekordne saadetise väärtus.

Karistuste hoiatava mõju tagamiseks võivad liikmesriigid võtta arvesse rikkumise toime pannud füüsilise isiku või rikkumise eest vastutava juriidilise isiku majanduslikku olukorda. Selleks võivad liikmesriigid kooskõlas siseriikliku õigusega kohaldada süsteemi, mille kohaselt määratakse rahaline karistus, mis arvutatakse protsendina rikkumise eest vastutavaks peetava ettevõtja käibest.

Artikkel 44
Tõsised rikkumised

Tõsiseks rikkumiseks loetakse järgmised tahtlikult või ettevaatamatuse tõttu toime pandud rikkumised:

- a) veetakse raskete lahtiste haavade, prolapside ja murdunud jäsemetega loomi;
- b) veetakse loomi, kes ei ole veel vedamiseks ettenähtud vanuses;
- c) veetavate loomade veoruumi kõrgus on alla 80 % I lisa III peatüki punktis 6 sätestatud kõrguse nõuetest;
- d) veetavate loomade veoruumi mõõtmed on alla 80 % I lisa VII peatükis sätestatud ruuminõuetest;
- e) teekonna kestus (v.a puhkeajad) ületab maksimaalset teekonna kestust 30 % võrra;
- f) veeloomi veetakse ilma II lisa kohaseid veenäitajaid jälgimata;

- g) loomi veetakse pikkadel teekondadel ilma korraldaja loata, vedaja loata või transpordivahendi vastavussertifikaadita või juhi või saatja pädevustunnistusega;
- h) loomi veetakse pikkadel teekondadel, ilma et pädev asutus oleks teekonnalehe heaks kiitnud;
- i) loomi veetakse kolmandas riigis asuvasse sihtkohta ilma artikli 33 kohase kehtiva sertifikaadita loomade veoks kolmandatesse riikidesse.

Artikkel 45
Muud karistused

1. Käesolevas peatükis sätestatud karistused ei piira muid pädevate asutuste poolt tuvastatud rikkumise korral kohaldatavaid karistusi, eelkõige:
 - a) rikkumisega seotud sõiduki või loomaveolaeva edasisõidu keelamine;
 - b) sõiduki või loomaveolaeva või veetavate loomade konfiskeerimine;
 - c) korraldaja või vedaja loa peatamine või tühistamine;
 - d) loomade veoga seotud ettevõtja majandustegevuse täielik või osaline peatamine või lõpetamine.
2. Liikmesriigid määravad kindlaks lõikes 1 osutatud karistuste kestuse.

X PEATÜKK

MENETLUSSÄTTED

Artikkel 46
Aruanne loomade heaolu kohta veol

1. Komisjon avaldab [viis aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] ja seejärel iga viie aasta tagant seirearuande loomade heaolu olukorra kohta seoses loomade veoga liidus, tuginedes TRACESis vastavalt artiklile 26 registreeritud andmetele ja muudele asjakohastele andmetele.
2. Lõikes 1 osutatud aruandluse eesmärgil esitavad liikmesriigid komisjonile selle aruande ettevalmistamiseks vajaliku teabe.

Artikkel 47
Lisade muutmine

1. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 48 vastu delegeeritud õigusakte, et ajakohastada I lisa I, II, V ja VII peatükis ning II lisa olevaid tehnilisi eeskirju, et võtta arvesse tehnika arengut ja kättesaadavaid teadussaavutusi, sh EFSA teaduslikke arvamusi, ning sotsiaalseid, majanduslikku ja keskkonnamõju seoses järgmisega:
 - a) transpordivahendite projekteerimine ja hooldus;
 - b) käitlemisvahendid;
 - c) veega seotud nõuded, sh veenäitajate piirnormid, ja veeseire nõuded;
 - d) söötmisnõuded;

- e) veovalmidus;
 - f) peale- ja mahalaadimistavad;
 - g) käitlemine veo ajal ja pärast seda;
 - h) veeremilaevadel ja õhuteed pidi vedamise tingimused;
 - i) veotavad;
 - j) ruuminõuded ja loomkoormuse nõuded.
2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 49 vastu rakendusakte, et ajakohastada III lisas esitatud teekonnalehtede vorme ja IV lisas esitatud tõendi näidist.

Artikkel 48

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates käesoleva määruse jõustumise kuupäevast. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad lõikes 2 osutatud volituste delegeerimise mis tahes ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Lõike 2 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 49

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab alaline taime-, looma-, toidu- ja söödakomitee, mis on loodud määruse (EÜ) nr 178/2002 artikli 58 lõike 1 kohaselt. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

3. Kui komitee oma arvamust ei esita, ei võta komisjon rakendusakti eelnõu vastu ja kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artikli 5 lõike 4 kolmandat lõiku.

Artikkel 50

Dokumentidega seotud rakendusvolitused

Komisjon võib artikli 49 kohaste rakendusaktidega sätestada eeskirjad elektrooniliste lubade, sertifikaatide, tunnistuste ja teekonnalehtede väljaandmist ning elektroonilise allkirja kasutamist käsitlevate artiklite 6, 9, 12, 13 ja 38 ühetaoliseks kohaldamiseks.

XI PEATÜKK MUUD SÄTTED

Artikkel 51

Andmekaitse seoses lubade, teekonnalehtede, reaalarajas positsioneerimise süsteemide ning sertifikaatide ja tunnistustega

1. II peatükis osutatud lubade, IV peatükis osutatud teekonnalehtede ja VIII peatükis osutatud tunnistuste puhul on vastavalt rakendusmääruse (EL) 2019/1715 artiklile 11 kaasvastutavad töötlejad määruse (EL) 2018/1725 artikli 28 ja määruse (EL) 2016/679 artikli 26 tähenduses komisjon ja liikmesriigid.
2. Artiklis 24 osutatud reaalarajas positsioneerimise süsteemide puhul on vastutav töötleja määruse (EL) 2018/1725 artikli 3 lõike 8 tähenduses komisjon.
3. Artikli 24 lõikes 3 osutatud teabesüsteemis talletatud andmetele on juurdepääs üksnes komisjonil, et saada TRACESis artikli 24 lõikes 5 osutatud teavet.
4. Lisaks rakendusmääruse (EL) 2019/1715 artikli 10 kohaselt töödeldavate andmete kategooriatele töödeldakse artiklis 24 osutatud reaalarajas positsioneerimise süsteemi kaudu saadud andmeid ja juhi nime ja telefoninumbriga seotud teekonnalehe andmeid ainult määruse (EL) 2017/625 artiklis 2 määratletud ametliku kontrolli ja muude ametlike toimingute tegemiseks.
5. Lühikeste ajavahemike järel salvestatud positsioneerimisandmeid säilitatakse artikli 24 lõikes 3 osutatud teabesüsteemis kuus aastat.
6. II peatükis osutatud lubadega ja VIII peatükis osutatud tunnistustega seotud isikuandmeid säilitatakse TRACESis kogu nende lubade ja tunnistuste kehtivusaja jooksul ja kuus aastat pärast nende aegumist või tühistamist.

Artikkel 52

Rangemad riiklikud meetmed

Käesolev määrus ei takista liikmesriike võtmast rangemaid riiklikke meetmeid loomade kaitse parandamiseks täielikult liikmesriigi territooriumil toimuva veo ajal või veo ajal, mis toimub üksnes liikmesriigi territooriumil asuva lähtekoha ja kolmandas riigis asuva sihtkoha vahel, tingimusel et need meetmed ei takista siseturu tõrgeteta toimimist.

Liikmesriigid teavitavad komisjoni sellistest siseriiklikest eeskirjadest enne nende vastuvõtmist. Komisjon juhib neile eeskirjadele teiste liikmesriikide tähelepanu.

Artikkel 53
Mobiilirakendus

1. [Viis aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] töötab komisjon välja ja teeb ettevõtjatele ja pädevatele asutustele kättesaadavaks mobiilirakenduse, mis võimaldab täita loomade veoga seotud haldusülesandeid. Rakendusel on TRACESiga ühendatud vähemalt järgmised funktsioonid:

- a) teekonnalehe osade loomine ja ajakohastamine TRACESi registreeritud kasutajate poolt;
 - b) teekonnalehe esitamine heakskiitmiseks;
 - c) nõutavate veoruumi mõõtmete arvutamine;
 - d) veovalmiduse kontrolli tööriistad;
 - e) ilmaennustuse kontrollimise vahendid.
2. [Viis aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] kehtestab komisjon artikli 49 kohaste rakendusaktidega üksikasjalikud kirjeldused lõikes 1 osutatud rakenduse väljatöötamiseks.

Artikkel 54
Aruandlus ja hindamine

1. [Kümme aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] hindab komisjon käesolevat määrust ja esitab peamiste järelduste kohta aruande Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele.
2. Lõikes 1 osutatud aruandluse eesmärgil esitavad liikmesriigid komisjonile selle aruande ettevalmistamiseks vajaliku teabe.

Artikkel 55
Erand

Erandina käesolevast määrusest võib liikmesriik jätkuvalt kohaldada kehtivaid siseriiklikke sätteid seoses riigi kõige kaugematest piirkondadest pärit loomade veoga või sellistesse piirkondadesse saabuvate loomade puhul. Liikmesriigid teatavad sellest komisjonile.

XII PEATÜKK

ÜLEMINEKU- JA LÕPPSÄTTED

Artikkel 56
Kehtetuks tunnistamine

1. Nõukogu määrus (EÜ) nr 1/2005 tunnistatakse kehtetuks.
2. Viiteid kehtetuks tunnistatud määrusele käsitatakse viidetena käesolevale määrusele ning neid loetakse vastavalt VI lisas esitatud vastavustabelile.

Artikkel 57
Nõukogu määruse (EÜ) nr 1255/97 muudatused

Nõukogu määrust (EÜ) nr 1255/97 muudetakse järgmiselt.

Artiklisse 3 lisatakse järgmised punktid:

- „e) olema varustatud neis hoitavate loomaliikide ja -kategooriate jaoks sobivalt;
- f) olema piisava suurusega, et mahutada vähemalt veoautokoormatäit loomi, pidades kinni nõukogu direktiivides 2008/119/EÜ⁶⁰ ja 2008/120/EÜ⁶¹ sätestatud ruuminõuetest.“

Artiklisse 5 lisatakse järgmine punkt:

- „j) pidama TRACESis broneerimissüsteemi, mis võimaldab korraldajatel näha ja broneerida saadaolevaid aegu.“

Artikkel 58
Üleminekusäte

Nõukogu määruse (EÜ) nr 1/2005 I lisa I peatüki punkti 2 alapunkti e, I lisa V peatükki, I lisa VI peatüki punkti 3.1 ja I lisa VII peatükki kohaldatakse kuupäevani, mil hakatakse kohaldama käesoleva määruse I lisa I peatüki punkti 1 alapunkti h, artikleid 27–30 ja I lisa VII peatükki.

Artikkel 59
Jõustumine ja kohaldamine

1. Käesolev määrus jõustub kahekümnenadal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.
2. Seda kohaldatakse alates kuupäevast, mil möödub kaks aastat käesoleva määruse jõustumisest, kui lõigetes 3 ja 4 ei ole sätestatud teisiti.
3. Artikli 13 lõike 2 punkti d, artikli 44 lõiget 5, artiklit 44, I lisa I peatüki punkti 10, I lisa II peatüki punkti 2.5 ja I lisa V peatüki punkti 3.3 kohaldatakse alates kuupäevast, mil möödub kolm aastat käesoleva määruse jõustumisest.
4. Artikli 24 lõikeid 1–4, artiklit 51, artikleid 27–30, VII peatükki, I lisa I peatüki punkti 1 alapunkti h ja I lisa VII peatükki kohaldatakse alates kuupäevast, mil möödub viis aastat käesoleva määruse jõustumisest.

⁶⁰ Nõukogu 18. detsembri 2008. aasta direktiiv 2008/119/EÜ, milles sätestatakse vasikate kaitse miinimumnõuded (ELT L 10, 15.1.2009, lk 7).

⁶¹ Nõukogu 18. detsembri 2008. aasta direktiiv 2008/120/EÜ, milles sätestatakse sigade kaitse miinimumnõuded (ELT L 47, 18.2.2009, lk 5).

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.
Brüssel,

*Euroopa Parlamendi nimel
president*

*Nõukogu nimel
eesistuja*

FINANTSSELGITUS

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

1.3. Ettepanek/algatus käsitleb

1.4. Eesmärgid

1.4.1. Üldeesmärgid

1.4.2. Erieesmärgid

1.4.3. Oodatavad tulemused ja mõju

1.4.4. Tulemusnäitajad

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

1.5.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.

1.5.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid

1.5.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega

1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang

1.6. Ettepaneku/algatuse kestus ja finantsmõju

1.7. Ettenähtud eelarve täitmise viisid

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse reeglid

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus

2.2.2. Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta

2.2.3. Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal).

2.3. Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

- 3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub**
- 3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele**
 - 3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade*
 - 3.2.2. Hinnanguline tegevusassigneeringutest rahastatav väljund*
 - 3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade*
 - 3.2.3.1. Hinnanguline personalivajadus*
 - 3.2.4. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga*
 - 3.2.5. Kolmandate isikute rahaline osalus*
- 3.3. Hinnanguline mõju tuludele**

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb loomade kaitset vedamise ja sellega seotud toimingute ajal ning millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 1255/97 ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1/2005

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

Rubriik 1. Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond

1.3. Ettepanek/algatus käsitleb

☐ uut meetet

☐ uut meetet, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest⁶²

✓ olemasoleva meetme pikendamist

☐ ühe või mitme meetme ümbersuunamist teise või uude meetmesse või ühendamist teise või uue meetmega

1.4. Eesmärgid

1.4.1. Üldeesmärgid

Ettepaneku eesmärk on parandada loomade kaitset vedamise ajal, panustades nii nende suuremasse heaolusse kui ka kestlikumasse toidutootmisse.

1.4.2. Erieesmärgid

Erieesmärk nr

Ajakohastada loomade veo kehtivaid tingimusi, võttes arvesse uusimaid teaduslikke ja tehnoloogilisi edusamme, et tagada heaolu kõrgem tase ja loomse toidu parem kvaliteet.

Panustada loomade veoeskirjade paremasse ja ühtlustatud täitmise tagamisse ELi tasandil, tugevdades ametlikke kontrolle, mis on seotud loomade kaitsega vedamise ajal ja digitaliseerides kogu loomade vedamise protsessi, et vähendada ettevõtjate ja pädevate asutuste halduskoormust.

1.4.3. Oodatavad tulemused ja mõju

Märkige, milline peaks olema ettepaneku/algatuse oodatav mõju toetusesaajatele/sihtrühmale.

Erieesmärk nr 1

– Lühemad teekonna kestused

– Paremini ühtlustatud ja ühtsem lähenemisviis tapmise eesmärgil veetavate loomade ning viie peamise põllumajandusloomaliigi teekonna kestuse arvutamiseks

– Ruuminõuete suurendamine

– Selgemad ja konkreetsemad tingimused loomade eri liikide ja kategooriate jaoks

– Paremad tingimused haavatavate loomakategooriate, näiteks tiinete loomade, võõrutamata vasikate ja tootliku eluea lõppu jõudnud munakanade jaoks

⁶²

Vastavalt finantsmääruse artikli 58 lõike 2 punktile a või b.

- Tingimuste parandamine loomaveolaevadel
- Nõuetele vastavust kinnitav välissertifitseerimine väljaspool liidu piire
- Rangemad tingimused loomade eksportimiseks EList kolmandatesse riikidesse
- Uued ja konkreetsemad nõuded koerte ja kasside ning veeloomade vedamiseks
- Selgemad eeskirjad loomade kokkupuute vähendamiseks äärmuslike temperatuuridega (s.o väga madal või ülikõrge temperatuur) vedamise ajal

Erieesmärk nr 2

- Siseturu moonutuste vähendamine
- Teabe jagamise vahendite ajakohastamine
- Kogu protsessi digiüleminek ning vajalike dokumentide ja halduskoormuse vähendamine
- Ühtlustatud lähenemisviis karistussüsteemile ja ühine arusaam nõuetele mittevastavuste raskusastmest
- Reaalajas jälgimissüsteem, millega tagatakse parem reageerimine veo ajal toimuvatele juhtumitele

1.4.4. Tulemusnäitajad

Märkige, milliste näitajate abil jälgitakse edusamme ja saavutusi.

Erieesmärk nr 1

- Teekonna kestused
- Vedamise ajal vigastatud loomade arv ja osakaal
- Tervise- ja füüsilise seisundi probleemidega (ülekuumenemine või alajahtumine, pikaajaline janu ja nälg) loomade arv ja osakaal
- Saabumisel surnud loomade arv ja osakaal
- Loomade vedamiste arv
- Vähem mittevastavusi

Erieesmärk nr 2

- Süsteemil TRACES põhineva digirakenduse kasutamise arendamine

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühiki- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

Ettepaneku eesmärk on parandada loomade heaolu ning edendada nõuete täitmise tagamise ja järgimise ühtlustatud taseme saavutamist. Ettepanekuga ajakohastatakse eeskirju, mis käsitlevad loomade heaolu vedamise ajal kooskõlas uusimate teaduslike ja tehnoloogiliste edusammudega, et suurendada loomade heaolu ning tagada ettevõtjatele õiglane konkurents. Süsteemi TRACES arendatakse edasi, et käsitleda kõiki sertifikaate, lube ja heakskiitmisi elektrooniliselt, mis võimaldab kõigil pädevatel asutustel ELis pääseda juurde loomade veoga seotud asjakohastele andmetele. Lisaks sellele on süsteemis TRACES kättesaadav maanteeõidukite reaalajas jälgimine, et teha paremini kindlaks teekonna kestuste nõuetele vastavus.

Rahaliste vahendite vajadus algab 2024. aastal uuringuga uue tehnoloogia kasutamise meetodite ja digiülemineku kohta, et hõlbustada vedamise ajal loomade heaolu käsitlevate eeskirjade rakendamist ja täitmise tagamist. Edasistel aastatel tegeletakse nende vahendite kavandamise ja hooldamisega.

- 1.5.2. *ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.*

Pärast vedamismääruse vastuvõtmist on tehtud teaduslikke edusamme, tehnoloogia võimaldab eeskirju tõhusamalt rakendada ja ELi kodanikud pööravad suuremat tähelepanu loomade heolule. Liikmesriikidel on sageli probleeme samade sätete tõlgendamisega, mille tõttu on veoeeskirjade täitmise tase liikmesriikides sageli erinev. Liikmesriigid on võtnud vastu ka omad heaolu käsitlevad eeskirjad, mille puhul on uued nõuded viidud vastavusse viimaste kättesaadavate teaduslike teadmistega. Sellest tekivad moonutused siseturul ja kõigi asjaomaste osalejate võrdsetes tingimustes.

Käesoleva ettepanekuga võetakse vedamise puhul arvesse kõige hiljutisemaid teaduslikke nõuandeid, see panustab nii loomade kui ka loomsete saadustega kauplemisse, austades võrdseid tingimusi ning parandades ELis kariloomade heaolu. Siseturg paraneks ning ELi kõrgeid väärtusi loomade heaolu valdkonnas oleks lihtsam üleilmsel tasandil edendada.

- 1.5.3. *Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid*

ELi loomade heaolu õigusaktide toimivuskontroll (hindamine) näitab, et märkimisväärseid edusamme teaduse ja tehnoloogia valdkonnas, uusi ühiskondlikke suundumusi ja kestlikkusega seotud probleeme ei kajastata täielikult kehtivas määruses. Liikmesriigid on tegelenud nende teaduslike ebakõladega siseriiklike õigusaktide abil, mis tekitab liidus ebavõrdseid tingimusi.

Lisaks sellele on raske kehtivaid veoeeskirju rakendada ja nende täitmist tagada, mis põhjustab loomade heaolu ebahütlase taseme ning ebavõrdsed tingimused ELi turul.

Teabevahetus liikmesriikide pädevate asutuste ja erinevate sidusrühmadega, komisjoni auditite tulemused ja riiklike ekspertide kindlaks tehtud parimad tavad näitavad, et vajatakse selgemaid norme ja kohustusi, et edendada ühtset rakendamist ja nõuete täitmise tagamist liidus.

- 1.5.4. *Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega*

Määrus moodustab osa ühtse turu programmi toidu tegevussuunast ja see hakkab toimima koosmõjus ühise põllumajanduspoliitikaga. Kuigi see ettepanek kaldub edendama loomade heaolu tarbijanõudluse kaudu, on ühisel põllumajanduspoliitikal eri vahendeid, et suurendada toidu tootvate loomade heaolu tootjatele makstavate toetuste (ökokavad, maaelu arengu meetmed loomade heaolu valdkonnas, investeringud, koolitus, nõustamisteenused, kvaliteedikavad jms) kaudu.

- 1.5.5. *Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang*

Kulud kaetakse ühtse turu programmi toidu tegevussuunast, võttes arvesse, et käesoleva määruse eesmärgid aitavad saavutada programmi ühte põhieesmärki, s.o

kestlikku ja vastupanuvõimelist toidutootmist ning ELi strateegia „Talust taldrikule“ eesmäärke.

1.6. Ettepaneku/algatuse kestus ja finantsmõju

☐ Piiratud kestusega

- ☐ hõlmab ajavahemikku [PP/KK]AAAA–[PP/KK]AAAA
- ☐ finantsmõju kulukohustuste assigneeringutele avaldub ajavahemikul AAAA–AAAA ja maksete assigneeringutele ajavahemikul AAAA–AAAA.

✓ Piiramatu kestusega

- Rakendamise käivitumisperiood hõlmab ajavahemikku 2024–2027,
- millele järgneb täieulatuslik rakendamine.

1.7. Ettenähtud eelarve täitmise viisid⁶³

✓ Otsene eelarve täitmine komisjoni poolt

- ✓ tema talituste kaudu, sealhulgas kasutades liidu delegatsioonides töötavat komisjoni personali;
- ✓ rakendusametite kaudu

☐ Jagatud eelarve täitmine koostöös liikmesriikidega

☐ Kaudne eelarve täitmine, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on delegeeritud:

- ☐ kolmandatele riikidele või nende määratud asutustele;
- ☐ rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (nimetage);
- ☐ Euroopa Investeeringuspankale ja Euroopa Investeeringufondile;
- ☐ finantsmääruse artiklites 70 ja 71 osutatud asutustele;
- ☐ avalik-õiguslikele asutustele;
- ☐ avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, sel määral, mil neile antakse piisavad finantstagatised;
- ☐ liikmesriigi eraõigusega reguleeritud asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kellele antakse piisavad finantstagatised;
- ☐ asutustele või isikutele, kellele on delegeeritud Euroopa Liidu lepingu V jaotise kohaste ühise välis- ja julgeolekupoliitika erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis.
- Kui märgitud on mitu eelarve täitmise viisi, esitage üksikasjad rubriigis „Märkused“.

Märkused

[...]
[...]

⁶³ Eelarve täitmise viise koos viidetega finantsmäärusele on selgitatud BUDGpedia veebisaidil <https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx>

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse reeglid

Märkige sagedus ja tingimused.

Määrus sisaldab sätteid, et koguda andmeid ja iga-aastaseid näitajaid loomade heaolu kohta.

Määrusega nõutakse, et liikmesriigid ja ettevõtjad sisestaksid kogu teabe süsteemi TRACES ning et liikmesriikide pädevad asutused teataksid igal aastal komisjonile andmed seire ja hindamise eesmärgil.

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. *Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus*

Kooskõlas Euroopa Komisjoni juhtimisaruandega viib tervise ja toiduohutuse peadirektoraat (SANTE) oma tegevust ellu vastavuses kohaldatavate õigusnormidega, töötab avatud ja läbipaistval viisil ning järgib ootuspäraseid kõrgetasemelisi kutse- ja eetikastandardeid.

Meetmeid, mille eesmärk on kaitsta loomi vedamise ajal, rakendatakse eelarve otsese täitmise kaudu, kasutades finantsmääruses ette nähtud eelarve täitmise viise: otsene eelarve täitmine võimaldab sõlmida toetuslepinguid ja teenuste hankelepinguid toetusesaajate ja töövõtjatega, kes on otseselt kaasatud tegevusse, millega aidatakse kaasa liidu poliitika elluviimisele. Komisjon tagab rahastatavate meetmete tulemuste otsese seire. Rahastatavate meetmetega seotud maksete tegemise korda kohandatakse vastavalt finantstehingutega seotud riskidele.

Komisjoni kontrollide tulemuslikkuse, tõhususe ja säästlikkuse tagamiseks on strateegia eesmärk eel- ja järelkontrollide tasakaal ning kooskõlas finantsmäärusega keskendutakse toetuste/lepingute rakendamise kolmele põhietapile:

- määruse poliitikaeesmärkidele vastavate ettepanekute/pakkumuste valimine;
- tegevus-, järelevalve- ja eelkontrollid, mis hõlmavad projekti rakendamist, riigihankeid, eelmakseid ning vahe- ja lõppmakseid;
- tehingute valimi järelkontroll toimub ka toetusesaajate tegevuskohtades, tõhususe kaalutlustel tavaliselt riskipõhise tehingute valimi põhjal.

Tervise ja toiduohutuse peadirektoraadi (SANTE) suhtes kohaldatakse halduskontrolle, sh eelarvekontrolli ja aastaaruandeid, mille koostavad Euroopa Kontrollikoda ja komisjoni siseauditi talitus, ELi eelarve täitmisele iga-aastast heakskiidu andmist ning Euroopa Pettustevastase Ameti (edaspidi „OLAF“) võimalikke uurimisi, et tagada eraldatud ressursside nõuetekohane kasutamine.

Kooskõlas komisjoni sisekontrolliraamistikuga⁶⁴ on tervise ja toiduohutuse peadirektoraat koostanud sisekontrolli strateegia, mis keskendub finantsjuhtimisele ja selle vastavusele finantsmäärusele, eelkõige seoses viie kontrollieesmärgiga⁶⁵ ning

⁶⁴ C(2017) 2373, 19.4.2017.

⁶⁵ Kooskõlas COSO sisekontrolli mudeliga, mis võeti vastu komisjoni sisekontrolli raamistiku viimases versioonis: C(2017) 2373, 19.4.2017, 3. Teatis komisjonile sisekontrolli raamistiku muutmise kohta

kulutõhusate ja tulemuslike kontrollide ning pettusevastaste meetmete peamise põhimõtetega. Strateegia on pidevalt arenev dokument, mida ajakohastatakse korrapäraselt ja mille võtab vastu tervise ja toiduohutuse peadirektoraadi haldusnõukogu.

Tervise ja toiduohutuse peadirektoraadi riskijuhtimise ja sisekontrolli eest vastutav direktor vastutab kõigi asjasse puutuvate töötajate kontrollistrateegia koostamise, ajakohastamise ja sellest teavitamise kooskõlastamise eest. Selleks algatab direktor igal aastal sisekontrollisüsteemi aastahindamise, mis lisatakse tervise ja toiduohutuse peadirektoraadi iga-aastasesse tegevusaruandesse.

2.2.2. *Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta*

Riskijuhtimine on täielikult kaasatud tervise ja toiduohutuse peadirektoraadi kavandamis- ja kontrollitsükklisse. Kõige olulisemad riskid tehakse kindlaks iga-aastase riskihindamise käigus. Keskendutakse jääkriskipositsioonile, võttes arvesse kõiki riski maandamiseks juba võetud meetmeid. Tegevus lõpeb aruteludega kõrgema juhtkonna tasandil, mida juhivad peadirektor. Nn kriitilise tähtsusega riskidest teatatakse komisjonile koos tegevuskavaga nende vähendamiseks vastuvõetava tasemeni. Tegevuskavade rakendamise järelevalveks koostatakse eduaruanded ja neist antakse volinikule teada vahearuande kontekstis.

Tervise ja toiduohutuse peadirektoraat on kaasanud riskijuhtimise oma eelarve täitmise protsessidesse. Potentsiaalsed riskid, mureküsimumused või probleemid tehakse kindlaks finantsjuhtimise protsessi igas etapis.

Uue määruse rakendamisel keskendutakse riigihankelepingute sõlmimisele ning mitmele konkreetsele tegevusele ja organisatsioonile antavatele toetustele.

Riigihankelepingud sõlmitakse peamiselt sellistes valdkondades nagu IT tootearendus ning toetus ja uuringud.

Peamised riskid on järgmised:

- valitud projektide või lepingute ebapiisava rakendamise, kehvade kvaliteedi või viivituste tõttu ei saavutata määruse eesmärgi täielikult;

eraldatud vahendite ebatõhus või ebamajanduslik kasutamine nii toetuste (rahastamiseskirjade keerukus) kui ka hangete puhul (konkureerida saab vaid piiratud arv ettevõtjaid, kellel on nõutavad erialateadmised, mis ei paku piisavat võimalust võrrelda hinnapakumisi osas sektorites);

- komisjoni mainerisk, kui avastatakse pettus või kuritegu; kolmandate isikute sisekontrollisüsteemid tagavad üksnes osalise kindluse, kuna töövõtjad ja toetusesaajad kasutavad oma kontrollisüsteeme.

Komisjon on eespool nimetatud riskide maandamiseks kehtestanud sisemenetlused. Sisemenetlused on täielikult kooskõlas finantsmäärusega ning hõlmavad pettusevastaseid meetmeid ja kulutõhususe kaalutlusi. Seda arvesse võttes otsib komisjon pidevalt võimalusi, et eelarve täitmist täiustada ja tõhustada. Kontrolliraamistikul on järgmised põhitunnused.

(C(2017) 2373, 19.4.2017), millega asendatakse dokumendiga SEC(2001) 2037 kehtestatud ja dokumendiga SEC(2007) 1341 muudetud sisekontrollistandardid.

Kontrollid enne projektide rakendamist ja rakendamise ajal:

- kehtestatakse asjakohane projektijuhtimissüsteem, et pöörata tähelepanu projektide ja lepingute panusele poliitikaeesmärkide saavutamisse, tagada kõigi osalejate süstemaatiline kaasamine, kehtestada korrapärane projektijuhtimise aruandlus, mida täiendavad juhtumipõhised kohapealsed kontrollid, sealhulgas riskiaruanded kõrgemale juhtkonnale, ning säilitada eelarve asjakohane paindlikkus;
- kasutatakse komisjonis väljatöötatud toetus- ja teenuslepingute näidiseid. Nendega on ette nähtud mitmesugused kontrollisätted, näiteks auditeerimistõendid, finantstagatised, kohapealsed auditid ja OLAFi-poolne kontroll. Lihtsustatakse kulude rahastamiskõlblikkuse eeskirju, kasutades näiteks ühikuhindu, kindlasummalisi makseid, kuludega sidumata osamakseid ja muid finantsmääruse pakutavaid võimalusi. See vähendab kontrollikulusid ja suunab tähelepanu kontrollidele suure riskiga valdkondades;
- kõik töötajad allkirjastavad hea halduse tava eeskirja. Valikumenetluse või toetuslepingute ja teenuste hankelistingute haldamisega seotud töötajad allkirjastavad (ka) huvide konflikti puudumise deklaratsiooni. Personali koolitatakse korrapäraselt ning parimate tavade vahetamiseks kasutatakse võrgustikke;
- projekti tehnilist rakendamist kontrollitakse korrapäraselt töövõtjate ja toetusesaajate tehnilise edasijõudmise aruannete põhjal; lisaks on konkreetsest juhtumist olenevalt ette nähtud kohtumised töövõtjatega/toetusesaajatega ja kohapealsed kontrollid.

Kontrollid projekti lõpus. Tehingute valimi põhjal tehakse järelauditeid, et kontrollida kohapeal kulunõuete rahastamiskõlblikkust. Kontrolli eesmärk on ennetada, avastada ja parandada finantstehingute seaduslikkuse ja korrektsusega seotud olulisi vigu. Kontrollide suure mõju saavutamiseks võidakse auditeeritavate toetusesaajate puhul kombineerida riskipõhine valimine juhuvalikuga. Kohapealse auditi ajal pööratakse võimaluse korral tähelepanu tegevuslikele aspektidele.

2.2.3. *Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal).*

Komisjoni ning tervise ja toiduohutuse peadirektoraadi sisekontrolli strateegias võetakse arvesse peamisi kulukäitureid ja juba mitme aasta jooksul võetud meetmeid, mille eesmärk on vähendada kontrollide kulusid, vähendamata seejuures kontrollide tulemuslikkust. Praegused kontrollisüsteemid on osutunud sobivaks, et vältida ja/või avastada vigu ja/või rikkumisi ning vigade või rikkumiste esinemise korral neid korrigeerida.

2.3. Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed

Nimetage rakendatavad või kavandatud ennetus- ja kaitsemeetmed, nt pettustevastase võitluse strateegias esitatud meetmed.

Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 325 võitlevad EL ja selle liikmesriigid pettuste ja muu ELi finantshuve kahjustada võiva ebaseadusliku tegevuse vastu. Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 317 ja finantsmääruse⁶⁶

⁶⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013,

artikli 36 kohaselt täidab Euroopa Komisjon ELi eelarvet kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtetega, kohaldades tulemuslikku ja tõhusat sisekontrolli,⁶⁷ mis hõlmab õigusnormide rikkumise ennetamist, tuvastamist ja korrigeerimist ning järelemeetmete võtmist.

Eelarve otsese täitmisega seotud meetmete puhul astub komisjon vajalikke samme, et kaitsta Euroopa Liidu finantshuve pettuse, korruptsiooni ja muu ebaseadusliku tegevuse vastu läbi ennetustegevuse, tõhusa kontrolli ja rikkumiste avastamise korral alusetult väljamakstud summade sissenõudmise ning vajaduse korral tõhusate, proportsionaalsete ja hoiatavate karistuste. Selleks võttis komisjon vastu pettustevastase võitluse strateegia 2019. aasta aprilli viimase ajakohastuse (COM(2019) 196) koos 2023. aasta juuli muudetud tegevuskavaga (COM(2023) 405). Peadirektoraadid ja rakendusametid on OLAFi esitatud metoodika põhjal töötanud välja ja rakendanud oma pettustevastase võitluse strateegia. Üldiselt ajakohastatakse seda iga kolme aasta tagant ning tehakse rakendamise järelevalvet ja sellest teatatakse korrapäraselt juhatusale.

Otsese eelarve täitmise alusel eelarve täitmisel võtab komisjon samuti näiteks järgmisi meetmeid:

- määruse rakendamisest tulenevad otsused, kokkulepped ja lepingud annavad komisjonile, sealhulgas OLAFile ja kontrollikoja sõnaselgelt õiguse viia ellu auditeid, kohapealseid kontrole ja inspekteerimisi ning nõuda tagasi alusetult makstud summad ja vajaduse korral määrata halduskaristusi;
- konkursikutse/hankemenetluse hindamise etapis kontrollitakse toetuse taotlejaid ja pakkujaid avaldatud menetlusest kõrvalejätmise kriteeriumide alusel, lähtudes deklaratsioonidest ning varajase avastamise ja kõrvalejätmise süsteemist;
- kulude rahastamiskõlblikkuse eeskirju lihtsustatakse kooskõlas finantsmääruse sätetega;
- kõiki lepingute haldamisega seotud töötajaid ning toetusesaajate deklaratsioone kohapeal kontrollivaid audiitoreid ja kontrollijaid koolitatakse korrapäraselt pettuse ja õigusnormide rikkumisega seotud küsimustes ja suurendatakse nende teadlikkust sellistest küsimustest.

Volitatud eelarvevahendite käsutaja kindluse tagamise protsess põhineb kasutusel olevate kontrollisüsteemide võimekusel avastada märkimisväärseid või korduvaid puudusi. Kontrollisüsteemid koosnevad eri elementidest: tegevuse järelevalve ja kontroll, eelkontrollid, järelkontrollid ja auditid, mille viivad ellu siseauditi talitus ja Euroopa Kontrollikoda, ning samuti tervise- ja toiduauditid, mille viib ellu tervise ja toiduohutuse peadirektoraat ELi liikmesriikides ja kolmandates riikides. Kõigil osalistel on pettuste tõkestamisel ja avastamisel ülioluline roll.

(EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT L 193, 30.7.2018, lk 1).

67

Teatis komisjonile sisekontrolliraamistiku läbivaatamise kohta (C(2017) 2373), mis võeti vastu 19.4.2017 (põhimõte 8, karakteristik 8.2).

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

- Olemasolevad eelarveread

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud/liigendamata ⁶⁸	EFTA riigid ⁶⁹	kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaadid ⁷⁰	muud kolmandad riigid	muu sihtotstarbeline tulu
	03 02 06 Panustamine inimeste, loomade ja taimede hea tervise ja heaolu tagamisse	Liigendatud	EI	EI	EI	EI

⁶⁸ Liigendatud = Liigendatud assigneeringud / liigendamata = liigendamata assigneeringud.

⁶⁹ EFTA: Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon.

⁷⁰ Kandidaatriigid ja vajaduse korral Lääne-Balkani potentsiaalsed kandidaadid.

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade

- ☐ Ettepanek/algatus ei nõua tegevusassigneeringute kasutamist
- ☒ Ettepanek/algatus nõuab tegevusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Nr 1	Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond
---	-------------	--

Tervise ja toiduohutuse peadirektoraat			Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027 ja järgmised	KOKKU
○Tegevusassigneeringud							
03 02 06 Panustamine inimeste, loomade ja taimede hea tervise ja heaolu tagamisse	Kulukohustused	(1a)	0,250	0,850	0,800	0,500	2,400
	Maksed	(1b)	0,050	0,245	0,490	1,615	2,400
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud							
Eelarverida		(3)	0	0	0	0	0
Tervise ja toiduohutuse peadirektoraadi assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	=1a+3	0,250	0,850	0,800	0,500	2,400
	Maksed	=1b +3	0,050	0,245	0,490	1,615	2,400

○Tegevusassigneeringud KOKKU	Kulukohustused	–4	0,250	0,850	0,800	0,500	2,400
	Maksed	–5	0,050	0,245	0,490	1,615	2,400

○Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU		-6					
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 1 assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 4 + 6	0,250	0,850	0,800	0,500	2,400
	Maksed	= 5 + 6	0,050	0,850	0,490	1,615	2,400

Tegevusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)	Kulukohustused	(4)	0,250	0,850	0,800	0,500	2,400
	Maksed	(5)	0,050	0,245	0,490	1,615	2,400
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)		(6)					
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIKIDE 1–6 assigneeringud KOKKU (vajalikud vahendid)	Kulukohustused	= 4 + 6	0,250	0,850	0,800	0,500	2,400
	Maksed	= 5 + 6	0,050	0,245	0,490	1,615	2,400

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	7	„Halduskulud“
---	----------	---------------

Selle punkti täitmisel tuleks kasutada haldusalaste eelarveandmete tabelit, mis on esitatud [õigusaktile lisatava finantssselgituse lisas](#) (Euroopa Liidu üldeelarve komisjoni jao täitmise sise-eeskirju käsitleva komisjoni otsuse 5. lisa), ja laadida see üles DECIDE'i talitustevaheliseks konsulteerimiseks.

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027 ja järgmis ed	KOKKU
Tervise ja toiduohutuse peadirektoraat						
○ Personalikulud		0,599	0,610	1,180	1,252	3,640
○ Muud halduskulud		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Tervise ja toiduohutuse peadirektoraat KOKKU	Assigneeringud	0,599	0,610	1,180	1,252	3,640

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 assigneeringud KOKKU	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)	0,599	0,610	1,180	1,252	3,640
--	--	-------	-------	-------	-------	-------

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027 ja järgmis ed	KOKKU
Mitmeaastase finantsraamistiku	Kulukohustused	0,849	1,460	1,980	1,752	6,040

RUBRIIKIDE 1–7 assigneeringud KOKKU	Maksed	0,649	0,855	1,670	2,867	6,040
--	--------	-------	-------	-------	-------	-------

3.2.2. Hinnanguline tegevusassigneeringutest rahastatav väljund

kulukohustuste assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Märkige eesmärgid ja väljundid ↓			Aasta		Aasta		Aasta		Aasta		KOKKU	
			2024		2025		2026		2027 ja järgmised			
	VÄLJUNDID											
	1. tüüp	Keskmine kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Väljundite arv kokku	Kulud kokku
ERIEESMÄRK nr 2												
– Väljund	Uue tehnoloogia kasutamise meetodite ja digiülemineku uuring, et lihtsustada vedamise ajal loomade heaolu käsitlevate normide rakendamist ja täitmise tagamist.			0,250								0,250
– Väljund	Süsteemi arendamine TRACESis					0,800		0,600				1,400
– Väljund	Süsteemi TRACES hooldamine					0,050		0,200		0,200		0,450
– Väljund	Digirakenduse väljatöötamine									0,300		0,300
Erieesmärk nr 2 kokku				0,250		0,850		0,800		0,500		2,400
Kokku				0,250		0,850		0,800		0,500		2,400

3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade

- ☐ Ettepanek/algatus ei nõua haldusassigneeringute kasutamist
- ☒ Ettepanek/algatus nõuab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027 ja järgmised	KOKKU
--	---------------	---------------	---------------	-------------------------------	-------

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIK 7					
Personalikulud ⁷¹	0,599	0,610	1,180	1,252	3,640
Muud halduskulud	0	0,000	0,000	0,000	0
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 7 kulud kokku	0,599	0,610	1,180	1,252	3,640

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7[2] välja jäävad kulud kokku					
Personalikulud					
Muud halduskulud					
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 7 välja jäävad kulud kokku					

KOKKU	0,599	0,610	1,180	1,252	3,640
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Personali ja muude halduskuludega seotud assigneeringute vajadused kaetakse osaliselt assigneeringutest, mille asjaomane peadirektoraat on kõnealuse meetme haldamiseks juba andnud, ja/või peadirektoraadi sees ümberpaigutatud assigneeringutest, mida vajaduse korral võidakse täiendada nendest lisaassigneeringutest, mis haldavale peadirektoraadile eraldatakse iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades eelarvepiirangutega.

⁷¹

3.2.3.1. Hinnanguline personalivajadus

- ☐ Ettepanek/algatus ei nõua personali kasutamist
- ☒ Ettepanek/algatus nõuab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

Hinnanguline väärtus täistööaja ekvivalendina

		Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027 ja järgmi sed
O Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)					
	20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)	3,5	3,5	6,5	6,5
	20 01 02 03 (delegatsioonides)				
	01 01 01 01 (kaudne teadustegevus)				
	01 01 01 11 (otsene teadustegevus)				
	Muud eelarveread (märkige)				
O Koosseisuväline personal (täistööajale taandatud töötajad)⁷²					
	20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud)				
	20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditööjõud ja noored eksperdid delegatsioonides)				
XX 01 xx yy zz⁷³	- peakorteris				
	- delegatsioonides				
	01 01 01 02 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud kaudse teadustegevuse valdkonnas)				
	01 01 01 12 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud otsese teadustegevuse valdkonnas)				
	Muud eelarveread (märkige)				
	KOKKU	3,5	3,5	6,5	6,5

XX tähistab asjaomast poliitikavaldkonda või eelarvejaotist.

Personalivajadused kaetakse osaliselt peadirektoraadi töötajatega, kes on juba määratud meedet haldama, ja/või paigutades töötajaid ümber peadirektoraadi sees. Vajaduse korral võidakse personali täiendada iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades olemasolevate eelarvepiirangutega.

Ülesannete kirjeldus:

Ametnikud ja ajutised töötajad	AD ametiastme töötaja täidab kõiki ülesandeid, mis on seotud suhtega liikmesriikide, kontaktkeskuste ja sidusrühmadega ning mis tahes õigusaktide koostamisega.
Kosseisuvälised töötajad	

⁷² Lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditööjõud, noored spetsialistid delegatsioonides.

⁷³ Tegevusassigneeringutest rahastatavate koosseisuväliste töötajate ülempiir (endised BA read).

3.2.4. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

Ettepanek/algatus:

- ☒ on täielikult rahastatav mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi sisese vahendite ümberpaigutamise kaudu.

2,400 miljonit eurot tegevuskulusid eelarverea 03 02 06 raames aastatel 2024–2027 on hõlmatud eelarverea piires ümberpaigutamisega.

- ☐ tingib mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi mittesihotstarbelise varu ja/või mitmeaastase finantsraamistiku määru ses sätetatud erivahendite kasutuselevõtu.

Selgitage, mis on vajalik, märkides asjaomased rubriigid, eelarvread ja summad ning nimetades kasutatavad rahastamisvahendid.

- ☐ nõuab mitmeaastase finantsraamistiku muutmist.

Selgitage, mis on vajalik, märkides asjaomased rubriigid, eelarvread ja summad.

3.2.5. Kolmandate isikute rahaline osalus

Ettepanek/algatus:

- ☒ ei näe ette kolmandate isikute poolset kaasrahastamist
- ☐ näeb ette kolmandate isikute poolse kaasrahastuse, mille hinnanguline summa on järgmine:

assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta N ⁷⁴	Aasta N + 1	Aasta N + 2	Aasta N + 3	Lisage vajalik arv aastaid, et näidata finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)			Kokku
Nimetage kaasrahastav asutus								
Kaasrahastatavad assigneeringud KOKKU								

⁷⁴

N on aasta, mil alustatakse ettepaneku/algatuse rakendamist. „N“ asemel tuleb märkida esimene eeldatav rakendamise aasta (näiteks 2021). Sama tuleb teha ka järgnevate aastate puhul.

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

- ☒ Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele
- ☐ Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:
 - ☐ omavahenditele
 - ☐ muudele tuludele
 - palun märkige, kas see on kulude eelarveridasid mõjutav sihtotstarbeline tulu ☐

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Tulude eelarverida	Jooksval eelarveaastal kättesaadavad assigneeringud	Ettepaneku/algatuse mõju ⁷⁵						
		Aasta N	Aasta N + 1	Aasta N + 2	Aasta N + 3	Lisage vajalik arv aastaid, et näidata finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)		
Artikkel								

Sihtotstarbeliste tulude puhul märkige, milliseid kulude eelarveridasid ettepanek mõjutab.

[...]

Muud märkused (nt tuludele avaldatava mõju arvutamise meetod/valem või muu teave).

[...]

⁷⁵

Traditsiooniliste omavahendite (tollimaksud ja suhkrumaksud) korral tuleb märkida netosummad, st brutosumma pärast 20 % sissenõudmiskulude mahaarvamist.